

NSB-KONSERNETS

ÅRS- OG BÆREKRAFTSRAPPORT

2018

Innhold

Kundeglede, ansvarlighet og samspill – Konsernsjefen har ordet	3
Dette er NSB-konsernet	6
Viktige hendelser	16
Slik blir vi mer bærekraftige	23
Dør til dør styrker kollektivtrafikken	26
Bærekraftsrapport	29
Styrets beretning	53
Årsregnskap – NSB konsern	65
Årsregnskap – NSB AS	111
Eierstyring og selskapsledelse	140

Kundeglede,
ansvarlighet
og samspill

Konsernsjef Geir Isaksen
oppsummerer året som har gått.

Konsernsjefen har ordet

Det er stor vekst i kollektivtrafikken, men fortsatt er bruk av egen bil den mest vanlige måten å komme seg fram på. Folk vil reise miljøvennlig, men det skal være enkelt og behagelig og det er ikke like tilrettelagt for kollektivtrafikk overalt. I hverdagen vil folk komme seg til jobb og hjem igjen, og utføre sine daglige gjøremål, uten at unødig mye tid går til spille. NSB vil bidra til at folk kan det. Under vignetten «Den beste reisen» har vi i 2018 lagt planene for hvordan NSB-konsernet skal se ut og arbeide for at kundene våre skal få et enda bedre tilbud.

Nye verdier

Vi har valgt kundeglede, samspill og ansvarlighet som våre nye verdier. Skal vi lykkes, må vi møte framtiden med kunden i sentrum. Klarer vi å spille godt sammen med partnere i kollektivbransjen og reiselivsnæringen, kan vi skape nye og bedre løsninger. Og ansvarligheten skal vise seg gjennom at vi setter sikkerheten for våre kunder og kollegaer øverst på agendaen, tar ansvar for miljøet og leverer gode økonomiske resultater.

Kundeglede

Fortsatt kjører NSB 90 prosent av alle togpassasjerene i Norge. Antall reisende med tog økte i 2018 med 6,4 prosent i Norge. Det oversteg alle våre forventninger. Jeg er også svært glad for at kundetilfredsheten på togsiden går opp i alle deler av landet. Kundene er mer fornøyde og gir gode tilbakemeldinger til medarbeiderne våre som daglig håndterer mange ulike og krevende situasjoner. Bussvirksomheten vår har lykkes godt i

anbudsmarkedet i Norge, og ekspressbuss går godt i både Norge og Sverige. Også busskundene våre er fornøyde, og Nettbuss Bus4You gikk også i år til topps på svensk kvalitetsindeks årlige måling av transportselskaper i Sverige. Alle som jobber i tog og buss, og alle som har direkte kontakt med kundene våre, har god grunn til å være stolte av jobben de gjør.

Samspill

Vi skal samle all persontransport i NSB under en felles merkevare. Dette har vi store forventninger til. En felles identitet vil styrke oss. Kundene får et helhetlig tilbud på tvers av buss og tog. De skal kunne kjøpe reisen fra dør til dør på vår felles digitale plattform. Nye, felles uniformer for våre medarbeidere i buss og tog vil skape større gjenkjennelighet for kunden. Og internt får vi nye digitale løsninger som gjør det enklere å samarbeide og kommunisere med hverandre på tvers av fagområder og organisering.

Vi lanserer flere, nye løsninger som bringer kundene fra dør til dør. Vi har testet ut bysykler, investert i teknologiselskaper innenfor selvkjørende busser og andre mobilitetsløsninger, og vi har nylig lansert 250 bybiler i Oslo. I tillegg har vi inngått en intensjonsavtale med Fjord1 om et felles reiseselskap. Dette er bare begynnelsen, og vi gjør det for å styrke det aller viktigste vi gjør; nemlig å gi tog- og busskundene et enda bedre tilbud.

Ansvarlighet

Sikkerhet er vår førsteprioritet hver dag. Det er få skader i kollektivtrafikken, og buss og tog er svært sikre måter å reise på. Vårt sikkerhetsarbeid er i veldig stor

grad knyttet til opplæring og utvikling av en sterk sikkerhetskultur hos våre medarbeidere.

Vi skal ta vare på miljøet og vi skal bidra til å oppfylle FNs bærekraftsmål. Et representativt utvalg av over 6 000 nordmenn var med på å kåre NSB til «Norges mest bærekraftige selskap 2018» i Sustainable Brand Index, Nordens største merkevareundersøkelse om bærekraft. Det viktigste bidraget NSB kan gi til forbedret bærekraft er at flere reiser kollektivt, og dermed er bærekraft kjernen i konsernets forretningsstrategi.

Ansvarlighet er også å skape gode resultater og ta vare på de verdiene vi er satt til å forvalte. I 2018 omsatte NSB-konsernet for 15,9 milliarder kroner, og leverte et resultat etter skatt på 466 millioner kroner. Det gir en avkastning på egenkapitalen på 9,3 prosent.

Konkurransen

NSB er vant med konkurranse i bussbransjen, og i 2018 har vi forsvart vår posisjon som markedsleder i Norge. På jernbanen har vi konkurrert i flere år i Sverige, mens det nå også er innført konkurranse i Norge. Dessverre tapte vi anbudskonkurransen om Pakke Sør og fra desember 2019 skal vi ikke lenger kjøre tog på Sørlandsbanen, Jærbanen eller Arendalsbanen. Vi leverte et godt tilbud, men det er ikke noen trøst å bli nummer to i en slik konkurranse.

Godsvirksomheten vår har hatt store, økonomiske tap. Her har vi gjort vanskelige, men nødvendige tilpasninger for å sikre en stabil og lønnsom drift. Gods på jernbane

kan ikke overleve i sin nåværende form dersom ikke rammebetingelsene for denne virksomheten endrer seg.

Spenning

2019 blir et spennende år. Nye konkurranser skal avgjøres for buss og tog. Det vil bli krevende å vinne disse konkurransene, men vi er godt rustet. Like viktig som å vinne konkurransene, er det å vinne den enkelte kunden gjennom å tilby smarte og gode løsninger for reisen fra dør til dør, slik at stadig flere velger bort privatbilen. Den utfordringen tar vi!

Geir Isaksen
Konsernsjef

A black and white photograph of a vast, mountainous landscape. The scene features rugged, snow-dusted peaks and deep valleys. In the foreground, a large, smooth, white circular shape is superimposed over the center of the image. Inside this circle, the text "Dette er NSB-konsernet" is written in a green, sans-serif font. The background shows a wide expanse of mountains under a sky with scattered clouds. The overall tone is serene and majestic.

Dette er NSB-konsernet

NSB-konsernet er en av Nordens største mobilitetsaktører med virksomhet innenfor tog, buss, gods og reiseliv i både Norge og Sverige.

Persontog

Omsetning 2018

8 724 MNOK

Antall årsverk

3 184

NSB i Norge, inkludert Gjøvikbanen, kjører i dag på til sammen 26 togstrekninger som betjener 375 stasjoner. Det er lokaltog, intercitytog og regiontog til og fra de største byene våre og alle stasjonene i mellom. Disse ble i 2018 benyttet til over 70,7 millioner reiser. Dette er en reisevekst fra 2017 på over 6,4 prosent.

70,7
millioner reiser i 2018

Konkurransetsetningen i gang i Norge

I oktober 2018 ble det offentliggjort at Go-Ahead ble tildelt kjøring på Sørlandsbanen, Arendalsbanen og Jærbanen fra 15. desember 2019. NSB ble innstilt som nummer to. I desember leverte NSB sitt tilbud på Pakke 2 Nord og strekningene Dovrebanen, Trønderbanen, Meråkerbanen, Raumabanen, Rørosbanen, Saltenpendelen og Nordlandsbanen. Tildeling skjer i juni 2019. Samme måned ble anbudspapirene for Pakke 3 Vest og strekningene Bergensbanen og Vossabanen (region- og lokaltog) offentliggjort. Tildeling skjer i desember 2019.

15 600
stasjonsstopp hver dag

Kundene er fornøyde med NSBs medarbeidere

To ganger i året gjennomfører NSB en kundetilfredshetsundersøkelse i Norge.

Medarbeiderne får en samlet score på 84, noe som er svært bra. Videre står alle NSBs leveranser til «Svært godt». Kundene scorer oss lavest innenfor informasjon ved avvik og punktlighet.

Reisevekst på
6,4%

Persontogtrafikk i Sverige

Tågkompaniet er NSBs togvirksomhet i Sverige, med rundt 300 medarbeidere.

Tågkompaniet kjører på fire ulike kontrakter i Sverige, fra Kiruna i Lappland i Nord til Hässelholm i Skåne i Sør. Tågkompaniet hadde i 2018 3,5 millioner reiser i Norrtåg, X-tåg og Värmland. Krösatåget, som vi overtok ansvaret for i desember 2018, vil ha rundt 3 millioner reiser i 2019.

Ett tog erstatter
600 biler

Buss

Omsetning 2018

6 218 MNOK

Antall årsverk

5 385

Nettbuss er Norges største busselskap med virksomhet både i Norge og Sverige. Virksomheten består hovedsakelig av anbudskjøring, men tilbyr også kommersiell kjøring med ekspressbusser (Nettbuss Travel). I tillegg driver og eier Nettbuss rundt 25 verksteder for tyngre kjøretøy gjennom virksomheten Team Verksted.

Nettbuss har ansvar for anbudskjøring fra Trøndelag i nord til Grenland i sør og har ansvar for flere store kontrakter på Vestlandet og Østlandet. Den svenske delen av virksomheten har hoveddelen av sin virksomhet i sydvest-Sverige.

125,3 millioner
reiser med Nettbuss i 2018

Vinner nye bussanbud

Konkurransen i bussbransjen blir stadig tøffere med stort marginpress og høye krav til miljø, sikkerhet og kvalitet. 2018 var et år hvor Nettbuss deltok i mange bussanbud. Vi både vant og tapte anbud. Total sett har vi beholdt markedslederrollen i Norge.

Svært fornøyde ekspressbusskunder

Gjennom den kommersielle virksomheten Nettbuss Travel, kjører Nettbuss blant annet Sørlandsekspressen og frakter bussgjester fra byene i vest til Oslo i øst og til Trondheim lenger nord. Nettbuss Travel har også ansvar for flybussen til og fra Værnes, den kommersielle busskjøringen mellom Oslo og Stockholm, og mellom Oslo, Göteborg og København med ekspressbusser. Ifølge kundeundersøkelser i Norge i 2018 har Nettbuss Travel 77 prosent fornøyde kunder. I Sverige oppnådde

8 år på rad har Nettbuss Bus4You hatt Sveriges mest fornøyde kunder

Nettbuss Bus4You de mest fornøyde kundene for åttende år på rad i den årlige kundetilfredshetsundersøkelsen Svensk kvalitetsindeks i 2018. Nettbuss Express ble nummer to i samme kåring.

Gods

Omsetning 2018

1 023 MNOK

Antall årsverk

439

CargoNet er Norges største godsaktør på jernbane. Kjernevirksomheten er miljøvennlig godstransport på bane i Norge og mellom Norge og Sverige. Jernbanenettet ble åpnet for fri konkurranse på grenseoverskridende godstrafikk i 2003, og på innenlands godstrafikk i 2007. Gjennom vårt datterselskap RailCombi, eier og driver vi terminaler der vi og andre godsaktører kan laste og losse tog.

En punktlighet på
93,3%

Kombinert transport er tilbudet til kunder med egne containere (lastbærere), som leier plass på tog. Transportløsningen er basert på togpendler med daglige avganger mellom de største byene i Norge, og mellom Norge og Sverige.

Over **70%** av alt gods på bane kjøres av CargoNet

Systemtog er betegnelsen på såkalte «chartertog», som er tilpasset den enkelte kunde. Eksempler på systemtog kan være tømmertransport, transport av materiell for forsvaret eller drivstoff til Oslo Lufthavn Gardermoen.

På kombiterminalene løftes transportenheter av og på bil og tog. Kundene kan også få utført andre tjenester, som ettersyn av termotransport og lagring av enheter i depot.

Ett godstog erstatter
25 trailere

Det grønne alternativet

Frakt av gods på bane er det grønne transportalternativet, der ett godstog kan erstatte opptil 25 trailere på veien. Godsaktørene har imidlertid slitt med lønnsomheten i mange år. Konkurransen mot godstransport på veiene er hard, og CargoNet har derfor både iverksatt omfattende effektiviserings- og forbedringstiltak i kombinasjon om arbeid for å forbedre rammebetingelsene for gods på bane.

Mobilitet
og reiseliv

Mobilitet og Reiseliv er

NSB-konsernets satsing på utvikling av mobilitetstjenester og reiseliv. Innenfor mobilitet arbeider vi med utvikling av så vel felles plattform for reiseplanlegging og billettering, som utvikling av dør-til-dør tjenester.

Dør til dør-løsninger

Det første synlige beviset for kundene på denne satsingen var lansering av 250 elektriske bybiler i Oslo ved årsskiftet. Dette og flere andre initiativ for å tilby kundene reiser fra dør til dør, vil styrke buss- og togtilbudet vårt og gjøre kundene mindre avhengig av egen bil.

Bærekraftig reiseliv

Innenfor reiseliv selger vi fjord-, fjell- og kulturopplevelser til norske kunder, turister og internasjonale turoperatører. Hoveddelene av aktiviteten drives gjennom de deleide selskapene Flåm Utvikling og Fjord Tours. Det arbeides med å utvikle flere attraktive reiselivspakker med tog, buss og båt sammen med lokale reiselivsaktører, og som skal være tilgjengelige via en digital reiselivsportal. Det er inngått en intensjonsavtale med Fjord 1 om å etablere et felles reiselivsselskap for å utvikle dette markedet.

Konsernledelsen

Geir Isaksen
Konsernsjef, NSB-konsernet

Synne Homble
Konserndirektør, Mobilitet og reiseliv

Morten Müller-Nilssen
Konserndirektør, Organisasjon og stab

Irene Katrin Thunshelle
Konserndirektør, Økonomi og strategi

Arne Fosen
Konserndirektør, NSB persontog

Ole Engebret Haugen
Adm. dir. Nettbuss

Erik Røhne
Adm. dir. CargoNet

Viktige hendelser

Buss

Vant fire kontrakter på Romerike

I april tildelte Ruter AS fire anbudskontrakter på Romerike til Nettbuss AS. Kontraktene har en årlig omsetning på ca. 390 millioner kroner, har oppstart 30.juni 2019. Omfatter områdene Eidsvoll, Årnes, Bjørkelangen, Gjerdrum/Nannestad og Enebakk.

Kjøp av 44 metrobusser

Nettbuss inngikk kontrakt om kjøp av 44 metrobusser til anbud Trondheim 2019 med belgiske Van Hool. Kjøpet av metrobusser er en viktig del av totalt 164 nye busser til Trondheim, og vil utgjøre grunnstammen i det nye kollektivtilbudet med buss fra 3. august 2019.

Vant anbud på Gjøvik og i Telemark

Nettbuss har vunnet anbud og signerte i juni en avtale med Opplandstrafikk om busstrafikk i Gjøvik. Nettbuss AS vant også et stort anbud som dekker hele Telemark. Til sammen omfatter anbudspakken 90 busser og en årlig omsetning på rundt 100 millioner kroner. I mai 2018 hadde Nettbuss oppstart på anbudspakken for Nordhordland. Dette omfatter 85 busser og har en årlig omsetning på ca. 145 millioner kroner.

Tester nytt sikkerhetssystem

Tirsdag 24. april ble det gjennomført en demonstrasjon av systemet «Mobileye». Systemet består av sensorer som varsler om bevegelse av personer eller objekter i bussens blindsoner, og hvor sjåføren varsles gjennom symboler på små skjermer i bussen og lydsignal dersom eksempelvis en syklist eller gående kommer inn i bussens blindsoner. Nettbuss er positiv til innføring av blindsoneteknologi i buss, som bidrar til økt trafikksikkerhet.

Elektriske busser i Sverige

Nettbuss har tre elektriske busser i drift i Østersund (Sverige). Dette er første kontrakt for Nettbuss i Sverige hvor elbusser inngår i driften.

Ny, grønn teknologi

I region Buskerud har satsingen på ny teknologi i medført at solcelleteknologi er installert på ti busser. Nettbuss vil satse på ny teknologi og tester også ut selvkjørende busser.

Tilfredse kunder

Nettbuss Travel sitt Bus4You-tilbud i Sverige har vist gode resultater på kundetilfredshetsmålinger. I KTI-målingen gjort av Svensk kvalitetsindex vant svenske Bus4You. Undersøkelsen inkluderer bransjeområde persontransport som omfatter tog, fly og buss. Blant alle disse aktørene fikk Nettbuss Bus4You høyeste score og Nettbuss express kommer på andreplass.

Tester ut selvkjørende busser

Både på Gjøvik og Kongsberg har det blitt testet autonome busser. På Kongsberg ble kundene introdusert for den første førerløse bussen i oktober. Dette er et samarbeid mellom Kongsberg kommune, Brakar, Nettbuss AS, Applied Autonomy og Statens vegvesen, og er et prøveprosjekt som skal vare i ni måneder.

Persontog

Nye trafikkavtaler undertegnet

Onsdag 28. februar 2018 ble de nye trafikkavtalene mellom Jernbanedirektoratet og NSB Persontog og NSB Gjøvikbanen signert. Trafikkavtalen for NSB AS og NSB Gjøvikbanen AS varer ut henholdsvis 2022 og 2024. Avtalene regulerer det offentlig kjøpte togtilbudet i Norge som ikke er konkurranseutsatt.

Ny leder i Tågkompaniet

Den 23. august sluttet Mats Gustafsson som administrerende direktør for Tågkompaniet i Sverige. Ny administrerende direktør er Dag Lokrantz-Bernitz. Han tiltrådte den 28. november og kommer fra en stilling som trafikkleder i det Hong Kong-baserte togselskapet MTR.

NSB kåret til Norges mest bærekraftige selskap

Et representativt utvalg av over 6 000 nordmenn har vært med å kåre NSB til «Norges mest bærekraftige selskap 2018» i Sustainable Brand Index, Nordens største merkevareundersøkelse om bærekraft. «NSB er Norges mest bærekraftige merkevare 2018 fordi norske kunder er mest positive til selskapets miljøansvar og sosiale ansvar», står det i begrunnelsen til Sustainable Brand Index.

Utfordringer med punktligheten

Kvaliteten på togtilbudet, spesielt på Østfoldbanen, var ikke god nok gjennom 2018. Utfordringer på infrastrukturen knyttet til en snørik vinter og varmt sommervær har sammen med andre signal og banefeil gitt en lavere punktlighet i trafikken enn vi har hatt de siste årene. Det ble jobbet hardt med tiltak, og punktligheten har gradvis bedret seg.

Ny pensjonsavtale

Ny pensjonsordning for ansatte i NSB AS og Gjøvikbanen AS ble enstemmig vedtatt før nyttår i 2017. Storebrand ble i 2018 valgt som pensjonsleverandør og den nye ordningen trer i kraft fra 1. januar 2019. Den nye innskuddsbaserte pensjonsordningen vil gjelde for alle medarbeidere som er 55 år eller yngre, mens alle over 55 år fortsetter sin pensjonsordning i Statens Pensjonskasse.

Leverte tilbud på Nord

3. desember leverte NSB sitt tilbud om å få kjøre togene i Nord også i fremtiden. Tildelingen av kontrakten gjøres av Jernbanedirektoratet i juni 2019. Pakke 2 Nord inneholder strekningene: Dovrebanen, Rørosbanen, Raumabanen, Trønderbanen, Meråkerbanen, Nordlandsbanen og Saltenpendelen.

Tapte konkurransen om Sør

1. mars leverte NSB sitt første tilbud etter at Jernbanereformen var en realitet. 17. oktober ble det klart at NSB ikke ble tildelt kontrakten for å fortsatt kjøre togene på Sørlandsbanen, Jærbanen og Arendalsbanen. Fra desember 2019 overtar Go-Ahead Norge AS. NSB ble innstilt som nummer to blant aktørene i konkurransen.

Oppstart på Krösatåg i Sverige

Søndag 9. desember tok NSB-eide Tågkompaniet over togtrafikken på Krösatågen. Krösatåg har 2,8 millioner reiser årlig, og togene kjører hvert år 5,8 millioner kilometer. Trafikken går fra Halmstad i vest til Kalmar i øst, fra Tranås i nord til Hässleholm og Karlskrona i sør. Det er om lag 200 ansatte knyttet til denne togproduksjonen.

Gods

Ny terminal

Ny jernbaneterminal ble åpnet på Heggstadmoen (Heimdal) utenfor Trondheim 1.juni. CargoNet kjørte sitt første tog til Heimdal 20.august.

Vinterproblemer

Vinteren 2017/2018 var meget utfordrende. Dette skyldes blant annet store nedbørmengder og lave temperaturer (ned mot -35 grader) som førte til nedisete vogner med påfølgende feil på vognene.

Varm og tørr sommer

Det var god trafikk i forkant av sommeren. En tørr og varm sommer forårsaket mange skogbranner og mye solslyng. Dette førte til et betydelig antall innstillinger av tog gjennom sommerperioden.

Utfordrende situasjon for gods

Utfordrende økonomi og konkurranse fra vei gjør at CargoNet høsten 2018 måtte ta nødvendige grep for å sikre videre drift. Det medførte en reduksjon i rutetilbudet, færre ansatte og en generell priskorrigering. CargoNet jobber aktivt for å bedre lønnsomheten gjennom å bedre rammevilkårene for gods på bane, kostnadsreducerende tiltak og strategiske løsninger for selskapet. Myndighetene vurderer ulike støtteordninger for gods på bane.

Transport for Biltema

CargoNet har gjennom sin kunde Bring startet opp med miljøvennlig transport for Biltema. Transporten går fra syd-Sverige til Oslo og videre ut i Norge.

Høy leveranse kvalitet

Til tross for en krevende vinter så oppnådde selskapet høy leveranse kvalitet gjennom året 2018 med en gjennomsnittlig punktlighet på 93,3prosent. Dette er et historisk veldig gode tall og viser at leveransene alt i alt er en sikker og trygg tjeneste.

Mobilitet og reiseliv

Din Bybil

NSB-Konsernet signerte avtale med Green Mobility om å introdusere 250 elektriske bybiler i Oslo. Dette er en satsing på fremtidens løsning for grønn, miljøvennlig og kostnadseffektiv reise. Tjenesten heter Din Bybil, og blir Norges første såkalte fri flyt bildelingstjeneste. Tilbudet ble testet ut mot slutten av 2018 og lanseres for alle tidlig i 2019.

Oppkjøp

NSB-konsernet har kjøpt 26,3 prosent av aksjene i Go Mobile AS, et teknologiselskap i Kristiansand som blant annet har utviklet taxi-appen Mivai og de fleksible bussbestillingstjenesten Flexx.

Reiselivsavtale med Fjord1

NSB-konsernet og Fjord1 har signert en intensjonsavtale om å etablere et felles nasjonalt reiselivsselskap. Målet med reiselivsselskapet er å tilby miljøvennlige reiselivspakker over hele Norge, utvikle nye turistdestinasjoner og bidra til helårsturisme.

Slik blir vi mer bærekraftige

Nordmenn kåret NSB til Norges mest bærekraftige merkevare i 2018. Det er en utmerkelse vi setter svært høyt. Det er takket være kundene våre som velger å reise kollektivt at vi er bærekraftige. Men vi kan ikke stoppe der.

Bærekraft har vært en del av NSB-konsernets ryggmarg i 135 år. Vi frakter folk og gods med tog og buss i Norge og Sverige.

Det var en stor ære at det norske folk kåret NSB til «Norges mest bærekraftige selskap 2018» i Nordens største merkevareundersøkelse om bærekraft, Sustainable Brand Index.

Elektrifisering, digitalisering og selvkjørende kjøretøy er i ferd med å endre måten vi reiser på. Tross utviklingen, er transport fortsatt blant sektorene som slipper ut mest klimagasser.

Mer enn halvparten av verdens befolkning bor nå i byer. Ifølge Statistisk Sentralbyrå er Oslo en av byene i Europa som vokser raskest. Befolknings- og byvekst gir muligheter, men også utfordringer.

Reiser fra dør til dør

Fremtidens transportløsninger må ha ambisjon om null klimautslipp, og flere må dele de samme ressursene. Selv om fremtidens biler blir mer miljøvennlige, er kollektivtransport fortsatt den mest plasseffektive og bærekraftige måten å frakte mennesker på.

Vårt viktigste bidrag til FNs bærekraftsmål er å gjøre det enklere å reise kollektivt. Vi vil tilby reiser fra dør til dør, ikke bare til og fra stasjonen eller holdeplassen, ved hjelp av ulike typer transportmidler. Da blir det enklere å kvitte seg med egen bil.

Mer enn klima

Vi er så heldige at jo flere som reiser med oss, jo mer bidrar vi positivt til miljøet. I 2018 sparte NSB-konsernet Norge for 761 228 tonn klimagassutslipp, som tilsvarer det årlige utslippet fra 408 000 biler.

Utover å bidra til et bedre klima, bidrar vi til et mer bærekraftig samfunn ved at flere deler de samme ressursene og avlaster veiene for trengsel. Vi bidrar også til helsegevinster som færre ulykker, mindre lokale utslipp og mindre støy. Undersøkelser viser også at folk som reiser kollektivt, beveger seg mer.

Men vi kan ikke stoppe der. Bærekraft er en integrert del av alt vi gjør. Vi utfordrer leverandørene våre til å ta bærekraftige valg, og jobber hele tiden for å forbedre lønnsomheten. Mangfold er en stadig viktigere del av vårt bærekraftsarbeid.

Vi vil også bidra til at Norge utvikler et mer bærekraftig reiseliv basert på rutegående kollektivtransport.

Norge kan ta eierskap

Norge kan være et land som viser verden hvordan vi kan løse bærekraftutfordringer knyttet til transport. Blant annet fordi avstanden mellom beslutningstakere og markedet er liten. Da er det viktig at Norge selv tar eierskap til bærekraftige transportløsninger.

Det vil vi i NSB-konsernet være med på.

Les mer om vårt arbeid for å nå FNs bærekraftsmål i bærekraftsrapporten på side 29.

Dør til dør styrker kollektivtrafikken

Kollektivtransport er viktigere enn noensinne, for i fremtiden må vi reise mer sammen. NSB vil gjøre det enklere å reise kollektivt ved å tilby reiser hele veien fra dør til dør med ulike transportmidler.

Utviklingen i transportsektoren kan minne om en science fiction-film. I 2019 skal den første Hyperloop-tunnelen stå klar i Los Angeles, hvor passasjerkapsler kan nå hastigheter på opptil 1 200 km/t. I California testes selvkjørende biler uten verter på veiene.

Det vil fortsatt ta litt tid før denne teknologiutviklingen får stor påvirkning på din hverdag. For selv om eksempelvis selvkjørende busser har et stort potensial, går de i dag i lav hastighet og har en bussvert om bord. Likevel er elektrifisering, digitalisering og selvkjørende kjøretøy i ferd med å endre totalt måten vi reiser på

Enklere å reise kollektivt

Ved å reise kollektivt, er du med å løse viktige samfunnsutfordringer. Ett tog erstatter 600 biler, og er en plasseffektiv og miljøvennlig måte å komme seg inn og ut av byene på. Tog og buss må være grunnstammen når vi reiser i fremtiden.

I dag er det likevel mest praktisk for mange å eie sin egen bil. Selv om Norge er på verdenstoppen i elbiler, er 9 av 10 biler fortsatt fossile. Klimautslippene øker, køene blir lengre, og parkering tar mye plass.

For å utvikle gode byer og samfunn, bør vi gjøre det enda enklere å reise kollektivt. Digitalisering og ny teknologi gir oss nye muligheter til å tilby kundene våre en reise hele veien fra dør til dør, med ulike typer transportmidler. Da blir det enklere å klare seg i hverdagen uten å eie egen bil. På den måten styrker konsernets satsing på dør til dør-løsninger kjernevirksomheten, som er

buss- og togreiser. I NSB-konsernets nye strategi er denne satsingen en del av Den smarte reisen.

250 bybiler i Oslo

NSB er i gang. I begynnelsen av 2019 lanserte vi 250 elektriske bybiler i Oslo. Tjenesten heter Din Bybil, og er Norges første såkalte fri flyt bildelingstjeneste. Det betyr at du kan låse opp bilene med en app, kjøre hvor som helst og parkere innenfor en definert sone. Du kan enten betale per minutt, for en hel dag, eller abonnere på 20 timer i måneden.

NSB jobber for å styrke kollektivtrafikken og utvikle nye kundeløsninger som gjør at enda flere vil reise kollektivt. er alltid vår høyeste prioritet. Vi jobber hver dag for å gi kundene våre gode og trygge reiseopplevelser. Vi vil utvikle nye kundeløsninger som gjør at enda flere vil reise kollektivt med oss.

Visste du at vi...

i april 2018 kjøpte to **selvkjørende busser** til drift og testing sammen med Applied Autonomy.

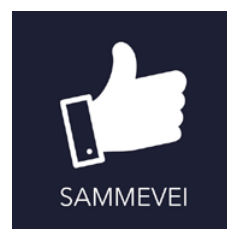
i desember 2017 ble medeiere i **Applied Autonomy**, som utvikler teknologi og setter opp selvkjørende busser.

tester **nye kundeløsninger**, blant annet piloter med bysykler, samkjøring til stasjoner (Samme Vei) og bildelingstjenesten Nabobil.

samarbeider med **innovasjonsmiljøer** som MobilityLab, og er stadig på utkikk etter nye samarbeid.

i 2018 kjøpte oss opp i **GoMobile**, et teknologimiljø i Kristiansand som blant annet har utviklet taxi-appen Mivai og den fleksible bussbestillingstjenesten Flexx.

Dette er noen av våre samarbeidspartnere

Bærekraftsrapport

Den beste reisen og FNs bærekraftsmål

Hovedmålet for NSBs bærekraftarbeid er å være bedre enn konkurrentene til å ta bærekraftsansvar. I 2018 har vi arbeidet med å tydeliggjøre hvordan NSB-konsernets strategi, Den beste reisen, bidrar til å innfri FNs bærekraftsmål. Strategien sørger for at vi prioriterer områder hvor vi kan bidra vesentlig og hvor vi gjennom målrettet innsats bidrar til oppfyllelse av FNs bærekraftsmål. I 2018 ble NSB kåret til Norges mest bærekraftige merkevare i Sustainable Brand Index sin kåring.

Våre innsatsområder

De innsatsområdene som er mest vesentlige for vårt bidrag til FNs bærekraftsmål, er definert gjennom interessent- og vesentlighetsanalyser.

Innsatsområdene ble deretter fordelt på konsernstrategiens fire reiser; den smarte reisen, den grønne reisen, den trygge reisen og den lønnsomme reisen. Det viktigste innsatsområde innenfor bærekraft er å få flere mennesker til å reise sammen slik at transportveksten hovedsakelig blir kollektiv. For å få dette til må vi løse kundens forventninger og behov, noe vi gjør gjennom den smarte reisen. Den grønne reisen sørger for at vi hele tiden jobber med å redusere våre klimautslipp og vårt miljøavtrykk. Den trygge reisen forsterker sikkerhet og mangfold, mens den lønnsomme reisen sørger for at vi henter ut mest mulig av ressursinnsatsen. På disse områdene har vi satt mål som følges opp månedlig i vår styring av virksomheten. De aller viktigste målene finnes i denne rapporten.

Oversikt over FNs bærekraftsmål

Den smarte reisen

- Gjøre det attraktivt å reise kollektivt og redusere behovet for privatbil

Jo flere mennesker som reiser sammen, jo mer bærekraftig er det.

Det krever at vi hele tiden jobber for å gjøre kundene fornøyde gjennom et attraktivt reisetilbud. Vår aller viktigste leveranse er å hver dag sørge for et attraktivt kollektivtilbud med buss og tog. Vi må bidra til å løse kapasitetsutfordringer og levere kvalitet i hele kundens reiseopplevelse, med punktlighet og regularitet i sentrum.

Kundetilfredshet

I NSB-konsernet er vi opptatt av kundetilfredshet, og setter mål for dette. Målingen brukes til å gi oss tilbakemeldinger på de områdene vi må forbedre oss på.

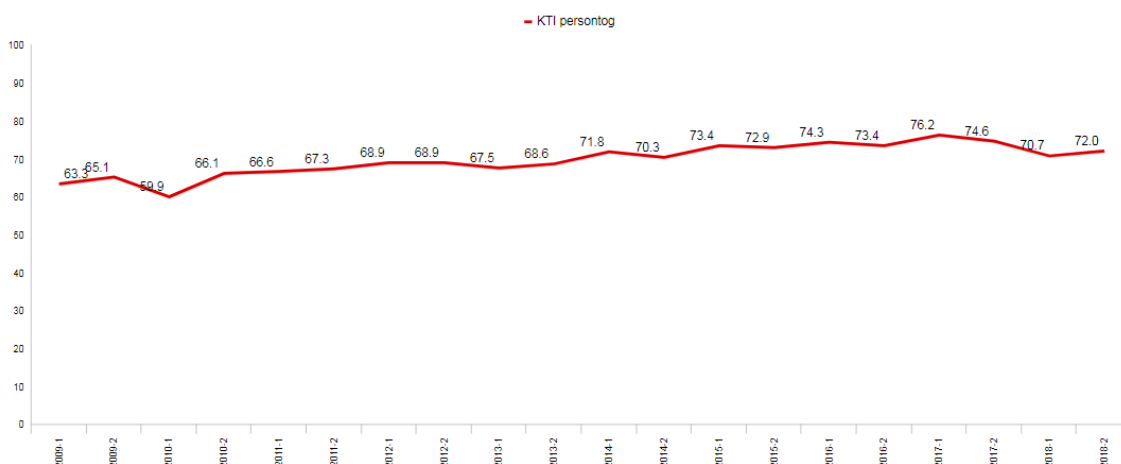
NSB Persontog måler hvor fornøyde

kundene er med NSBs leveranser hver vår og høst. Tilfredsheten falt på vårmålingen 2018, i hovedsak på grunn av redusert punktlighet og regularitet etter en streng vinter. Høsten 2018 gikk den overordnede kundetilfredsheten opp i alle deler av landet, og landet på 72 poeng. Spesielt var tilbakemeldingene gode i områdene som først konkurransesettes, med NSB Nord på topp. Vårt langsiktige mål er å øke tilfredsheten til 77 poeng.

Kundene gir gode tilbakemeldinger på våre medarbeidere, og i gjennomsnitt har ombordpersonalet en score på 84.

Vi måler også hva kundene synes om billettkjøp, ombordstigning, informasjon på toget og renhold. Også her leverte NSB jevnt over til "svært godt" i 2018. Målingen står seg også godt i sammenligning med nivåene som måles i det svenske kollektivmarkedet.

Målingen viser også at kunden er mindre fornøyd med togenes punktlighet, og ønsker seg bedre avviksinformasjon. Problemer i togtrafikken gir raskt utslag i hva kunden tenker om oss. Tydelige tilbakemeldinger om bedre punktlighet

og rutetilbud viser hvor viktig det er at Bane NOR gjennomfører omfattende vedlikehold og utbygging, og vi jobber derfor hele tiden sammen med Bane NOR for å få bedre kundeinformasjon og løse trafikken på en best mulig måte.

Kundetilfredshetsundersøkelsen for Gjøvikbanen i 2018 ga resultat på 75 (74 på våren og 76 på høsten). Høstens resultat er beste noensinne. Fremgangen kommer på billett kjøp, kupekomfort (nye Flirt-tog), avvik og opplevd punktlighet, mens det er en liten tilbakegang på rutetilbud og ombordpersonalet samt en noe større tilbakegang på servicetilbudet.

Kundetilfredsheten for våre ekspressbusser i Norge endte på 77 poeng i 2018, ett prosentpoengs nedgang fra i fjor. I Sverige har Nettbuss Bus4You i den årlige undersøkelsen gjort av Svensk Kvalitetsindex Sveriges mest fornøyde kunder for 8. år på rad.

Været påvirket leveransen

I persontogvirksomheten måles punktligheten kontinuerlig, og det skiller mellom operatørvhengig og total punktlighet. Den operatørvhengige punktligheten (hvor kun forsinkelser som skyldes NSB er regnet inn) er på 97,6 % for året, som er på nivå med i fjor. Den totale punktlighet for NSBs persontog endte på 85,7 % som er betydelig under målet. Det var svak punktlighet i begynnelsen av året knyttet til en streng vinter, og for mange feil på infrastruktur etter sommerens vedlikeholdsarbeider. Fra og med oktober har punktligheten bedret seg, og i desember var den på 90 %. Vårt mål er en punktlighet på over 90 prosent.

Antall forsinkelsestimer (totalt antall timer persontog er forsinket i 2018) endte på 14 749, sammenlignet med 11 994 timer i 2017. Hovedårsaken til økningen er en streng vinter, tørr og varm sommer samt lang periode med vedlikehold på infrastruktur som gjorde drift av infrastruktur og tog utfordrende. Andelen som NSB har en direkte årsak til, er i underkant av 17 prosent, en liten forbedring fra i fjor. Operatørvhengig regularitet, dvs. antall gjennomførte avganger sammenlignet med plan når vi ser bort fra innstillinger på grunn av feil ved infrastruktur og planlagte banearbeider, endte på 99,7 prosent, som er på nivå med målet.

NSB Gjøvikbanen AS hadde i 2018 en gjennomsnittlig punktlighet på 79 prosent, mot 89 prosent i 2017. Hovedårsaken er problemer knyttet til streng vinter og mye snø samt en varm sommer som medførte skogbranner, solslyng m.v. Operatørvhengig punktlighet ble på 98,2 %. Vår persontogvirksomhet i Sverige oppnådde en punktlighet på 83 prosent, mot 88,4 prosent i 2017. Også her var hovedårsaken en streng vinter med store snømengder, spesielt i Nord-Sverige. For godstogene medførte den strenge vinteren store driftsproblemer, og en stor andel innstillinger årets første fem måneder, hvoretter situasjonen bedret seg betraktelig. Punktligheten har vært god, og snittet for året ble 93 prosent som er likt med vårt langsiktige mål.

Flere reiser sammen

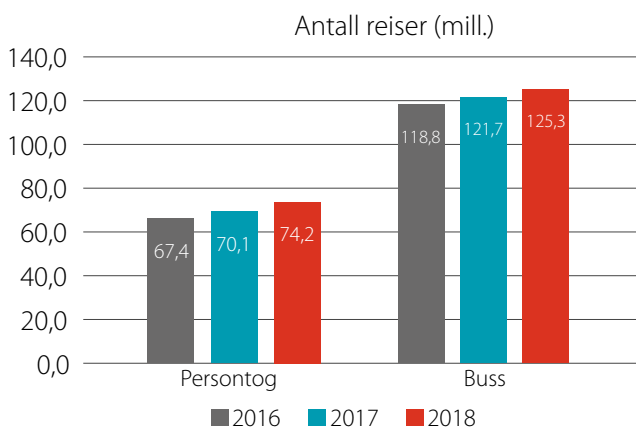
Volumutvikling

Den gode volumutviklingen for

persontogvirksomheten i Norge fortsetter, og veksten for antall reiser dette året ble på 6,4 prosent.

Veksten var størst i pendler- og lokaltrafikken på Østlandsområdet og på Jæren, og det var også en positiv utvikling for nattogene.

I bussvirksomheten økte antall reiser med 3 prosent. Antall reiser i Norge og Sverige var i 2018 på henholdsvis 86 (85,8) og 39,3 (35,9) mill., en vekst på 0,2 prosent og 9,5 prosent. Endringen skyldes i hovedsak endring i antall anbud som kjøres, men det oppleves også økt etterspørsel etter kollektivtransport som alternativ.

Antall lasteenheter (TEU) transportert i godsvirksomhetens containerpendler ble redusert med 1 prosent i 2018. Hovedårsaken til reduksjonen er økt konkurranse både på jernbane og fra godstransport på vei. Men virksomhetens kjørte nettotonnkilometer økte på grunn av større aktivitet innen produktet systemtog, som er dedikerte tog til en hovedkunde.

Vi har satt interne mål for volumutvikling frem mot 2023 for tog og buss.

NSB hyller pendlerne

I mai 2018 startet NSB en kampanje som hyller hverdagsheltene, pendlerne. De som gjør noe så vanlig som å kjøpe månedskort og sette seg på et tog, hver dag. Målet for NSB er å vise hvor viktig kollektivtransport er for samfunnet vårt og fremtiden. For å vise sin hyllest til hverdagsheltene, folierte NSB togene med bilder av pendlerne. Tonje, Erik, Elsebeth, Henrik, Silje og Pål tar toget hver dag, uten å tenke på seg selv som helter.

Hver dag bidrar over 100.000 togpendlere til mindre kø og kaos i byene, bare ved å reise sammen. Ett fullt NSB-tog i rush erstatter i gjennomsnitt 600 biler. Videre sparer pendlerne samfunnet for store klimautslipp.

Bare i fjor var det over 70 millioner reiser med tog i Norge. Og på en enkelt strekning på Østlandet, mellom Drammen og Lillehammer, var det 5,7 millioner reiser i 2018. Det tilsvarer mer enn hele Norges befolkning.

Bedret kapasitet

Ved å bedre kapasiteten til bærekraftige transportsystemer, bidrar vi til FNs bærekraftsmål nummer 11 om bærekraftige byer og samfunn.

Bedret togtilbud 2018

– Flere Flirt-tog (Fast Light Innovative Regional Train)

I august 2018 kom Flirt-tog nummer 100 i trafikk på Østlandsområdet, og øker kapasiteten for pendlertrafikken ytterligere. Det betyr at vi er helt i rute med planen

for den omfattende forbedringen av togtilbudet i Norge, som startet med innfasing av de aller første Flirt-togene i 2012. Kontrakten om leveransene av Flirt ble inngått mellom NSB og den sveitsiske togprodusenten Stadler i 2008. I 2017 ble kontrakten overført til Norske tog AS, men det er NSB og Gjøvikbanen som kjører Flirt-togene.

– Nye togsett på Vossebanen

I juli 2018 kom endelig de første nye flirt-togsettene på strekningen mellom Bergen og Voss. Det var første gang siden 1950-tallet at denne strekningen fikk helt nye tog. Togpendlerne på Vossebanen kan blant annet glede seg over bedre seter, mindre støy, bedre toalett og strømmuttak til hvert sete. Fra juli 2018 og frem til mars 2019 vil de gamle togene gradvis bli erstattet med 10 Flirt-togsett.

– Nye togsett på Gjøvikbanen

Høsten 2018 var hele den gamle togparken bestående av såkalte 69-togsett byttet ut med ti nye Flirt-togsett. Innfasingen av de nye Flirt-togene startet i september 2017, med et nytt togsett hver måned. De nye togene på Gjøvikbanen betyr økt komfort

for kundene og bedre driftssikkerhet.

– Nytt dobbeltspor mellom Larvik og Porsgrunn

Den 24. september startet en ny æra for de som pendler med tog mellom Grenland og Vestfold. Den største gevinsten var at reisetiden ble redusert med over 20 minutter. Fra 24. september tar togturen mellom Porsgrunn og Larvik bare 16 minutter, og reisetiden mellom Skien og Oslo ble redusert fra 2 timer og 39 minutter til 2 timer og 16 minutter. I tillegg ble reisetiden redusert med ytterligere fire minutter da den nye rutetabellen ble tatt i bruk den 9. desember 2018.

– Ekstratog og Litteraturtog

NSB setter hvert år opp ekstratog i forbindelse med travle perioder som jul- og påskeferier. I tillegg, for å avlaste veiene for biltrafikk og tilby et mer bærekraftig reisetilbud, setter NSB opp ekstratog til utvalgte festivaler og arrangementer. I 2018 kjørte NSB Litteraturtog for femte gang med Hennes Kongelige Høyhet Kronprinsesse Mette-Marit og norske forfattere for å bidra til å spre leseglede.

Alternativ reise

Sommeren 2018 ble det gjennomført seks uker med fornyelse og vedlikehold på jernbanen. For NSB betyr avvik at vi tilbyr et alternativt reisetilbud. Dette er krevende både med hensyn til logistikk og informasjon før og under reisen. Siden sommeren 2014 har Bane Nor valgt å stenge deler av jernbanelinjer i korte og lange perioder for intensivt vedlikeholdsarbeid. Stengingen førte til at NSB utviklet Alternativ reise – en

løsning som basert på kundens behov skal snu en negativ opplevelse til positiv omdømmebygging. I 2017 vant Alternativ reise DOGAs merke for god design. I tillegg jobber NSB sammen med Bane NOR, Flytoget, Ruter og Statens vegvesen for å finne så gode løsninger som mulig for kundene.

Smart billett kjøp

Den smarte reisen krever smarte billettkjøp, og kundene forventer at det skal være enkelt å kjøpe riktig billett til riktig reise. Derfor er NSB-appen i stadig utvikling. I 2018 kunne NSB appen notere seg en rekke nye rekorder, blant annet passerte appen 125 000 brukere hver dag i februar og i september rundet appen 2,5 millioner nedlastninger. Videre bød NSB appen på en rekke oppdateringer, nylanseringer og omsetningsrekorder. Nylanseringer i 2018 var blant annet en ny kontrollvisning, likt design for Android og iPhone, reiseforslagene viser nå også priser, og flere typer push-meldinger. 37 000 kunder har nå pushvarsel i NSB appen. Taxi-tjenesten Mivai ble lansert i NSB appen i mars, og fra desember 2018 ble det mulig å bestille NSBs nye mobilitetstjeneste, Bybil, i NSB-appen. NSB Underholdnings app ble oppgradert med Hopperguide som tilbyr «skjulte» historier og nyttig informasjon der kunden befinner seg på det språket kunden selv velger.

Andre milepæler for NSBs digitalavdeling i 2018 var blant annet omsetningsrekord for nsb.no på 90 millioner kroner i juni. I måneden før ble Casebot lansert for å avlaste Servicesenteret som behandler kundeklager. Casebot kan både lese og tolke utleggskvitteringer som kundene

Servicesenteret i NSB

sender oss. I snitt har Casebot løst 10 prosent av alle innkomne saker hos Servicesenteret siden lanseringen. Totalt behandlet Servicesenteret 68 000 saker og utbetalte 8 millioner kroner i refusjon og erstatning i 2018.

Den grønne reisen

- Reduserer utslipp per reise

Vi tar miljøet på alvor. I henhold til Paris-avtalen skal Norge frem mot 2030 redusere klimagassutslippene med 40 prosent sammenlignet med 1990-nivå. Transportsektoren er den største kilden til utslipp av klimagasser i Norge og må bære en vesentlig del av utslippsreduksjonene i årene som kommer. Også NSB-konsernet må levere på samfunnets omstilling til klimavennlig transport. Dette er et krav fra

oppdragsgivere i offentlig sektor, og samtidig vektlegger forbrukere, særlig de unge, i økende grad grønne løsninger i sine valg. NSB-konsernet vil ta en tydelig posisjon overfor kunder og oppdragsgivere, og bærekraft er et strategisk satsingsområde for konsernet.

Bærekraftig omdømme

I Ipsos årlige profilundersøkelse «Store norske bedrifter» er NSB blant de beste på samfunnsansvar og miljøbevissthet mens samlet totalinntrykk av NSB i undersøkelsen gikk ned fra 22. til 30. plass.

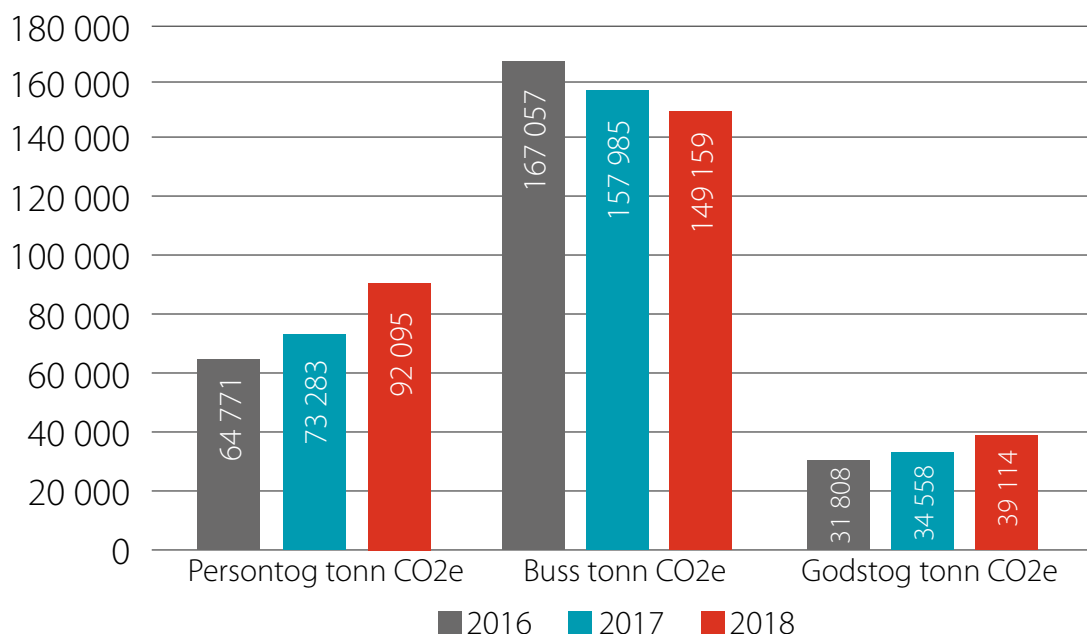
Innenfor miljøbevissthet oppnådde NSB en sterk 3.plass i årets undersøkelse, bare slått av Norsk Gjenvinning og Tine. Det er en plass ned fra 2017. På området samfunnsansvar og moral tok NSB 8. plass (nr. 7 i fjor). På disse to områdene ligger vi øverst blant de vurderte transportbedrifter, et nivå vi er stolte av og ønsker å opprettholde.

Klimagassutslipp

NSB kjøper strøm med opprinnelsesgarantier til togproduksjon og til bygninger. Ved å kjøpe opprinnelsesgarantier er NSB med på å støtte produsenter av fornybar energi. Anbefalt standard for beregning og sammenligning av energiforbruk og klimagasser ved transporttjenester inkluderer også den del av levert strøm som ikke blir levert med «ren» energi. Det er tatt utgangspunkt i nordisk strømmiks for beregning av utslipp fra bruk av strøm, og «Well to wheel» beregninger ved bruk av diesel.

Utslipp av klimagasser fra NSBs bussvirksomhet er betydelig redusert de siste åren. Hovedårsaken er overgang til nyere, mere energieffektive busser, mere energieffektiv kjøring, og overgang til fornybart drivstoff. Utslippene for persontog øker, i hovedsak på grunn av økt produksjon samt at den nordiske strømmiksen vi bruker som referanse

Utslipp til luft

for utslipp i 2018 inneholder en større andel fossilt brensel. Energiforbruket per setekilometer og personkilometer er relativt stabilt. På grunn av defekte strømmålere i en del tog, har det vært utfordrende å få gode nok målinger av strømforbruket, og de oppgitte tallene er beste estimat.

Også for godstog er utslippet økt, delvis på grunn av økning i transportert last og delvis endret strømmiks.

Korrigerer vi for endring i strømmiks, er NSB-konsernets totale utslipp fra egen virksomhet redusert med 1,5 prosent. I perioden 2019-2023 har vi satt som mål å redusere de relative klimautslippene målt i gr./setekm. med 10 prosent.

Klimagassutslipp fra leverandører (Scope 3)

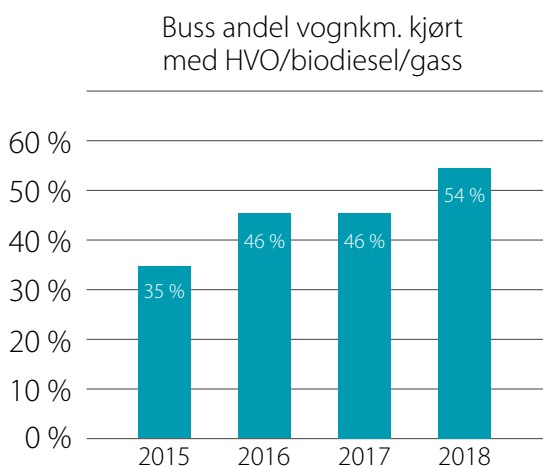
Vi har for 2018 satt oss som mål å rapportere på klimagassutslippene hos leverandører knyttet til deres leveranser til NSB-konsernet, i henhold til den internasjonale standarden for klimarapportering, Greenhouse Gas Protocol, Scope 3. Vi har gjort et utvalg av leverandører basert på vesentlighet. I dette utvalget er rapporteringen for vedlikehold av tog og alternativ transport vurdert som relativt komplett. Beste estimat er et utslipp på 9 000 tonn CO₂ e, hvorav transport knyttet til alternativ reise utgjør 95 prosent og vedlikehold av tog 2,5 prosent. Samlet utgjør dette estimatet av leverandørenes klimautslipp (scope 3) 3,3 prosent av estimatet for klimautslippet fra driften vår (scope 1 og 2). Vi vil i 2019 jobbe sammen med våre leverandører for å bedre rapporteringen på scope 3.

Energiforbruk

Forbruk av fossilt drivstoff til buss- og togkjøring er den vesentligste kilden til klimautslipp i NSB-konsernet. NSB-konsernets konkurransefortrinn er miljøvennlig transport, og vi jobber derfor proaktivt for å få levere mobilitetstjenester basert på fornybar energi. Samtidig jobber vi for å levere så energieffektiv drift som mulig. Ved at NSB-konsernet vokser innenfor miljøvennlig transport vil våre direkte utslipp øke, samtidig som besparelsen for samfunnet sammenlignet med alternativ transport (privatbil og lastebil) også øker. For 2018 er besparelsen beregnet til 761 228 tonn CO₂ e, en økning på 12 prosent fra 2017 (Kilde: Asplan Viak).

Energiforbruk i bussvirksomheten

Utslipp av klimagasser fra NSBs bussvirksomhet (Nettbuss) er betydelig redusert de senere år. Hovedårsaken er en betydelig overgang til fornybar energi i bussvirksomheten. Videre har bruk av flåtestyringssystem, som blant annet registrerer drivstoff-forbruk, tomgangskjøring og kjøreadferd, ført til redusert drivstoff-forbruk og dermed utslipp til ytre miljø.

Bruk av alternative drivstoffer som naturgass, biogass og biodiesel har økt stadig de siste årene, og det samme gjelder hybridbusser. Andel vognkm som er kjørt med busser som bruker HVO/biodiesel eller går på gass, er på 54 prosent. Det er en fremgang på 17 prosent siden 2017.

– Biogassbusser i Grenland

I juni 2018 økte Nettbuss antall biogassbusser i Grenland for å fortsatt oppfylle kravet fra oppdragsgiveren om at femti prosent av bussreisene skal kjøres på biogass. Med de fem nye bussene på biogass, kjørte det i 2018 til sammen 30 busser på biogass fra matavfall i Grenland.

– Busser med solpanel på Hønefoss

På forsommeren i 2018 inntok verdens tre første busser med solpanel på taket gatene i Hønefoss. Etter sommeren fikk de følge av syv busser til med solpanel på taket. Solpanelet gir strøm til billettmaskinen, klimaanlegget og lyset i bussen. Når bussen har generert en kilowatt strøm sparer bussen en liter drivstoff. Det betyr solid innsparing for både økonomi og miljø. Estimert vil dette spare 30 tonn med CO₂-utslipp i året og redusere utgiftene tilsvarende til strøm.

– Nettbuss i Östersund mottok kommunens miljøpris i 2018 for sitt arbeid i med innføring av elektriske busser

Ved prisoverrekkelser fremhevet Nettbuss sitt gode samarbeid med partnere i kollektivtrafikken i Östersund; Region Jämtland Härjedalen, Östersunds kommun og Länstrafiken. I begrunnelsen for

miljøprisen heter det:

«Nettbuss Bybussene Östersund ser muligheter til å utvikle virksomheten i en bærekraftig retning i en voksende by. De investerer i å skape en reise som gir mindre miljøpåvirkning.»

Energieffektive persontog

Fra 2013 til 2017 hadde NSB Persontog satt seg som mål å redusere strømforbruket med 15 prosent. Resultatet ble en reduksjon på 8,3 prosent målt i energiforbruk per tonnkilometer. Fra 2017 til 2018 har det relative strømforbruket vært stabilt. utfordringer med strømmålere i togene har gjort det vanskeligere å gi nøyaktige målinger og spesifisere tiltak. På Gjøvikbanen er de gamle togene byttet ut, og 10 nye energieffektive Flirt togsett med tilbakemating av strøm er satt i drift. Dette har gitt en reduksjon i energiforbruk på over 6 prosent i 2018.

– Nye bimodale tog

I mai 2018 ble det kjent at Norske tog har innløst opsjonen på to av i alt 14 hybridtog i avtalen om kjøp av Flirt-tog fra Städlar.

Den bimodale Flirten er egentlig et helt ordinært elektrisk togsett. Den eneste forskjellen er at den har en kort mellomvogn der dieselmotorer er plassert. Disse fungerer som generatorer og leverer strøm til togets elektriske framdriftsmotorer.
Kilde: Infokraft/Jernbanemagasinet

NSB som inngikk avtalen i sin tid, har lenge sett frem til å kunne begynne å få byttet ut de 30-40 år gamle dieseltogene. De to første bimodale Flirt-togene skal innføres fra april 2021.

Energiforbruk i godsvirksomheten

I 2018 er energiforbruket per tonnkilometer redusert med 1 prosent. Forbruket er i stor grad påvirket av hvilke ruter som kjøres og miks mellom diesel og elektrisk drift. Hovedtiltakene er opplæring i energioekonomisk kjøring, tiltak på lokomotiver og ved hensetting av disse, og datafangst og presentasjon av måloppnåelse for redusert energiforbruk.

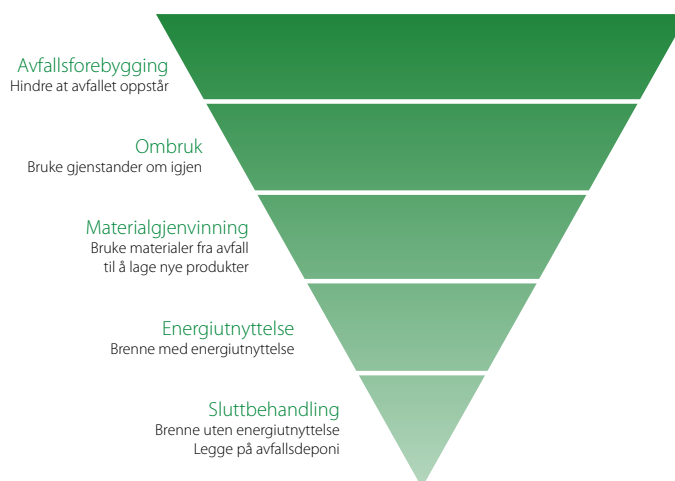
Godstransport på bane representerer en vesentlig mindre belastning for miljøet enn om transporten skulle gått på vei. Virksomheten avlaster veiene for et betydelig antall lange trailerturer, og bidrar dermed til å redusere utslipp, ulykker og kø. I 2018 avlastet NSB-konsernets godsvirksomhet veiene for ca. 165 000 lange trailerturer, noe som utgjør om lag 700 trailere per hverdag.

Avfall

NSB tar utgangspunkt i avfallshierarkiet når vi gjør prioriteringer i avfallsarbeidet.

NSB-konsernet gjør sitt ytterste for at avfall

ikke legges på avfalldeponi eller brennes uten energiutnyttelse. Målet er å være oppmerksom på gjenbruksmuligheter og stadig bedre kildesorteringsgraden til avfallet. I innkjøpsprosesser vil vi på sikt etterstrebe prinsippene til sirkulær økonomi om å unngå avfall.

Med bakgrunn i organisasjonsendringer og endrede grensesnitt knyttet til jernbanereformen har det vært utfordrende å få oversikt over det totale volumet og kildesorteringsgrad for avfall i 2018, spesielt for persontogvirksomheten. For bussvirksomheten er det registrert et avfallsvolum på 987 tonn med en kildesorteringsgrad på 77 prosent. Tilsvarende tall for godsvirksomheten er 1 654 tonn med en kildesorteringsgrad på 100 prosent. For persontog er beste estimat basert på tilgjengelige kilder 118

tonn med en kildesorteringsgrad på 79 prosent.

På NSB Persontog og Gjøvikbanen sine tog sorteres flasker/ pant, papir og restavfall. Papir blir resirkulert og går til materialgjenvinning. Restavfallet blir sendt til energigjenvinning via Norsk Gjenvinning.

Plast

Vi har i 2018 konsentrert oss om å få innsikt i bruk av plast i NSB-konsernet. I Nettbuss utgjør plastemballering av nye busser det mest vesentlige plastforbruket. Nettbuss skal derfor i dialog med kommende leverandører av nye busser for å redusere plastemballeringen.

I togdriften er det matsservering og nattogpakkene som har det mest vesentlige plastforbruket. I tillegg ble det i 2018 også sett på plastforbruk i administrasjonen.

På togene er største utfordring ved å sortere ut plast at mottager av avfallet krever at plastavfallet er rent. Plastavfall i NSB Kafé kommer fra matemballasje, og er oftest ikke rent. Vi jobber derfor med å fjerne oljebasert plast fra engangsemballasjen i NSB Kafé. Det vil si at emballasje til matsservering på togene byttes ut med produkter som er mer miljøvennlige over en toårs periode (2018-2019). I løpet av 2019 estimerer vi at 92 prosent av emballasjen og tilbehør i NSB Kafé vil være miljømerket eller komme fra bioplast og være komposterbar.

Fleecepledd

I slutten av 2018 fikk NSB stor medieoppmerksomhet knyttet til fleecetepper som deles ut på nattogene våre. Mange kunder tar med seg teppet sitt hjem, og samtidig samler NSB inn tepper og gir videre til veldedige organisasjoner. Men fra 2014 har det likevel vært en stor andel tepper som ble kastet etter bare en gangs bruk.

NSB har i lengre tid jobbet med å finne bedre løsninger for nattogpleddene, og fra høsten 2017 ble nye rutiner gradvis innført, hvor kundene selv henter pledd ved behov. Ved utdelingen blir kundene også oppfordret til å ta med pleddet hjem. Fra og med 16. april 2018 ble ordningen innført på alle nattog. Dette har gitt svært gode resultater, og nedgangen i bruk av tepper ved utgangen av 2018 var betydelig. Dette er også godt mottatt hos kundene.

Kjemikalier

For gods- og persontogene er det leverandørene til verksted- og renholdstjenester som bruker kjemikalier. Dette kjemikalieforbruket kontrolleres gjennom krav til leverandører og i leverandør oppfølging.

Bussvirksomheten bruker kjemikalier både i buss- og verksteddriften. Av 2 994 ulike kjemikalier er 158 klassifisert innen fareklasse 3-5 i stoffkartoteket EcoOnline. Antallet er redusert de to siste år, og det pågår arbeid med kartlegging av behov og fysisk rydding av kjemikalier.

Vannforbruk

Nettbuss har i 2018 satt spesielt fokus på vannbruk ved utvendig vasking av busser, og har som de første i Norge besluttet å svanemerke ett av bussvaskeanleggene.

Arbeidet med å svanemerke bussvaskeanlegget startet høsten 2018, og svanemerkingen planlegges ferdigstilt i 2019.

Uønskede hendelser på miljø

I togvirksomheten blir uønskede hendelser på miljø, inkludert dyrepåkørsler, håndtert innenfor området trafiksikkerhet, ytre miljø og arbeidsmiljø. Andre miljøaspekter som håndteres her er utslipp til vann og land, og støyklager. Det var ingen vesentlige utslipp eller støyklager i 2018 knyttet til persontogvirksomheten.

Bussvirksomheten hadde to vesentlige utslipp i 2018. I april rant det ut 11 300 liter HVO diesel fra et fylleanlegg på Bøverbu i Toten kommune. Utslipet skyldtes at brøytetraktor kjørte på et fylleanlegg i desember året før. Den påfølgende miljøtekniske analysen identifiserte 277 m² forurenset masse som skal leveres til godkjent deponi. I tillegg ble en rekke tiltak iverksatt som etablering av et oljeutskilleranlegg og drenerende grøft, påmontering av hevert og fysisk beskyttelse av fylleanlegget. Alt foregår i samarbeid med Toten kommune. Det andre utslippet var 200 liter i Kristisand. Også her ble det umiddelbart iverksatt tiltak. Arbeidet med opprensning og å få oversikt over kostnadene til opprensning blir klart i løpet av 2019.

Den trygge reisen

- Skaper trygghet og mangfold

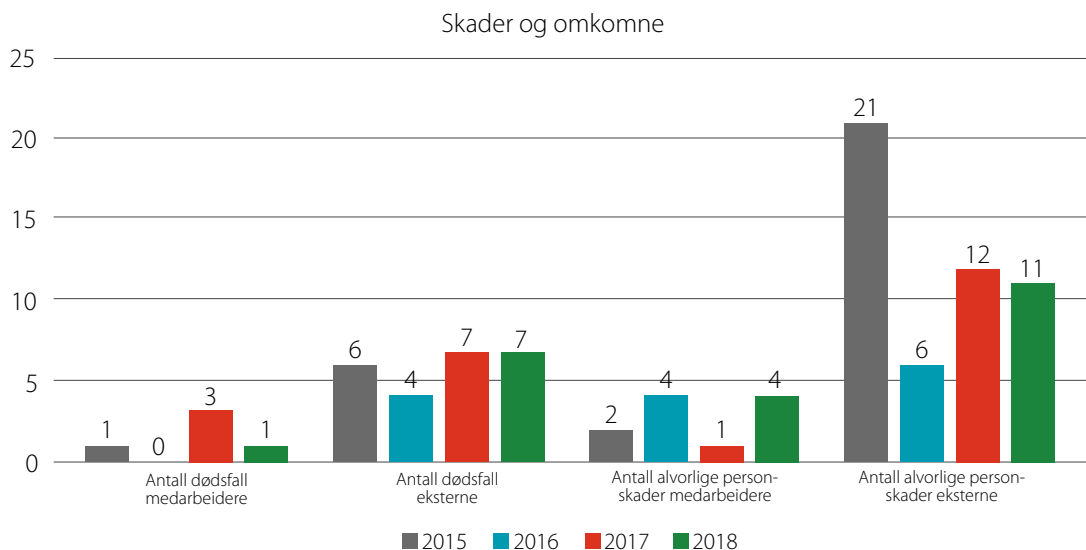
Vi har satt som mål for 2020 at NSB-konsernet skal være nordisk bransjeleder på trafiksikkerhet og HMS. Følgende tre innsatsområder er prioritert:

- Trafiksikkerhet: Trygg transport for mennesker og gods.
- Trygge kunder: Kundene skal oppleve en trygg reise, som er forutsigbar mht. tid og kvalitet, og med sikker håndtering av personopplysninger.
- Fornøyde og trygge kolleger: Våre ansatte skal ha en trygg arbeidsplass, som er utviklende og motiverende for de ansatte

Vi har satt oss som mål at i perioden 2019-2023 skal alvorlige skader på kunder reduseres med 33 prosent, og skader på ansatte reduseres med 40 prosent. I samme periode skal sykefraværet reduseres med 14 prosent.

Trafiksikkerhet

Trafiksikkerhet er sentralt i kulturen for virksomhetene i NSB-konsernet, og de ansatte har høy kompetanse og stolthet knyttet til trafiksikkerhetsarbeidet. Vi arbeider i alle konsernets virksomheter for ytterligere reduksjon av uønskede hendelser og farlige situasjoner slik at vi unngår skader og dødsfall knyttet til vår virksomhet.

Personskader og omkomne

En passasjer omkom som følge av NSB-konsernets transportaktivitet i 2018, årsaken var en klemulykke mellom tog og plattform. En medarbeider i tjeneste omkom i bussvirksomheten knyttet til sviktende helse, fire eksterne omkom knyttet til påkjørsler i togvirksomheten, og to i forbindelse med påkjørsler/møteulykker i bussvirksomheten.

Trafikksikkerhet knyttet til jernbane

For NSB-konsernet har det i 2018 vært 28 hendelser definert som jernbaneulykker iht. forskrift. Antall jernbaneulykker er økt fra 2017, i hovedsak grunnet flere påkjørsler av gjenstander/ personer på sporet samt flere tilfeller av nedrevne kontaktledninger. Skadesakene følges opp etter etablerte prosedyrer, og interne undersøkelser/granskinger iverksettes etter behov.

Årsaksforholdene for mange av hendelsene ligger utenfor konsernets direkte påvirkning. Det jobbes systematisk med registrering av uønskede hendelser

og rapportering til infrastrukturforvalter. Trafikksikkerhetsarbeidet prioriteres høyt og revisjoner, risikostyring og målstyring brukes til å påvirke risikoen både internt og i samarbeid med andre. Arbeidet med beredskap sørger for å begrense eventuelle skader. NSBs virksomhet knyttet til trafikksikkerhet vurderes å være i samsvar med eksterne og interne krav.

Dyrepåkjørsler

I 2018 ble 2 804 dyr påkjørt på norsk jernbane (636 flere enn i 2017). Avvikene mot i fjor oppstod i perioden januar-april og antas i hovedsak å ha årsak i en streng vinter med mye snø slik at dyrene trakk mot områder med mindre snødybde slik som togspor. NSBs andel av påkjørslene fremgår ikke av statistikken.

Bane NOR er infrastrukturforvalter og koordinerer dermed forebyggende tiltak for å redusere dyrepåkjørsler. De har utarbeidet en tiltaksplan for å redusere påkjørsler, som inneholder vegetasjonsrydding, oppsett av reingjerder, varslingssystemer og

nedsetting av hastighet. Togselskapene, herunder NSB, har ansvar for å varsle togleder ved dyrepåkjørsler.

Trafikksikkerhet i bussvirksomheten

NSB-konsernets bussvirksomhet, Nettbuss, frakter store passasjermengder daglig, og har et stort ansvar for at alle skal komme trygt frem, samtidig som ingen andre trafikanter påføres skader. Nettbuss har mål for trafikksikkerhet knyttet til kjørestilsutslag og skader. Dette følges opp på selskaps-, avdelings- og individnivå. Lokale risikovurderinger på trafikksikkerhet oppdateres årlig. Nettbuss er sertifisert etter ISO 39001 Trafikksikkerhet.

På bakgrunn av de tragiske dødsulykkene i 2017 hvor tre av våre sjåfører omkom, har det vært satt spesielt fokus på kollisjonssikkerheten på førerplassen for busser i klasse 1. Vernetjenesten har henvendt seg til departementet om kravene til førersikkerhet, og på denne bakgrunn løftet norske myndigheter høsten 2018 denne saken inn i den kjøretøytekniske ekspertgruppen GRSG i EU. Dessverre fikk man ikke gjennomslag for strengere krav på nåværende tidspunkt. De øvrige europeiske landene ønsket en kartlegging av omfanget av ulykker før man ville endre lovverket.

I 2018 har ingen av våre førere omkommet på bakgrunn av kollisjoner. En sjåfør døde av sviktende helse mens han kjørte. Fra 2019 vil Nettbuss tilby frivillig helsekontroll til alle førere over 60 år som er midt i perioden for fornyelse av førerkortet. Det vil si at intervaller på helsekontroll reduseres fra 5 år til ca. 2,5 år.

Informasjonssikkerhet

I 2018 trådte EUs nye personvernforordningen, General Data Protection Regulation (GDPR), i kraft. Den nye forordningen skal sikre godt personvern, dvs. vår rett som individer til privatliv og mulighet for å bevare vår integritet. Dette er en rettighet NSB-konsernet tar på stort alvor og ønsker å sikre for både kundene og medarbeiderne våre.

Allerede i 2017 startet vi med et prosjekt for å forberede oss på regelverket. Tiltak som prosjektet har jobbet med er blant annet å lage en personvernpolicy, grundig kartlegge hvilke personopplysninger vi håndterer, hvilket formål og hvilke hjemler vi bruker, oppdatert og etablert nye rutiner og prosesser og oppdatert avtaler med leverandører. I 2018 ansatte vi også et eget personvernombud som skal bistå konsernet med etterlevelse av regelverk og etablerte rutiner på området.

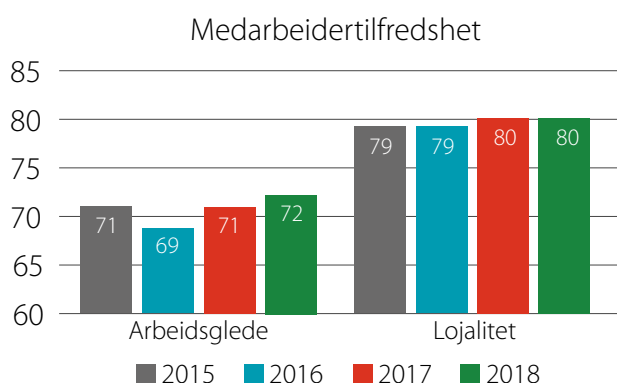
Fornøyde og trygge medarbeidere

NSB-konsernet har ved utgangen av året 10 999 medarbeidere, hvorav 2 219 er midlertidig ansatte og 2 712 arbeider deltid. Den største andelen av deltid- og midlertidig ansatte er i bussvirksomheten. Antall årsverk er 9 008. Av konsernets ansatte arbeider 1 664 i Sverige.

Medarbeidertilfredshet

I vår medarbeiderundersøkelse (MTA) måler vi to nøkkellindikatorer; «Arbeidsglede», som oppsummerer hvordan våre ansatte opplever de sentrale faktorer som påvirker effektivitet i arbeidet, og «Lojalitet», som

gir en indikasjon om sluttintensjonen blant våre ansatte.

Vi ser at både arbeidsgleden og lojaliteten er høy i NSB-konsernet. Det er viktig grunnlag i en periode med store endringer for konsernet. Det er økning i tilfredshet både i buss- og persontogvirksomheten, mens det i godsvirksomheten, som har hatt et krevende år med nedbemanninger og store økonomiske utfordringer, er en tydelig nedgang.

For konsernet som helhet oppnådde vi i 2018 en økning til 72 poeng for «Arbeidsglede», en fremgang på 1 poeng fra 2017. For «Lojalitet» er resultatet 80, likt med i fjor.

Konsernet har en godt etablert arbeidsprosess knyttet til MTA-undersøkelsen. Det er etablert gode verktøy for identifisering og oppfølging av forbedringstiltak, og det gjennomføres tilbakemeldingsmøter for ledere og ansatte, samt egne gjennomganger i lokalt og sentralt arbeidsmiljøutvalg. Dette arbeidet foregår både på enhetsnivå og på individuelt nivå i tilknytning til gjennomføring av medarbeidersamtaler.

Sykefravær og H1

Trygghet for kunden starter med trygge ansatte. Vi kan bare skape den beste reisen dersom de ansatte opplever en trygg og utviklende arbeidsplass, og er motiverte for å bidra til å realisere konsernets visjon og mål.

Sykefraværet er redusert med 2,5 prosent, og skyldes i hovedsak reduksjon i bussvirksomheten og innen togrenhold. Skader på ansatte målt ved indeksen H1 er redusert med 9 prosent, i hovedsak på grunn av en reduksjon innenfor persontogvirksomheten. Godsvirksomheten har fortsatt for mange skader, spesielt på terminalene.

For å få enda mer fornøyde og trygge kollegaer, vil vi iverksette følgende strategiske initiativer:

- Øke konsernets oppfølging av HMS internt og overfor leverandører, og redusere antall skader blant de ansatte.
- Øke konsernets oppfølging av sykefravær, med vekt på kompetanseoverføring og felles innsats for å redusere sykefraværet.

– Livsstilkurs

Et tiltak for å redusere sykefravær har vært å tilby livsstilskurs. Her lærer deltagerne å skape seg en sunnere hverdag med bedre helsevalg. Blant temaene på kurset var skiftarbeid og måltidsrytme, trim, fest og alkohol, mental trening og forbrenning. Våren 2018 valgte 25 prosent av de ansatte i Bodø å takke ja til livsstilskurs. De ni deltakerne gikk til sammen ned 34,9 kilo, og rapporterte samtidig om bedre trivsel og humør.

Etiske retningslinjer

Vi har i NSB-konsernet etablert etiske retningslinjer og retningslinjer for samfunnsansvar som bl.a. omhandler forholdet til menneskerettigheter, arbeidstakerrettigheter og arbeid mot korrupsjon. Arbeidet med likestilling og likeverd er utdypet i konsernets personalpolitiske prinsipper.

Her fremgår det bl.a. at:

- Alle medarbeidere i NSB-konsernet er likeverdige, uavhengig av kjønn, alder, funksjonshemming, seksuell orientering eller religiøs, etnisk og kulturell bakgrunn.
- Vi ønsker et bredt og mangfoldig spekter av ledere og medarbeidere, der individuelle egenskaper skal respekteres og verdsettes.
- Økt balanse mellom kvinner og menn er ønskelig på alle nivå i konsernet, og skal vektlegges ved rekruttering og kompetanseutvikling

Som et ledd i dette arbeidet har vi opprettet en intern varslingskanal. Det er i 2018 mottatt 8 varsler knyttet til mobbing/ diskriminering/ trakassering, og disse er håndtert iht. fastsatte retningslinjer. Det har vært en økning de siste 3 år, i hovedsak knyttet til at den svenske virksomheten er innlemmet i ordningen.

Menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter

Vår virksomhet foregår i Norge og Sverige. Her er håndtering av menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter godt ivarettatt på de arenaer hvor de ansatte og selskapets ledelse møtes for å ivareta slike forhold, og våre ansatte har rettigheter

som er godt definert gjennom tariffavtaler og overenskomster. Medarbeiderne er representert i selskapets styre, og det er etablert arbeidsmiljøutvalg som jevnlig holder møter.

Arbeid og opplæring mot korrupsjon

NSB-konsernet har i 2018 videreført arbeidet med internkontroll, herunder risikoanalyse for misligheter/ korrupsjon. Våre virksomheter har utarbeidet risikoanalyser knyttet til misligheter og korrupsjon, og iverksatt internkontroll tiltak for å minimere denne risikoen.

I persontog- og godsvirksomheten er etiske retningslinjer en del av arbeidsavtalen ved nyansettelser. I bussvirksomheten er etiske retningslinjer tilgjengelig i Lederhåndbok (intranett), personalhåndbok og nevnes/ linkes i sjåførhåndbøkene. Opplæring i arbeid mot korrupsjon er gitt til nøkkelpersonale i alle virksomheter som en del av årets internkontrollprosjekt, og godsvirksomheten har introdusert e-opplæring knyttet til våre etiske retningslinjer. Vi har opprettet en varslingskanal iht. kravene i arbeidsmiljøloven.

Internkontroll

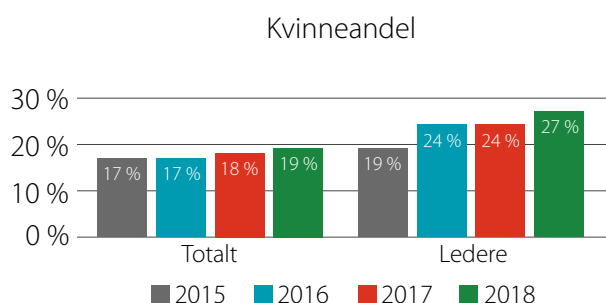
Basert på datainnsamling fra våre systemer har ekstern rådgiver analysert status og anbefalt undersøkelser og forbedringer i våre systemer, rutiner og praksis. Det er i løpet av arbeidet ikke funnet alvorlige feil og/ eller hendelser knyttet til misligheter/ korrupsjon, men analysene har gitt grunnlag for tiltak for å forbedre datagrunnlag og interne prosesser. Vi

er heller ikke kjent med straffesaker igangsatt mot våre selskaper eller ansatte knyttet til korrupsjon. Ledergruppene og styrene i NSB-konsernet ble i løpet av året informert om status og utvikling i egne gjennomganger om internkontroll.

Mangfold

– Kvinneandel – medarbeidere og ledelse

Kvinneandelen i NSB-konsernet er på 19 prosent. Kvinneandelen i konsernets enheter varierer mellom 12 og 29 prosent. I NSB-konsernets styre er kvinneandelen blant de aksjonærvalgte 40 prosent, i konsernledelsen 29 prosent mens den i

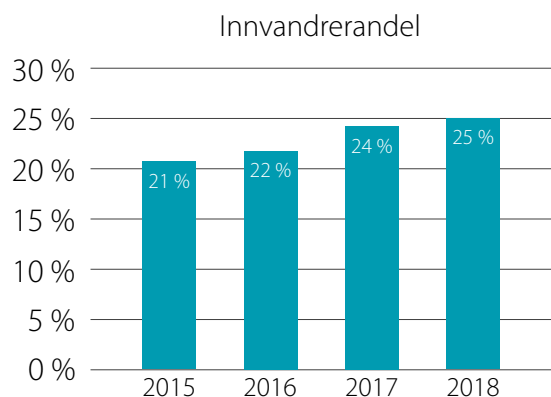

forretningsområdenes toppledergrupper varierer fra null til 43 prosent. Andelen kvinner i mellomlederstillinger er på 27 prosent, og er høyere enn kvinneandelen blant ansatte. Kvinners snittlønn varierer mellom virksomhetene, fra 88 til 105 prosent av snittlønnen til menn. Hovedårsaken kan knyttes til stilling og ansiennitet. Snitt arbeidstid for kvinner er marginalt lavere enn menn.

– Innvandrерandel

Innvandrерandelen i NSB-konsernet er på 25 prosent, en økning på ett prosentpoeng fra 2017. Den største innvandrерandelen er knyttet til operativt personale innenfor renhold samt bussvirksomheten.

Andelen er voksende innenfor alle våre virksomhetsområder.

– NAV diplom til Nettbuss avdeling Lommedalen

I juli 2018 mottok Nettbuss avdeling Lommedalen NAV i Bærum sitt diplom for månedens beste på arbeidsintegring. Avdelingen i Lommedalen har ansatte med bakgrunn fra 25-30 nasjoner, og det jobbes mye for å skape god trivsel og ett godt arbeidsmiljø. Språkopplæring for ansatte er et viktig tiltak. Videre legges det vekt på nær og god oppfølging av ansatte som sliter med helseproblemer, og det gjennomføres tilrettelagt og individuell oppfølging etter behov og ønsker.

– Grunnopplæring med 26 deltagere fra 15 nasjoner

I 2018 fikk Lærersted Drammen hos Nettbuss en pangstart på det nye året; et multikulturelt bussjåførkurs i tråd med NSB-konsernets bærekraftsarbeid. Deltakere fra 15 forskjellige nasjoner var til stede. Etter vel gjennomførte dager i Drammen ble de nye bussjåførene klare for den lokale opplæringen i sine respektive avdelinger i Kristiansand, Grenland, Drammen, Vikersund, Fredrikstad, Furubakken og Gardermoen.

Den lønnsomme reisen

- Gir effektiv ressursutnyttelse

Den lønnsomme reisen skal gi kvalitet og verdi for pengene. Den skal være lønnsom både for oss, kundene og samfunnet. Ett av flere kjennetegn på dette er at vi utvikler tilbudet vårt og vinner anbud i mange av de konkurransene vi er med i. NSB-konsernets eier har satt mål for vår lønnsomhet over tid, og vi har som mål å levere på dette samtidig som det er lønnsomt og bærekraftig for kundene å velge våre transporttilbud.

Nettbuss vant tidenes avtale for busstrafikken i Oppland

Aldri tidligere har Opplandstrafikk inngått en større kontrakt enn den som ble signert med Nettbuss AS juni i 2018. Den innebar at Nettbuss skal kjøre rutene i Gjøvik de nærmeste 10 årene, og investere i 64 nye busser. Nettbuss innfridde alle kravene Opplandstrafikk stilte til sikkerhet og miljø. Videre kan busskunder i Gjøvik glede seg over økt komfort og standard i de nye bussene, og en økning i busstilbudet med 13 prosent. Dessuten skal alle bussene ha hjertestarter og fri nettilgang. Oppstartdato er 24. juni 2019.

Den 9. Desember tok 2018 Tågkompaniet over togtrafikken på Krösatågen. Oppstarten var hektisk, men vellykket. Alle togene kjørte fra første dag helt etter ruteplan. Krösatågens meget motiverte medarbeidere oppfylte dermed store forventninger om å levere regularitet og punktlighet, og gleder seg til å følge opp i

2019 på sine om lag tre millioner reiser.

NSBs satser på fornyelse og vekst

For å tilpasse seg konkurransesettingen av norske togstrekninger og rigge seg for fremtiden, opprettet NSB en mobilitetsenhet den 1. januar 2018. Mobilitet skal arbeide med fremtidens løsninger og utvikling av kundevennlige reiser fra dør til dør; Den smarte reisen i NSB-konsernets strategi. Første investering var i gründervirksomheten, Applied Autonomy som leverer selvkjørende kjøretøy. Her er Kongsberg Innovasjon største eier. De er en inkubator for teknologibedrifter, og sammen med Nettbuss startet de testing av førerløse busser i 2018.

Introduksjonen av Din Bybil i samarbeid med Green Mobility er vår seneste nysatsning, hvor vi tilbyr et konsept for enkel deling av 250 elektriske bybiler i Oslo. Prøvedrift ble iverksatt i desember, og med full oppstart i januar 2019.

Bærekraftig reiseliv

Basert på sine ledende posisjoner innenfor miljøvennlig transport på land og til sjø, ble NSB og Fjord1 i 2018 enige om å etablere et felles nasjonalt reiselivsselskap. Målet med reiselivsselskapet er å tilby miljøvennlige reiselivspakker over hele Norge, utvikle nye turistdestinasjoner og bidra til helårsturisme. Fjord1 er Norges største fergeselskap og eier 50 prosent av The Fjords, med hybridskipet Vision of the Fjords og helelektriske Future of the Fjords som viktige innsatsfaktorer.

Ansvarlige innkjøp

I NSB-konsernet er vi opptatt at vi er en ansvarlig kjøper, som spesifiserer både krav til kvalitet, miljø samt ivaretagelse av menneske- og arbeidstakerrettigheter ved våre anskaffelser.

NSB-konsernet kjøper varer og tjenester samt anleggsmidler for om lag 7,5 mrd. NOK i året fra vel 6 000 leverandører.

Av disse er vel 20 prosent registrert utenfor Norge, hvorav den vesentlige andelen gjelder innkjøp i våre svenske virksomheter innen buss og tog. Arbeid med å sikre etterlevelse av sosiale og etiske krav i verdikjeden er derfor en viktig del av konsernets samfunnsarbeid. Innkjøpsfunksjonen er satt opp for å sikre at NSB-konsernet samlet benytter sin kjøpekraft til å oppnå optimale betingelser ved innkjøp, og at de avtaler/ kontrakter NSB inngår med eksterne sikrer NSBs interesser på en tilfredsstillende måte. Vi videreutvikler våre styrende dokumenter og veiledere knyttet til konsernets innkjøp, og driver kontinuerlig videreutdanning av våre medarbeidere på dette området. NSB-konsernet er medlem av Initiativ for Etisk Handel (IEH) som har som formål å fremme ansvarlige leverandørkjeder.

Det er satt en minimumsstandard gjennom konsernets «Etiske retningslinjer for leverandører» som legges til grunn for alle anskaffelser og resulterende kontrakter. Disse stadfester blant annet at leverandørene skal ivareta grunnleggende arbeids- og menneskerettigheter i sin virksomhet.

Anskaffelser

Hvert år gjennomfører vi

risikoanalyser basert på konsernets og virksomhetsområdenes innkjøpsplaner, og i 2018 ble 44 leverandører/anskaffelser risikovurdert. Risikoanalysen omfatter både miljø, sosiale og etiske krav samt anskaffelser med betydning for trafiksikkerheten. For 2018 ble følgende anskaffelser pekt ut til å være vesentlige ift miljøprestasjon samt representere en risiko for brudd på arbeidstaker- og menneskerettigheter:

- Leie av sengetøy
- Taxitjenester ved avvik
- El-biler
- Renholdstjenester

Det ble gjennomført tiltak i disse anskaffelsene, blant annet krav til allergivennlighet og svanemerket renhold av sengetøyet. I taxitjenestene ble andel kjøretøy som benytter fornybar energi premiert ved tildelingen. I forbindelse med kjøp av renholdstjenester er det nedfelt bestemmelser som sikrer en forsvarlig gjennomføring, både med tanke på arbeidstakerrettigheter (lønn og tariff) samt et mest mulig miljøvennlig renhold. Det er tilrettelagt for at NSB skal kunne følge opp sine forpliktelser etter påseplikten i kontraktene. Ved kjøp av el-biler er det fulgt opp at produksjonen av kobolt skjer ved forsvarlige prosesser. Ved anskaffelse av ny kantineleverandør i 2018, stilte vi meget strenge klima og bærekraftkrav til hele verdikjeden. Sammen med leverandøren er det nå laget mål om å redusere mengde kjøtt per gjest og redusere matavfall per porsjon.

Eksisterende kontrakter og leverandører

Arbeidet med å følge opp miljø, sosiale

og etiske krav gjelder også eksisterende kontrakter. Totalt har konsernet om lag 550 løpende kontrakter registrert i kontraktsystemet. Dette representerer de leverandører med leveranser over 200.000,- hvor regelen er at det skal inngås skriftlig kontrakt. Det er gjort en analyse av disse i 2018 med tanke på risiko for brudd på sosiale og etiske krav. Analysen har resultert i en liste av følgende avtaleområder som er i risikozonen;

- IT driftstjenester
- Renholdstjenester
- Nattkomfortpakker
- Hotellovernatting
- Vernetøy og uniformer

Leverandører med kontrakter om leveranser innenfor risikoområdene følges opp særskilt. Ut fra den risiko som er identifisert og alvorlighetsgraden av denne, fastsettes tiltak. Det er innhentet egenerklæringer ved to tilfeller og påseplikten er fulgt opp i de relevante anskaffelsene (hotellovernatting, renhold). I disse kontrollene ble det ikke avdekket vesentlige brudd på etiske og sosiale krav i 2018, men to leverandører har fått pålegg om å gjøre forbedringstiltak. Det ble ikke gjennomført revisjoner av eksterne leverandører i 2018.

Samarbeid og samfunnsengasjement

– Nettbuss kjørte mer enn to tusen barn til FNs internasjonale barnedag

I samarbeid med UNICEF og Brynäs IF, kjørte Nettbuss sine bybusser i Gävle mer enn to tusen skolebarn til idrettshallen, Gävlerinken, der barna via lek og moro fikk lære mer om barnas rettigheter i

forbindelse med FNs internasjonale barnedag, den 20. november.

– NSBs julegaver til veldedige organisasjoner

I NSB-konsernet har medarbeiderne de siste årene gitt sin julegave fra selskapet som støtte til én eller flere veldedige organisasjoner. I stedet for at hver medarbeider skal få en liten symbolsk gave, holder vi en avstemning blant alle medarbeiderne hvor vi fordeler den samlede pengesummen på 500 000 kroner til noen vi vet vil ha stor glede av pengene.

I 2018 gikk NSBs julegaver i Norge til Flyktninghjelpens arbeid for beskyttelse til sårbare jenter og kvinner mot vold og overgrep, Blå Kors sitt arbeid for omsorg for barn og unge som vokser opp i familier med rus og til WWFs arbeid mot forsøpling av havet. I Sverige gikk pengene til organisasjonen Maskrosbarn.

– Nettbuss samarbeider med Giving People

I samarbeid med Giving People hjalp Nettbuss Bus4You barn og eldre i økonomiske sårbare situasjoner til å få en bedre jul i 2018. Ved å gi fem svenske kroner av hver reise som ble booket mellom 7. og 22. desember i 2018 til både Giving People og Giving People Senior, bidro Nettbuss Bus4You til minneverdige julegaver til barna og god julemat til de eldre.

Målet var å samle inn 300 000 svenske kroner til julegaver til barna. For pensjonistene begynte initiativet med at Nettbuss Bus4You donerte 100.000 svenske kroner til innsamling av julematkasser, noe

som tilsvarer 333 julematkasser. På sikt er målet å samle inn nok penger til å donere minst 800 julematkasser.

Det er tredje året på rad Nettbuss Bus4You

hjelper utsatte barn eller pensjonister med begrenset økonomi. Totalt sett har Nettbuss Bus4You samlet inn nærmere en million kroner til Giving People i løpet av denne treårsperioden.

Våre resultater – samletabell

	2018	2017	2016
Antall togreiser (mill.)	74,2	70,1	67,4
Antall bussreiser (mill.)	125,3	121,7	118,8
Antall transporterte TEU - godstog (1 000)	351	355	368
Punktlighet - persontog (Norge)	85,8 %	88,4 %	88,3 %
Punktlighet - godstog	93,0 %	95,1 %	92,0 %
Kundetilfredshet - persontog (indeks 0-100)	72	75	73
Kundetilfredshet - ekspressbuss (indeks 0-100)	77	78	79
Energiforbruk persontog Norge - elektrisitet (MWh)	395 771	374 897	364 441
Energiforbruk persontog - diesel (mill. liter)	8,9	8,8	8,9
Energiforbruk buss - diesel (mill. liter)	31,0	32,2	31,2
Energiforbruk buss - biodiesel (mill. liter)	9,2	4,0	9,9
Energiforbruk buss - HVO (mill. liter)	15,8	16,1	11,2
Forbruk alternativ drivstoff buss (gass mill. m3)	11,2	8,1	7,2
Energiforbruk godstog - elektrisitet (MWh)	121 522	125 199	101 631
Energiforbruk godstog - diesel (mill. liter)	6,0	5,7	5,5
Energiforbruk persontog - (kWh/setekm.)	0,0414	0,0399	0,0409
Energiforbruk buss - (liter/vognkm)	0,340	0,343	0,343
Energiforbruk godstog - (kWh/tonnkm)	0,044	0,045	0,047
Utslipp til luft persontog (Norge) - tonn CO2	92 095	73 283	64 771
Utslipp til luft buss - tonn CO2	149 159	157 985	167 057
Utslipp til luft godstog - tonn CO2	39 114	34 558	31 808
Antall dødsfall medarbeidere	1	3	0
Antall dødsfall eksterne	7	7	4
Antall alvorlige personskader medarbeidere	4	1	4
Antall alvorlige personskader eksterne	11	12	6
Antall jernbaneulykker	28	22	15
Antall medarbeidere	10 999	10 858	12 578
Antall årsverk	9 008	8 964	10 488
Medarbeidertilfredshet NSB-konsernet	72	71	69
Sykefravær	7,8 %	8,0 %	7,7 %
Andel kvinner	19 %	18 %	17 %
Andel kvinnelige ledere	27 %	24 %	24 %
Andel innvandrere	25 %	24 %	22 %
Mottatte varsler mobbing/diskriminering/trakassering	8	4	1

Prinsipper og rapporteringsstandarder

I NSB-konsernet har vi etablert egne retningslinjer for samfunnsansvar og etiske retningslinjer. De er innarbeidet i vårt styringssystem. I vår utøvelse av samfunnsansvar skal vi følge disse grunnleggende prinsipper:

- Hver virksomhetsleder har ansvar for å sørge for at enheten ivaretar samfunnsansvar som et ledd i utøvelse av sin virksomhet
- Samfunnsansvaret skal være innarbeidet i vårt strategiske grunnlag og våre verdier
- Vi støtter prinsippene i FNs menneskerettighetserklæring og i ILOs kjernekonvensjoner.
- Vi arbeider aktivt mot alle former for korrupsjon
- Vi skal aktivt bidra til at transportsektorens miljøbelastning blir mindre
- Vi rapporterer årlig om status og utvikling for samfunnsansvar i en egen bærekraftsrapport

Vi bruker føre-var prinsippet i vår håndtering av samfunnsansvar. Dette gjennomføres ved at vi bruker risikoanalyser som basis for vår styring av selskapet og iverksetter tiltak for å styre risikoen.

For å sikre at vi har ivaretatt omgivelsenes og egne vurderinger knyttet til konsernets utøvelse av samfunnsansvar, har vi gjennomført interessent- og vesentlighetsanalyser for å få frem og prioritere de områder vi skal arbeide med.

Vi har sortert våre interessenter i følgende grupperinger:

- Eier
- Nasjonale og lokale myndigheter
- Leverandører og andre samarbeidspartnere
- Kunder
- Medarbeidere og ansattes organisasjoner
- Interessegrupper og lokalsamfunn

For hver av disse er det laget en oversikt over type dialog, antall møter, og en temaoversikt. Basert på interessentanalysene og egne interne vurderinger har vi kommet frem til vesentlige områder som oppsummeres i figuren på neste side.

Sikkerhet hos kundene er vår fremste prioritet. I tillegg peker vesentlighetsanalysen på pålitelighet og kollektiv transportvekst som NSBs mest vesentlige samfunnsbidrag. Prioriteringene i vesentlighetsanalysen reflekteres i våre strategier og vårt daglige arbeid med bærekraftig drift og utvikling av konsernet.

NSB-konsernet har rapportert om miljø- og samfunnsansvar siden begynnelsen av 2000-tallet. Rapporten og dens vektlegging har utviklet seg basert på vesentlighetsvurderinger knyttet til virksomhetens utfordringer og forventninger fra interessenter. NSB-konsernet må som stort foretak redegjøre om samfunnsansvar iht. regnskapsloven § 3-3 a og c, og rapporten er utarbeidet og fremlagt iht. til disse krav. Redegjørelsen er i tillegg tilpasset kravene i GRI.

Høy			<ul style="list-style-type: none"> • Eliminere skader og dødsfall hos kunder • Levere pålitelig og sikker transport • Bidra til å ta transportveksten kollektivt • Bidra til å løfte mere gods over på bane
Hvor viktig er aspektet for eksterne interesser?		<ul style="list-style-type: none"> • Redusere utslipp • Tilstrekkelig resultat og avkastning • Betyggende avfallshåndtering • Utvikling og innovasjon • Mangfold i transportsektoren 	<ul style="list-style-type: none"> • God kompetanse og tilfredsstillende rekruttering • Engasjerte medarbeidere • HMS • Etikk og menneskerettigheter
Middels	<ul style="list-style-type: none"> • Arbeide mot korrupsjon i transportsektoren 	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre menneskerettigheter i leverandørkjeden • Sikre høy informasjonssikkerhet 	<ul style="list-style-type: none"> • Kostnadseffektiv drift • Robuste og effektive innkjøp
	Middels	Hvor viktig er aspektet for NSB-konsernets fremtidige overlevelse?	Høy

Styrets
beretning

Sammendrag for året 2018

(Fjorårets tall i parentes)

NSB-konsernet leverer i sum gode resultater og opplever stor etterspørselsvekst for persontog og buss. Punktligheten for persontog er imidlertid fortsatt under målet, i hovedsak som følge av ustabil infrastruktur.

Som ledd i jernbanereformen konkurransenutsettes persontogtrafikken. NSB deltar i konkurransene om utlyste trafikkpakker, men tapte i konkurransen om den første av disse til tross for at selskapet fikk en god score på kvalitet og hadde et konkurransedyktig kostnadsnivå. Det ble utslagsgivende for tildelingen at den vinnende konkurrenten la inn en forventning om framtidig passasjervekst over det NSB fant grunnlag for. Også bussvirksomheten deltar i anbudskonkurranser, og har opprettholdt sin markedsandel i Norge. Godsvirksomheten har svak lønnsomhet, og det har vært nødvendig med justeringer av tilbudet for å bedre resultatene.

Utviklingen i viktige styringsparametre

- Veksten i antall reiser med persontog er på 6,4 prosent (6,3 prosent)
- Punktligheten for persontogvirksomheten er på 85,7 prosent (88,4 prosent)
- Punktligheten i godsvirksomheter er på 93 prosent (95 prosent)
- Kundetilfredsheten for persontog er på 72, en nedgang fra 75
- 8 omkomne, hvorav 4 er påkjørsel av uvedkommende i sporet/planovergangsulykker

- Arbeidsskader som medfører fravær redusert med 9 prosent
- Sykefraværet er 7,8 prosent, 0,2 prosentpoeng lavere enn fjoråret
- Utslipp av klimagasser fra bussvirksomheten er redusert med 5,6 prosent sammenlignet med 2017

Økonomisk utvikling

- Driftsresultatet er 754 MNOK (773 MNOK)
- Resultat før skatt er 585 MNOK (772 MNOK)
- Avkastningen på bokført egenkapital er 9,3 prosent (13,2 prosent)
- Stabilt resultat i persontogvirksomheten
- Stabilt resultat i bussvirksomheten
- Svekket resultat i godsvirksomheten
- Økt verdi av balanseførte anleggsmidler og forpliktelser som et resultat av implementeringen av IFRS 16

Organisering

Jernbanereformen er fortsatt under implementering, og Jernbanedirektoratet er i gang med å konkurransenutsette persontogpakker på strekninger som i dag kjøres av NSB. Våre rammebetingelser er som følge av dette vesentlig endret.

NSB-konsernet har virksomhet innenfor følgende hovedområder i Norden

- Persontog: persontransport med tog
- Buss: persontransport med buss
- Gods: godstransport med tog
- Mobilitet og Reiseliv: utvikling av dør-til-dør tjenester og opplevelsesbasert reiseliv i Norge

Strategier og mål

Basert på analyser av rammebetingelser og marked, internanalyser, og interessent- og vesentlighetsanalyser knyttet til bærekraft, har styret vedtatt strategien Den Beste Reisen.

Konsernets strategi for å skape den beste reisen, er å utvikle konsernet til å bli ledende innenfor fire områder definert som

- Den smarte reisen
- Den grønne reisen
- Den trygge reisen
- Den lønnsomme reisen

Den Beste Reisen er konsernets visjon. De fire reisene kan forstås i konkret og i overført betydning. Konkret betyr de fire reisene at NSB-konsernet lover kundene en enkel og behagelig reise fra dør til dør, en klimavennlig og bærekraftig reise, en trygg reise hvor vi tar vare på kunden, og en lønnsom reise som gir kvalitet og verdi for pengene. I overført betydning er de fire reisene endringsreiser som NSB-konsernet skal gjennom for å utvikle selskapet slik at vi tilbyr den beste reisen for kunden. De fire reisene er rammeverket for den strategiske utviklingen, og er førende for arbeidet vårt de kommende årene.

Konsernets verdier angir måten vi arbeider på når vi realiserer hovedmålet og visjonen om å skape den beste reisen, og hjelper oss til å gjøre riktige prioriteringer og beslutninger.

NSB-konsernets verdier er

- Kundeglede: Vi er til for å glede kundene med smarte og behagelige reiser og opplevelser
- Ansvarlighet: Vi har et langsiktig perspektiv og er avhengig av tillit. Derfor tar vi ansvarlige valg for å ta vare på omgivelser, kunder og kolleger. Vi sikrer lønnsomhet i alt vi gjør, til beste for både kunder og eier.
- Samspill: Vi søker samspill med kolleger og samarbeidspartnere for å skape muligheter og løse problemer til det beste for eier, samfunn og kunder.

NSB-konsernets arbeid med bærekraft og FNs bærekraftsmål

I NSB er bærekraft integrert i strategier, planer, drift og mål. Det er derfor spesielt gledelig at NSB er kåret til «Norges mest bærekraftige selskap 2018» i en undersøkelse utført av Sustainable Brand Index, hvor et bredt utvalg av norske forbrukere har gitt NSB høyest score når de svarer på spørsmål om bedrifters miljøansvar og sosiale ansvar.

FNs bærekraftsmål er verdens globale arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikheter og stoppe klimaendringene innen 2030. NSB-konsernet er stolt av sitt bidrag til FNs bærekraftsmål. Det viktigste bærekraftbidraget er å utvikle og tilby så smarte og attraktive dør til dør løsninger at flere velger å reise kollektivt med buss og tog enn privatbil og fly. Samtidig skal NSB-konsernet jobbe systematisk med å redusere karbonavtrykk og bidra til et mere bærekraftig reiseliv. Konsernet skal bidra til

økt likestilling og mangfold, og skal jobbe for at kollektiv transport skal lønne seg for kundene, kloden og NSB-konsernet. Med de fire reisene i Den Beste Reisen bidrar NSB-konsernet særlig til syv av FNs totalt 17 bærekraftsmål

- Likestilling mellom kjønnene
- Anstendig arbeid og økonomisk vekst
- Innovasjon og infrastruktur
- Ansvarlig forbruk og produksjon
- Stoppe klimaendringene
- Bærekraftige byer og samfunn
- Samarbeid for å nå målene

På disse områdene har NSB hatt en positiv utvikling i 2018. Klimautslipp basert på samme strømmiks som i 2017 er redusert med 1,5 prosent, skader med fravær på medarbeidere er redusert, og NSB-konsernet leverer økonomiske resultater som oppfyller eiers mål. Og ikke minst, NSB-konsernet har bidratt til økt kollektiv trafikk. Samlet for buss og tog er antall reiser økt med 4 prosent i 2018. Alle bærekraftsresultater og tiltak finner du i kapittelet om bærekraft som er en del av denne års- og bærekraftsrapporten.

Utviklingen i virksomheten

Persontog

NSB har i Norge inngått avtaler med Jernbanedirektoratet om å kjøre ikke konkurranseutsatte persontogtilbud inntil disse blir satt ut på anbud. Avtalen løper formelt ut ved slutten av 2022 (2024 for Gjøvikbanen), og har en resterende kontraktsverdi på ca. 10 milliarder NOK.

Regjeringen har iverksatt/varslet konkurranse om tre persontogpakker,

hhv. trafikkpakke Sør, trafikkpakke Nord og trafikkpakke Vest, med oppstart i hhv. desember 2019, juni/juli 2020 og desember 2020. I tillegg planlegges det å iverksette ytterligere konkurranser. NSB vant ikke pakken om å kjøre Sørlandsbanen og Jærbanen. Pakken utgjorde ca 12 prosent av omsetningen og de regnskapsmessige konsekvenser av at NSB ikke får kjøre denne pakken er ikke vesentlige. Det er forutsatt i planene for konkurranseutsetting at NSB skal kjøre ikke konkurranseutsatte strekninger frem til oppstart av ny operatør etter avgjort konkurranseutsetting. NSB vil delta med tilbud i alle pakker som konkurranseutsettes.

NSB har deltatt i anbudet om trafikkpakke Sør. Det britiske selskapet Go-Ahead ble tildelt kontrakten, med høye vekstforventninger i antall reiser i anbudsperioden. NSB fikk en god score på kvalitet og ble innstilt som nummer to i konkurransen. Anbud på trafikkpakke Nord ble innlevert i desember 2018, med beslutning om tildeling sommeren 2019 og oppstart sommeren 2020.

I løpet av året er antall nye Flirt-tog i virksomhetens drift økt til 105 (91), hvorav 6 er innfaset på Gjøvikbanen og 8 på Vossebanen til erstatning for gamle togsett.

Driftsinntekter for persontogvirksomheten i 2018 er 8 724 MNOK (7 966 MNOK), en økning på 9,5 prosent fra foregående år. Totalt antall reiser i persontogvirksomheten i Norge og Sverige er på 74,2 mill. som er en vekst på 5,8 prosent. For NSB AS er veksten 6,4 prosent. Veksten i antall

reiser viser at NSB gir et betydelig bidrag til at reiseveksten tas kollektivt, og dette sammen med at virksomheten i hovedsak bruker fornybar energi bidrar til reduksjon av klimaavtrykket i Norge.

Driftsresultatet for persontog er 545 MNOK (558 MNOK), om lag på nivå med fjoråret. Det har vært volum og inntektsøkning for persontog i Norge, og svakere utvikling i Sverige i hovedsak knyttet til store driftsproblemer gjennom vinteren. For virksomheten i Sverige ble driftsresultatet - 81 MNOK (- 52 MNOK).

I Norge oppnådde NSB en punktlighet på 85,7 prosent, en nedgang fra 2017, og under målet på 90 prosent.

NSB er bekymret for den lave punktligheten for persontog. Året ble preget av en streng vinter etterfulgt av en tørr og varm sommer, men ble også påvirket av en stram bemanningssituasjon og omfattende arbeider på infrastrukturen i sommer. NSB arbeider målrettet for å redusere driftsavvik som NSB selv kan påvirke, herunder et program for opplæring og rekruttering av kjørende personale, og er opptatt av et tett samarbeide med BaneNOR om tiltak for å redusere driftsavvik som skyldes svikt i infrastrukturen.

Buss

Bussvirksomheten har aktivitet i nær alle fylker i Sør- og Midt-Norge, og i Sverige i hovedsak i sydvest-Sverige. Både i Norge og Sverige utføres rutekjøring på anbud eller kontrakt med fylkeskommunene, ekspressbusskjøring, turkjøring og verksteddrift.

Driftsresultat er 270 MNOK (264 MNOK). Totale driftsinntekter for 2018 er 6 218 MNOK (6 075 MNOK), en økning på 2,4 prosent fra året før. Hovedårsaken til økning i omsetning er endringer i anbudstrafikk i 2018.

Det skandinaviske ekspressbussmarkedet preges av sterk konkurranse både fra fly, tog og andre bussaktører. Selv om utviklingen totalt sett er stabil, er det stor variasjon fra strekning til strekning. Etter flere år med omfattende omstilling er det nå oppnådd tilfredsstillende lønnsomhet i den norske ekspressbussvirksomheten. Konkurransen er imidlertid fortsatt hard og ytterligere markedstilpasning må til for å holde posisjonen. I Sverige har ekspressbussvirksomheten vokst og tar stadig markedsandeler. Virksomheten viser god lønnsomhet.

I Norge har bussvirksomheten gjenvunnet og startet opp anbud om kjøring i Stjørdal med oppstart sommeren 2018 og hos Avinor på Gardermoen startet et nytt anbud fra november 2018. Det ble også startet opp ny kontrakt i Nordhordaland i august 2018, og avsluttet kjøring i Kristiansand og på Hadeland i månedsskiftet juni/juli 2018.

Produksjonsvolumet i Sverige har vært stabilt i 2018 og det vil heller ikke være store endringer i 2019, men i starten av 2019 legges en betydelig produksjon ut på anbud.

I 2018 kjørte bussvirksomheten totalt 125 (122) mill. passasjerer fordelt på rute- og ekspressbuss, og kjørte 171 (175) millioner km. Overgangen til ny teknologi og fortsatt

reisevekst betyr at vår bussvirksomhet gir et godt bidrag til målet om å redusere klimautslippene og trengsel på veiene.

Godstog

Pendeltog for transport av containere og andre intermodale lastbærere, og drift av terminaler i tilknytning til dette utgjør den største delen av virksomheten. I tillegg leveres transport i form av dedikerte driftsopplegg for enkeltkunder, herunder transport av tømmer, malm og flydrivstoff.

2018 har vært et krevende år både driftsmessig og lønnsomhetsmessig. Året startet med en meget utfordrende driftssituasjon på grunn av store nedbørsmengder og lave temperaturer. Dette medførte et uvanlig høyt antall nedisete vogner og hjulslag på vogner, og sdet ble nødvendig til å innstille et betydelig antall avganger.

Snittpunktligheten for kjørte godstog falt til 93 prosent (95 prosent) leveranse innenfor 15 minutter, som fortsatt er bedre enn målsettingen på 90 prosent. I etterkant av vinterens driftsavvik er det iverksatt en rekke tiltak for å styrke beredskapen gjennom vintersesongen, som forventes skal gi positive effekter på regularitet og punktlighet.

Driftsinntektene er på 1 023 MNOK (1 027 MNOK), og driftsresultatet - 61 MNOK (- 49 MNOK). Markedet preges av en krevende konkurransesituasjon mot vei og på bane etter at den største godstogkonkurrenten, som etablerte seg i markedet medio 2016, har økt sitt transporttilbud. Innføringen av baneavgifter har i tillegg påvirket konkurransebildet negativt mot

veitransport. Dette har medført press på priser og lavere fyllingsgrad i togene, og driftsproblemene i vinter og sommer har medført økte personal-, avviks- og vedlikeholdskostnader.

Som følge av de ovenstående utfordringene er det iverksatt ytterligere tiltak for sikre et bærekraftig godstilbud på jernbane. Dette alene er ikke tilstrekkelig, og det er nødvendig med støtteordninger for gods på bane inntil infrastrukturtiltak for gods gir god nok effekt.

Mobilitet og Reiseliv

Mobilitet og Reiseliv er vår satsing på utvikling av mobilitetstjenester og reiseliv. Innenfor mobilitet arbeides det med utvikling av så vel felles plattform for reiseplanlegging og billettering, som utvikling av dør-til-dør tjenester, i første omgang med lansering av elektriske bybiler i Oslo i januar 2019. Dette og flere andre initiativ for å tilby kundene reiser fra dør til dør, vil styrke buss- og togtilbudet vårt og gjøre kundene mindre avhengig av egen bil. Innen reiseliv selges det fjord-, fjell- og kulturopplevelser til norske kunder, turister og internasjonale turoperatører. Hoveddelene av aktiviteten drives gjennom de deleide selskapene Flåm Utvikling og Fjord Tours, som ga et resultat på 48 (48) MNOK. Det arbeides med å utvikle flere attraktive reiselivspakker med tog, buss og båt sammen med lokale reiselivsaktører, og som skal være tilgjengelige via en digital reiselivsportal. Det er inngått en intensjonsavtale med Fjord 1 om å etablere et felles reiselivsselskap for å utvikle dette markedet.

Eierstyring og selskapsledelse

Styret har behandlet og vedtatt redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse som fremkommer som et eget dokument i årsrapporten.

Eierforhold

NSB er et av Norges største transportkonsern. Morselskapet NSB AS eies av staten ved Samferdselsdepartementet. Konsernets hovedkontor er i Oslo, mens virksomheten er spredt over det meste av Norge og i deler av Sverige.

Internkontroll

NSB-konsernet har vedtatt et eget rammeverk for internkontroll, og har etablert internkontrollsystemer som omfatter verdigrunnlag, retningslinjer for etikk og samfunnsansvar, organisering, fullmaktstruktur og styrende dokumenter. Styret gjennomgår årlig konsernets forretningsidé, verdigrunnlag, strategier og planer. Det gjennomføres årlig risikoanalyser for konsernet og i virksomhetsområdene. Risiko innenfor finansiell rapportering vurderes gjennom egne risikoanalyser og periodiske oppfølgingsmøter med virksomhetsområdene.

På bakgrunn av dette revideres internkontrollsystemet ved behov, ved revisjon av ledelsesdokumenter, retningslinjer, prosedyrer og nøkkelkontroller.

Risiko

Finansiell risiko

Konsernets aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko: markedsrisiko (valutarisiko, renterisiko og øvrig prisisiko), kredittrisiko og likviditetsrisiko. Konsernets overordnede risikostyringsplan fokuserer på kapitalmarkedenes uforutsigbarhet og forsøker å minimalisere de potensielle negative effektene på konsernets finansielle resultater.

I daglig drift er NSB til en viss grad eksponert for valutarisiko knyttet til likvide midler i forbindelse med virksomhet i utlandet. For øvrig er konsernet i liten grad eksponert for valutarisiko da hoveddelen av inntekter og kostnader er i NOK.

Overskuddslikviditet plasseres i bank og norske sertifikater og obligasjoner med kort gjenstående løpetid, samt pengemarkeds- og obligasjonsfond.

NSB har fokus på motpartsrisiko i finansielle transaksjoner ved å ha etablerte rammer for eksponering og regelmessig oppfølging av kredittkvalitet på enkeltmotparter.

Konsernet kan benytte finansielle derivater for å sikre selskapet mot visse risikoer. Utfyllende informasjon om konsernets finansielle risikostyring er beskrevet i årsregnskapets note 15.

Operasjonell risiko

Det gjennomføres systematisk analyser av operasjonell risiko, blant annet innenfor trafikk sikkerhet og oppnåelse av økonomiske mål. Det gjennomføres i tillegg helhetlige risikoanalyser for

konsernets virksomhet i tilknytning til det årlige plan- og budsjettarbeidet, hvor både potensielle negative og positive effekter identifiseres og tiltak iverksettes for å styre risikonivået. I disse analysene inngår bl.a. vurderinger av endringer i rammebetingelser, konkurranse- og markedssituasjon, konsekvenser av miljøkrav, og klimautfordringer. Med utgangspunkt i risikoanalysene er det etablert tiltak og kontrollaktiviteter som reduserer identifiserte risikoer, herunder automatiske kontroller, revisjoner og oppfølgende, utvidede analyser relatert til spesielle risikoområder.

Av viktige overordnede risikoelementer er bl.a. tap av volum og lønnsomhet ved tap av anbud, kraftig marginfall i togmarkedet som følge av konkurranseutsetting, svikt i leveranse fra viktige innsatsfaktorer slik som infrastruktur, og uønskede hendelser. For disse risikoelementene identifiseres og iverksettes det tiltak for å begrense konsekvensene av et eventuelt negativt utfall.

Det er i arbeidet med risikovurderinger identifisert positive muligheter, slik som utvikling av reiseliv, utvikling av dør-til-dør tjenester, og økt vekst for tog og buss som følge av økte bompenger og parkeringsrestriksjoner.

Samlet økonomisk utvikling

Årsresultatet for konsernet er på 466 MNOK (634 MNOK), en reduksjon på 168 MNOK sammenlignet med fjoråret. Driftsresultat er på 754 MNOK (773 MNOK). Reduksjonen i årsresultat skyldes dels effekten av innføring av ny standard for regnskapsføring av leiekontrakter (IFRS16)

som påvirker resultatet negativt med 84 MNOK, samt svakere resultater for godstog og persontog i Sverige.

Årsresultat etter skatt for morselskapet NSB AS er 588 MNOK (502 MNOK). Konsernbidrag og utbytte fra datterselskaper er inkludert i morselskapets årsresultat med 275 MNOK (45 MNOK). Driftsresultatet i morselskapet er 528 MNOK (371 MNOK). Endringen i driftsresultat skyldes i hovedsak økte inntekter, effekter av omstillingsprosjekt, og endringer i klassifisering av leiekostnader.

Konsernets netto kontantstrøm fra driften er 2 148 MNOK (572 MNOK). Netto investeringer er 655 MNOK (708 MNOK) inklusiv anskaffelse av varige driftsmidler med 195 MNOK (148 MNOK). Investeringene er i hovedsak brukt til å øke kapasitet og lønnsomhet innenfor konsernets virksomhetsområder. Det ble i 2018 betalt 315 MNOK i utbytte til eier.

NSB-konsernet har implementert IFRS 16 Leieavtaler fra og med regnskapsåret 2018. Standarden påvirker både balanse og resultatregnskap. Alle leieavtaler innregnes i balansen som leieforpliktelse, ved at forpliktelse til å betale leie over leieperioden neddiskonteres, samtidig som det føres opp en rett til bruk av eiendel. Dette medfører en økt totalbalanse. Anleggsmidler og gjeld økte med 7 milliarder NOK ved implementeringen. Driftsresultatet i 2018 er forbedret med 94 MOK, samtidig som finanskostnadene er økt med 177 MNOK. Årsresultatet etter skatt er redusert med 84 MNOK sammenlignet med tidligere brukt regnskapsstandard.

Sammenligningstallene for 2017 er ikke omarbeidet. Se notene for ytterligere omtale.

Endring av pensjonsordning og overgang til innskuddordning medfører et slutttoppgjør med Statens pensjonskasse (SPK) for den andelen av de ansatte som går ut av ytelsesordningen. Slutttoppgjøret forventes å være klart høsten 2019.

Estimatene for konsekvensen av dette slutttoppgjøret for resultat og balanse er oppdatert, og gir ubetydelig påvirkning på resultatet i 2018. Det er usikkerhet knyttet til tallmaterialet, og det vil komme resultatpåvirkende poster når endelig avregning gjøres opp i siste tertial 2019.

Inkludert årets resultat utgjør egenkapitalen i morselskapet 4 140 MNOK (4 113 MNOK). Egenkapitalandelen er 29 prosent (51 prosent). Annen opptjent egenkapital for morselskapet før årets utbytte utgjør 454 MNOK.

For konsernet er egenkapitalen 4 869 MNOK (4 985 MNOK), som gir en egenkapitalandel på 27 prosent (44 prosent). Nedgangen i egenkapitalandel skyldes i hovedsak implementering av IFRS 16 per 1. januar 2018 med balanseføring av anleggsmidler og forpliktelser som øker totalbalansen i konsernet.

Konsernets avkastning på bokført egenkapital er 9,3 prosent (13,2 prosent).

Konsernets arbeidskapital er 3 638 MNOK (4 911 MNOK), en endring på 1 273 MNOK.

Eier ved Samferdselsdepartementet har lagt til grunn en forventning om

50 prosent utbytte av NSB-konsernets årsresultat etter skatt, hvor utbytteneivået det enkelte år må vurderes konkret. Det foreslås følgende disponering av årets totalresultat for morselskapet NSB AS:

Utbytte	233 MNOK
Overført annen egenkapital	355 MNOK
Sum årsresultat	588 MNOK

Regnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift, og styret bekrefter at forutsetningen er til stede.

Fremtidsutsikter

NSB-konsernet ønsker å bidra til å nå FNs bærekraftsmål. Dette skal konsernet oppnå ved å gjøre det enda mere attraktivt å bruke klimavennlig kollektivtrafikk, gjerne i tilknytning til dør-til-dør tjenester, ved å redusere egne utslipp, gjøre det enda tryggere å bruke konsernets transporttjenester og å jobbe her, og sikre langsiktig lønnsomhet. NSB-konsernet har de siste år gjennomført et betydelig arbeid for å effektivisere driften og skape konkurransekraft for å lykkes med å vinne lønnsomme anbud innen buss og tog. Det er sterk konkurranse både innenfor markedene for persontog, buss og godstog, og NSB-konsernet vil posisjonere seg for fortsatt vekst og lønnsomhet. I dette arbeidet vil det trekkes på den totale kompetansen konsernet har opparbeidet med leveranser i disse markedene, og utnytte de synergier som en stor leverandør av bærekraftige transporttjenester har til rådighet.

Markedet for persontransport er i endring. NSB-konsernet må tilpasse seg en større reisevekst enn forventet,

spesielt i Østlandsområdet, samtidig som størstedelen av togdriften konkurransesettes i en 5-10 års periode. Tilpassing til et anbudsmarked krever utvikling av kompetanse, innovasjon knyttet til kundetilbud og drift, og viderføring av et kraftfullt program for kostnadeffektivisering.

Anbudspakke Sør, som omfatter Sørlandsbanens fjerntog, lokaltogene i Stavanger og Arendalsbanen, er tildelt ny operatør fra desember 2019 og blir tatt ut av tjenestekjøpsavtalen fra samme tidspunkt. NSB-konsernet har deltatt i anbudet på Pakke Nord som skal besluttes sommeren 2019, og vil delta i anbud på Pakke Vest med beslutning desember 2019, med en ambisjon om å vinne disse konkurransene.

Bussmarkedet er i fortsatt vekst, og konsernets busskjøring er konkurransesatt. NSB-konsernet har deltatt i flere viktige anbudskonkurranser det siste året, og vunnet 10 større kontrakter med oppstart i 2019, som omfatter 530 busser og en omsetning over kontaktperioden på 8,5 mrd NOK. Konsernet vil delta i anbud på om lag 2 000 busser i løpet av 2019.

Situasjonen for godstransport på bane er vanskelig. Konkurranseskraften mot biltransport er for svak, og CargoNet er i gang med et program for å redusere og spisse tilbudet. Dette betyr en reduksjon i tilbudet på opp mot 13 prosent, og endringen er størst på strekninger i Sør-Norge. En statlig støtteordning til bransjen er under utredning, men evt. beslutning forventes først i 2019. Styret er opptatt av

at gods på bane må få rammebetingelser som gjør aktørene i stand til å oppnå målet med å få overført mere gods fra vei til bane.

Utover å sikre god løpende drift vil NSB-konsernet i 2019 konsentrere oss om

- Effektivisering i persontog og arbeide med å vinne anbud
- Oppstart av store anbudspakker for buss, bl.a i Trondheim og på Romerike
- Delta i betydelige anbud for buss
- Innføring av ny driftsmodell for godstog og videre arbeid med omstilling
- Etablering av ny digital plattform, oppstart av Bybil-tilbudet i Oslo, og etablering av felles reiselivsselskap med Fjord1

Styret vil rette en takk til den enkelte medarbeider for stor innsats i et år som har innebåret store endringer for mange av våre ansatte.

NSB-konsernets styre

Dag Mejdell
Styreleder

Åsne Havelid
Nestleder

Geir Inge Stokke
Styremedlem

Wenche Teigland
Styremedlem

Semming Semmingsen
Styremedlem

Ove Sindre Lund
Ansattrepresentant

Jan Audun Strand
Ansattrepresentant

Grethe Therese Thorsen
Ansattrepresentant

Oslo, 14. februar 2019

Konsernstyret i NSB

Dag Mejdell / Styreleder

Åsne Havelid

Geir Inge Stokke

Wenche Teigland

Semming Semmingsen

Ove Sindre Lund

Jan Audun Strand

Grethe Therese Thorsen

Geir Isaksen / Konsernsjef

Årsregnskap

NSB-konsernet

Resultatoppstilling	Side	66
Balanse	Side	67
Kontantstrømoppstilling	Side	68
Egenkapitalutviklingen	Side	69
Segmentinformasjon	Side	70
Noter	Side	71
1 Prinsippnoter for virksomheten i NSB-konsernet	Side	72
2 Aksjer i datterselskap	Side	78
3 Konsern- og selskapsstruktur	Side	79
4 NSB-konsernets persontrafikkvirksomhet i Norden	Side	80
5 Segmenter og inntekter	Side	81
6 Leieavtaler	Side	82
7 Varige driftsmidler	Side	83
8 Periodisk vedlikehold	Side	85
9 Immaterielle eiendeler	Side	86
10 Investeringer i tilknyttede selskaper	Side	87
11 Investeringer i felleskontrollert virksomhet	Side	88
12 Beholdning varer	Side	89
13 Eiendeler for salg	Side	89
14 Kundefordringer og andre fordringer	Side	89
15 Finansiell risikoanalyser	Side	90
16 Derivater	Side	92
17 Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet	Side	92
18 Finansielle instrumenter etter kategori	Side	93
19 Kontanter og bankinnskudd	Side	94
20 Aksjekapital og overkurs	Side	94
21 Rentebærende gjeld	Side	94
22 Skatter	Side	95
23 Personalkostnader	Side	98
24 Pensjoner og lignende forpliktelser	Side	98
25 Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	Side	102
26 Andre avsetninger for forpliktelser	Side	102
27 Tap på kontrakter	Side	103
28 Andre kostnader	Side	103
29 Finansielle poster	Side	104
30 Urealiserte verdiendringer	Side	104
31 Nærstående parter	Side	105
32 Betingede utfall	Side	109
33 Virksomhetssammenslutninger	Side	109
34 Sikring av fremtidig kjøp i valuta	Side	110
35 Hendelser etter balansedagen	Side	110

Resultatoppstilling

	Noter	2018	2017
Driftsinntekter	5	15 895	14 990
Lønn og andre personalkostnader	23	6 273	6 084
Avskrivninger og nedskrivninger	7	2 108	655
Andre kostnader	28	6 813	7 674
Sum driftskostnader		15 194	14 413
Resultatandel i felleskontrollert virksomhet	11	37	43
Andel resultat i tilknyttede selskaper	10	16	152
Driftsresultat		754	773
Finansielle poster			
Finansinntekter	29	86	157
Finanskostnader	29	-202	-135
Netto finanskostnad pensjoner	24	-44	-47
Urealiserte verdiendringer	29	-9	24
Sum finansielle poster		-169	-1
Resultat før skattekostnad		585	772
Skattekostnad	22	-120	-138
PERIODENS RESULTAT FOR VIDEREFØRT VIRKSOMHET		466	634
Periodens resultat tilordnes			
Ikke-kontrollerende eierinteresser		-	4
Aksjonærene i morselskapet		466	630
SUM		466	634
UTVIDET RESULTAT			
Periodens resultat		466	634
Poster som ikke skal reverseres over resultatet			
Estimatavvik pensjoner	24	-297	-163
Skatt relatert til poster som ikke skal reverseres	22	54	28
Poster som kan reverseres over resultat i senere perioder			
Valutasikring		13	
Omregningsdifferanser valuta		-13	20
Skatt relatert til poster som kan reverseres	22	-3	
Periodens totalresultat		220	520
Totalresultat tilordnes			
Ikke-kontrollerende eierinteresse		-	-4
Aksjonærene i morselskapet		220	524
PERIODENS TOTALRESULTAT		220	520

Balanse

	Noter	31.12.18	31.12.17
EIENDELER			
Immaterielle eiendeler	9	164	126
Utsatt skattefordel	22	209	127
Vårige driftsmidler	7	9 194	3 142
Investeringer i tilknyttede selskaper	10	53	42
Finansielle anleggsmidler		89	90
Sum anleggsmidler		9 709	3 528
Investering i felleskontrollert virksomhet	11	46	47
Beholdning komponenter	12	802	802
Kundefordringer og andre fordringer	8, 14	1 824	1 882
Finansielle eiendeler	17	3 705	3 085
Kontanter og bankinnskudd	19	1 709	2 090
Sum omløpsmidler		8 086	7 907
SUM EIENDELER		17 795	11 434

	Noter	31.12.18	31.12.17
EGENKAPITAL OG GJELD			
Aksjekapital og overkurs	20	3 686	3 686
Annen, opptjent egenkapital		1 183	1 315
Ikke-kontrollerende eierinteresse		-	-16
Sum egenkapital		4 869	4 985
Rentebærende gjeld	21	5 904	892
Pensjonsforpliktelse	24	2 314	2 276
Andre avsetninger for forpliktelse	26	260	285
Sum langsiktig gjeld		8 478	3 453
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	25	2 570	2 653
Betalbar skatt	22	211	341
Rentebærende gjeld	21	1 666	1
Derivater	16	1	2
Sum kortsiktig gjeld		4 448	2 996
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		17 795	11 434

Oslo, 14. februar 2019

Konsernstyret i NSB

 Dag Mejdell / Styreleder Grethe Therese Thorsen Wenche Teigland Åsne Havelid Geir Inge Stokke

 Svein Lund Semming Semmingsen Jan Audun Strand Geir Isaksen / Konsernsjef

Kontantstrømoppstilling

	Noter	2018	2017
Årsresultat før skatt		585	772
Av- og nedskrivning i resultatregnskapet	7	2 108	655
Gevinst/tap på salg av varige driftsmidler og investeringseiendommer		-32	-20
Forskjell kostnadsført og inn-/utbetaling pensjon	24	-259	-205
Netto endring i avsetninger for forpliktelser	26	-25	-28
Netto urealiserte verdiendringer	29	9	-24
Renteposter, periodisering		-39	-50
Resultatandel felleskontrollert virksomhet og TS	10, 11	-53	-195
Endring arbeidskapital		154	-274
Betalte skatter		-300	-59
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		2 148	572
Kjøp av datterselskap fratrukket likvid beholdning	33	-44	-16
Salg av datterselskap fratrukket likvid beholdning		-	-1
Tilgang/avgang i, og lån til, tilknyttet selskap	10	2	129
Endring i finansielle anleggsmidler		-627	-790
Kjøp av varige driftsmidler	7, 8	-195	-148
Salg av varige driftsmidler		150	63
Offentlig tilskudd	7	-	10
Mottatt utbytte		59	45
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-655	-708
Opptak av kort- og langsiktig lån		-	-
Nedbetaling av kort- og langsiktig lån		-17	-2 079
Betaling av avdrag leieforpliktelser		-1 531	-
Utbytte betalt til selskapets aksjonærer	20	-315	-
Utbytte betalt til ikke- kontrollerende eier		-	-7
Netto kontantstrøm til finansieringsaktiviteter		-1 863	-2 086
ENDRING I KONTANTER OG BANKINNSKUDD I PERIODEN		-370	-2 222
Kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	19	2 090	1 314
Effekter vedr fisjon med virkning 1. januar 2017		-	2 979
Valutagevinst/tap på kontanter og bankinnskudd		-11	18
KONTANTER OG BANKINNSKUDD VED PERIODESLUTT	19	1 709	2 090

Egenkapitalutviklingen

2018	Noter	Innskutt egenkapital	Ikke utdelbar egenkapital (verdireg. inv.eiendom)	Omregn. differanse	Opptjent egenkapital	Ikke-kontr. eierintr.	Sum
Egenkapital 1. januar 2018	20	3 686	-	18	1 297	-16	4 985
Årets resultat		-	-	-	466	-	466
Endring ikke-kontr. eierinteresser		-	-	-	-16	16	-
Fra utvidet resultat		-	10	-13	-242	-	-246
Effekt av endret skattesats	22	-	-	-	-21	-	-21
Utbytte		-	-	-	-315	-	-315
EGENKAPITAL 31. DESEMBER 2018		3 686	10	4	1 168	0	4 869

2017	Noter	Innskutt egenkapital	Ikke utdelbar egenkapital (verdireg. inv.eiendom)	Omregn. differanse	Opptjent egenkapital	Ikke-kontr. eierintr.	Sum
Egenkapital 1. januar 2017	20	5 144	2 647	2	2 142	-1	9 934
Årets resultat		-	-	-	630	4	634
Endring ikke-kontr. eierinteresser		-	-	-	-	-9	-9
Fra utvidet resultat		-	-	20	-126	-8	-115
Effekt av endret skattesats	22	-	-	-	-17	-	-17
Fisjonseffekt		-1 458	-2 647	-4	-1 332	-1	-5 442
EGENKAPITAL 31. DESEMBER 2017		3 686	-	18	1 297	-16	4 985

Segmentinformasjon

Virksomhetssegmenter

Per 31. desember 2018 har konsernet virksomhet innen følgende hovedsegmenter:

- Persontog: persontransportvirksomhet med tog inklusiv reiseliv
- Buss: persontransportvirksomhet med buss
- Gods: godstransport med tog

Reiseliv er foreløpig ikke presentert som eget segment

Segmenteiendeler i tabellene nedenfor består i hovedsak av varige driftsmidler, immaterielle eiendeler, varer, kundefordringer og andre fordringer og kontanter, mens utsatt skattefordel og investeringer ikke er inkludert.

2018 (MNOK)	Persontog	Buss	Gods	Konsern
Eksterne driftsinntekter	8 691	6 190	1 013	15 895
Interne driftsinntekter	33	28	10	-
Driftsinntekter	8 724	6 218	1 023	15 895
Driftskostnader	6 932	5 256	968	13 086
Av- og nedskrivninger	1 298	695	116	2 108
Sum driftskostnader	8 230	5 950	1 084	14 194
Resultatandel i felleskontrollert virksomhet	37	-	-	37
Andel resultat i tilknyttede selskaper	14	2	-	16
DRIFTSRESULTAT	545	270	-61	754
Segment eiendeler	12 062	5 494	1 312	17 566
Investeringer	472	590	25	1 087

2017 (MNOK)	Persontog	Buss	Gods	Konsern
Eksterne driftsinntekter	7 924	6 048	1 018	14 990
Interne driftsinntekter	42	27	10	-
Driftsinntekter	7 966	6 075	1 027	14 990
Driftskostnader	7 553	5 238	1 045	13 757
Av- og nedskrivninger	48	575	32	655
Sum driftskostnader	7 601	5 813	1 077	14 413
Resultatandel i felleskontrollert virksomhet	43	-	-	43
Andel resultat i tilknyttede selskaper	150	2	-	152
DRIFTSRESULTAT	558	264	-49	773
Segment eiendeler	6 911	4 190	804	11 287
Investeringer	6	127	15	148

Se note 5 for nærmere informasjon.

Noter

Alle tall i årsregnskapet er i MNOK.

1. Prinsippnoter for virksomheten i NSB-konsernet
2. Aksjer i datterselskap
3. Konsern- og selskapsstruktur
4. NSB-konsernets persontrafikkvirksomhet i Norden
5. Segmenter og inntekter
6. Leieavtaler
7. Varige driftsmidler
8. Periodisk vedlikehold
9. Immaterielle eiendeler
10. Investeringer i tilknyttede selskaper
11. Investeringer i felleskontrollert virksomhet
12. Beholdning varer
13. Eiendeler for salg
14. Kundefordringer og andre fordringer
15. Finansiell risikoanalyser
16. Derivater
17. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet
18. Finansielle instrumenter etter kategori
19. Kontanter og bankinnskudd
20. Aksjekapital og overkurs
21. Lånegjeld
22. Skatter
23. Personalkostnader
24. Pensjoner og lignende forpliktelser
25. Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld
26. Andre avsetninger for forpliktelser
27. Tap på kontrakter
28. Andre kostnader
29. Finansielle poster
30. Urealiserte verdiendringer
31. Nærstående parter
32. Betingede utfall
33. Virksomhetssammenslutninger
34. Sikring av fremtidig kjøp i valuta
35. Hendelser etter balansedagen

Konsernregnskapet ble vedtatt av konsernstyret den 14. februar 2019.

Note 1

1. Generell informasjon og sammendrag av de viktigste regnskapsprinsipper

Generell informasjon

Norges Statsbaner AS (NSB AS) og dets datterselskaper (NSB-konsernet) har virksomhet innen følgende områder:

- Persontransportvirksomhet med tog og buss
- Godstransport med tog
- Mobilitet og reiseliv

Konsernet har i tillegg egen forsikringsfunksjon som er organisert i et eget captive, Finse Forsikring.

Alle aksjene i NSB AS eies av den norske stat ved Samferdselsdepartementet.

NSB-konsernet har hovedkontor i Oslo.

Årsregnskapet for 2018 ble vedtatt av styret 14. februar 2019.

Alle tall i rapporten er oppgitt I MNOK, med mindre annet fremgår av teksten.

Rammeverk for regnskapsavleggelsen

Konsernregnskapet til NSB AS er utarbeidet i samsvar med International Financial Reporting Standards (IFRS) og fortolkninger fra IFRS fortolkningskomité (IFRIC) som er godkjent av EU.

Nedenfor beskrives de viktigste regnskapsprinsippene som er benyttet ved utarbeidelsen av konsernregnskapet. Disse prinsippene er benyttet konsistent for alle perioder som er med i presentasjonen dersom ikke annet konkret er nevnt.

Konsernregnskapet er utarbeidet basert på historisk kost prinsippet med unntak av finansielle derivater, enkelte finansielle eiendeler og forpliktelses som er vurdert til virkelig verdi.

Regnskapsprinsipper som er lagt til grunn for 2018 er konsistent med de regnskapsprinsipper som ble anvendt for årsregnskapet 2017, med unntak av at konsernet har implementert de nye standardene IFRS 9, IFRS 15 og IFRS 16 med virkning fra 1. januar 2018. Dette betyr at sammenligningstallene for 2017 ikke fullt ut er sammenliknbare med tallene som presenteres for 2018.

Konsernregnskapet er avlagt under forutsetningen om fortsatt drift.

Prinsippendringer gjennomført med virkning 1. januar 2018

IFRS 16 Leieavtaler

NSB konsernet har valgt å implementere IFRS 16 leieavtaler, fra og med regnskapsåret 2018.

Leietager skal i henhold til hovedregelen i IFRS 16 innarbeide alle leieavtaler i balansen, ved at forpliktelse til å betale leie over leieperioden samt tilhørende rett til bruk av underliggende eiendel innregnes. Alle leieavtaler som overfører retten til å kontrollere bruken av en identifisert eiendel ved at leietager bestemmer bruk og mottar de økonomiske fordelene innregnes. For leietager vil det etter IFRS 16 ikke lenger være et skille mellom finansielle og operasjonelle leieavtaler.

Ved beregning av implementeringseffekt for leieavtaler som eksisterte ved overgang til ny standard har konsernet valgt å legge modifisert retrospektiv metode til grunn, uten omarbeidelse av sammenligningstall. Implementeringseffekten er ført mot inngående balanse 1. januar 2018 ved at verdien av eiendelene (bruksrettighetene) er målt til verdi lik leieforpliktelsene. For leie av bussmateriell som var klassifisert som finansiell lease etter IAS 17 er balanseførte verdier og forpliktelses knyttet til disse videreført.

NSB konsernet har betydelig omfang av leie av tog- og bussmateriell samt lokaler som benyttes direkte i konsernets person- og varetransport.

Persontogvirksomheten i Norge er som en konsekvens av jernbanereformen under konkurranseutsetting. NSB vil være ansvarlig for kjøring av tog i den mellomliggende fase frem til alle strekninger er konkurranseutsatt. I henhold til leieavtalene har NSB rett og plikt til å leie togmateriell og lokaler frem til konkurranseutsetting for de enkelte strekninger. Planen for konkurranseutsetting som ble behandlet i Stortinget med tidspunkt for oppstart av kjøring etter anbudskonkurranser er derfor lagt til grunn ved fastsettelse av leieperioder.

Leieforpliktelsen måles til nåverdien av faste leiebetalinger over leieperioden. Betalinger som er knyttet til en indeks eller lignende baseres

på den relevante faktor på innregningstidspunktet.

Ved beregning av implementeringseffekt for leieavtaler som eksisterte 1. januar 2018 er diskonteringsrente fastsatt basert på den marginale lånerente for det aktuelle selskap, eiendel og avtalens gjenværende leieperiode basert på årlig nedbetaling .

For avtaler som inngås etter implementeringstidspunktet benyttes diskonteringsrente tilsvarende implisitt rente i leieavtalen hvis denne enkelt kan beregnes og fastsettes. Alternativt benyttes den marginale lånerente, som fastsettes etter samme prinsipper som ved implementering av standarden

Konsernet har valgt å benytte unntaksregelen ved å leie for kortsiktige leieavtaler med inntil 12 måneders varighet og for avtaler med lav verdi kostnadsføres direkte i resultatregnskapet.

For kontrakter som også inkluderer andre produkt- eller tjenesteleveranser har konsernet valgt å legge hovedregel til grunn ved at «ikke-leiekomponentene» kostnadsføres som driftskostnad separat fra leiekomponenten.

Ved fastsettelse av leieperiode er uoppsigelig leieperiode justert for forlengelsesopsjoner og termineringsrettigheter som det er rimelig sikkert at konsernet vil benytte, lagt til grunn.

Det foretas vurdering av nedskrivningsbehov iht IAS 36 for balanseført bruksrettighet med særskilt vurdering av hvordan tilhørende leieforpliktelse skal medtas i vurderingen.

Implementering av standarden har medført en økt totalbalanse på totalt i overkant av 7 MRD kroner per. 1. januar 2018. Se nærmere spesifisert informasjon i note 6 til regnskapet.

IFRS 9 Finansielle instrumenter

Implementering av standarden har ikke medført endringer av betydning knyttet til klassifisering eller måling av finansielle eiendeler og forpliktelser. Ny modell for nedskrivning av eiendeler er heller ikke vurdert å gi effekter av betydning. Standarden er implementert retrospektivt. Konsernet har valgt alternativet i overgangsbestemmelsene uten omarbeidelse av sammenligningstall. Dette har ikke medført noen implementeringseffekt 1. januar 2018.

Kategoriene for finansielle eiendeler er endret. Endringen har ikke medført endring av måling av finansielle instrumenter, men har kun hatt betydning for klassifisering av finansielle instrumenter i noteverket.

For nedskrivning av finansielle eiendeler målt til amortisert kost har IFRS 9 medført overgang fra en inntruffet tapsmodell til en påløpt taps- modell.

IFRS 15 Driftsinntekter fra kontrakter med kunder

Standarden etablerer et rammeverk for innregning og måling av inntekter som er basert på et grunnprinsipp om at innregning av inntekter skal reflekteres basert på en overføring av varer eller tjenester til kunden. Til dette innfører den nye standarden en femstegsmodell. Konsernets inntektsstrømmer vedrører i all hovedsak person – og varetransport hvor tilhørende inntekter er innregnet ved gjennomføring av reisen. Ved gjennomgang av konsernets inntektsstrømmer er det ikke identifisert sammensatte leveranser, bonus eller rabattordninger som medfører endringer i tidspunkt for inntektsføring som følge av implementering av IFRS 15. For nærmere beskrivelse av konsernets inntekter vises til note 5. Konsernet har valgt å implementere standarden ved bruk av modifisert retrospektiv metode som ikke medfører omarbeidelse av sammenligningstallene. Dette har ikke medført noen implementeringseffekt 1. januar 2018.

Endringer i regnskapsprinsipper, nye standarder og fortolkninger

IFRS 17 Forsikringskontrakter

IFRS 17 er vedtatt av IASB i 2017 og erstatter IFRS 4 Forsikringskontrakter. IFRS 17 prinsipper for innregning, måling, presentasjon og opplysninger forsikringskontrakter. Den nye standarden er ikke vurdert å være av betydning for konsernets virksomhet. Ikrafttredelsestidspunktet er 1. januar 2021.

Annet

IASB har også vedtatt noen mindre endringer og presiseringer i flere ulike standarder. Det er ikke vurdert at noen av disse endringene vil ha effekter av betydning for konsernet.

Viktige forutsetninger og regnskapsestimater

Anvendelse av konsernets regnskapsprinsipper innebærer at ledelsen må utøve skjønn gjennom bruk av estimater og forutsetninger. Estimater og forutsetninger evalueres løpende og er basert på historisk erfaring kombinert med forventninger om fremtidige hendelser som anses å være sannsynlige på vurderingstidspunktet.

Områder hvor bruk av estimater og forutsetninger er vesentlige for konsernregnskapet:

Leieavtale IFRS 16

Ved fastsettelse av leieperiode for den enkelte kontrakt må konsernet løpende vurdere om det foreligger forlengelsesopsjoner og termineringsrettigheter som det skal tas hensyn til ved fastsettelse av leieperioden. Disse vurderingene involverer stor grad av skjønn og forlengelsesopsjoner og termineringsrettigheter som det er rimelig sikkert at konsernet skal benytte vil medtas. Konsernet har fastsatt retningslinjer for vurderingene slik at alle relevante forhold blir ivare tatt på en konsistent måte. Leieavtaler for tog- og bussmateriell samt lokaler som benyttes i aktuelle avtaler for utførelse av person- eller varetransport vurderes i sammenheng med disse.

Fastsettelse av diskonteringsrente som grunnlag for beregning av nåverdien av fremtidige leieforpliktelser involverer også bruk av skjønn. Det er etablert fast metodikk for denne prosessen.

Varige driftsmidler

Konsernet vurderer løpende forventet brukstid og restverdi på anleggsmidler. Dette har betydning for de årlige avskrivningene. Videre vurderer konsernet anleggsmidlene verdi og hvorvidt det er behov for å gjøre nedskrivninger. Disse vurderingene involverer en stor grad av skjønn. Det vises til note om varige driftsmidler for beskrivelse av nedskrivningstester og tilhørende sensitivitetsvurderinger.

Estimerte avsetninger for tap på kontrakter

Konsernet gjennomfører årlig tester for å vurdere avsetninger for tap på kontrakter, hvor det er negative driftsresultater og dermed indikasjon-er på avsetningsbehov. For driftsmidler som benyttes i kontraktene gjennomføres først nedskrivningstest, jfr. omtale ovenfor. Deretter måles nåverdien av fremtidige kontantstrømmer for den enkelte kontrakt. Disse vurderingene involverer en stor grad av skjønn. Det vises til note om avsetninger for nærmere beskrivelse.

Pensjonsforpliktelser

Konsernet har betydelige forpliktelser knyttet til de ansattes opptjente pensjonsrettigheter knyttet til ytelsesbaserte pensjonsordninger. Beregningene innebærer at konsernet må fastsette økonomiske og demografiske forutsetninger. Endringer i forutsetningene kan gi betydelig utslag på de beregnede forpliktelser med konsekvens for fremtidige pensjonskostnader. Det vises til note om pensjoner for nærmere beskrivelse av hvilke forutsetninger som er lagt til grunn.

I noten er innarbeidet sensitivitetsanalyse som viser hvor påvirkelige beregningene er i forhold til endringer i sentrale forutsetninger. Estimativvik som oppstår ved endringer av forutsetninger føres løpende over utvidet resultat med direkte effekt for egenkapitalen etter fradrag for utsatt skatt. Effekter knyttet til plansendringer og avvikling/oppgjør, som føres over driftsresultatet, inneholder skjønn og vesentlig usikkerhet.

Periodisering av inntekter

Deler av konsernets inntekter kommer fra salgs- og takstsamarbeid med andre transportoperatører. Inntektene fra slik samarbeid periodiseres, basert på tellinger antall reiser, sammensetning av type solgte billetter og erfaringer fra tidligere perioder. Disse vurderingene innebærer en stor grad av skjønn og bruk av estimater.

Avsetning av kostnader for periodisk vedlikehold

Konsernet foretar løpende avsetning for påløpt kostnad for periodisk vedlikehold iht. forpliktelse i leieavtale av togmateriell. Dette foretas basert på estimert kostnad pr kjørte kilometer, konsernets rute- og vedlikeholdsplan samt regulering i leieavtale. Vurderingene innebærer bruk av skjønn og estimater. Det vises til note for periodisk vedlikehold for nærmere beskrivelse.

Konsolideringsprinsipper

Konsernregnskapet viser det samlede økonomiske resultatet og den samlede økonomiske stillingen for morselskapet NSB AS og datterselskaper.

Datterselskap

Datterselskaper er selskap der konsernet har faktisk kontroll. Kontroll oppstår når konsernet som investor har evne til å påvirke variabel avkastning som konsernet har rett til eller er eksponert for.

Datterselskaper konsolideres fra og med det tidspunkt konsernet oppnår kontroll og utelates fra konsolidering når kontroll opphører.

Transaksjoner med ikke-kontrollerende eiere i datterselskap behandles som egenkapitaltransaksjoner.

Felles virksomhet og tilknyttede selskaper

Felles virksomhet er selskaper eller enheter hvor NSB har felles kontroll med en eller flere andre investorer.

Tilknyttede eierandeler er selskaper hvor NSB har betydelig, men ikke bestemmende innflytelse. Med betydelig innflytelse menes normalt at konsernet eier mellom 20 % og 50 % av stemmeberettiget kapital.

Eierandeler i både felles virksomhet og tilknyttede selskaper konsolideres inn ved bruk av egenkapitalmetoden.

Oppkjøp

Oppkjøpsmetoden anvendes ved virksomhetssammenslutninger. Vederlaget måles til virkelig verdi på transaksjonstidspunktet som vil

være når risiko og kontroll er overdratt og vil normalt sammenfalle med gjennomføringstidspunktet. Det foretas allokering av kostpris basert på virkelig verdi av eiendeler og forpliktelser som overtas ved oppkjøpet. Merverdi utover det som kan henføres til identifiserbare eiendeler og gjeld balanseføres som goodwill. Hvis virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og gjeld er høyere enn vederlaget, inntektsføres det overskytende umiddelbart.

Prinsipper for å innregne kjøp av tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter er de samme som for kjøp av datterselskaper.

Segmentinformasjon

NSB rapporterer driftssegmentene slik konsernledelsen, som er øverste beslutningstaker, vedtar, følger opp og evaluerer beslutninger.

Valuta

Funksjonell valuta og presentasjonsvaluta

Konsernregnskapet er presentert i norske kroner og alle tall er gitt i norske kroner som både er den funksjonelle valutaen og presentasjonsvalutaen til morselskapet.

NSB-konsernets virksomhet drives i all hovedsak i Norge og noe i Sverige. Resultatregnskap og balanse for konsernenheter med funksjonell valuta forskjellig fra presentasjonsvalutaen regnes om med føring av omregningsdifferanser direkte mot egenkapitalen over utvidet resultat.

Transaksjoner

Driftsinntekter og -kostnader, innkjøp samt finansieringskostnader er i all hovedsak i henholdsvis NOK, SEK, DKK, CHF og EUR. Transaksjoner i fremmed valuta regnes om til funksjonell valuta på transaksjonstidspunktet. Valutagevinster og -tap som oppstår ved omregning av poster i fremmed valuta resultatføres.

Offentlig tilskudd

Offentlig tilskudd innregnes i resultat på systematisk grunnlag over de regnskapsperiodene der foretaket innregner kostnadene som de offentlige tilskuddene er ment å kompensere for. Offentlig tilskudd som knytter seg til eiendeler er innregnet netto ved at tilskuddet er behandlet som reduksjon av beløp som er innregnet i balansen.

Inntektsføring

Konsernets inntekter kommer i hovedsak fra salg av person- og godstransportjenester.

Salg av tjenester inklusiv kjøp fra offentlig kjøper av persontrafikkjenester resultatføres i den perioden som leveransene foretas som samsvarer med tidspunkt for overførsel av tjeneste til kunden.

Mottatt utbytte fra selskaper annet enn datterselskaper, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter inntektsføres på tidspunkt for vedtak om utdeling av utbytte i utdelende selskap.

Varige driftsmidler

Varige driftsmidler og driftsrelatert eiendom balanseføres til anskaffelseskost, med fradrag for avskrivninger. Anskaffelseskost inkluderer kostnader knyttet direkte til anskaffelsen av driftsmidlet, slik at den er klar for bruk.

Etterfølgende utgifter balanseføres når det er sannsynlig at fremtidige økonomiske fordeler knyttet til utgiften vil tilflyte konsernet og utgiften kan måles pålitelig. Øvrige reparasjons- og vedlikeholdskostnader føres over resultatet i den perioden utgiftene pådras.

Lånekostnader som påløper ved konstruksjon av driftsmidler balanseføres fram til eiendelen er klar til bruk.

Driftsmidler avskrives etter den lineære metode, slik at anleggsmidlenes anskaffelseskost avskrives til restverdi over forventet brukstid. Avskrivningstid bruksrettigheter fastsettes i forhold til antatt bruk og leieperiode.

Skinnegående materiell	10 – 30 år
Busser	5 – 12 år
Bygninger	10 – 50 år
Andre anleggsmidler	5 – 30 år
Bruksrettigheter	2 – 20 år

Tomter og boliger avskrives ikke.

Driftsmidlenes brukstid, samt restverdi, vurderes på hver balansedag og endres hvis nødvendig.

Gevinst og tap ved avgang resultatføres og utgjør forskjellen mellom salgspris og balanseført verdi.

Holdt for salg

Virksomhet og anleggsmidler klassifiseres som holdt for salg dersom salg er vurdert som svært sannsynlig i nåværende stand med gjennomføring i løpet av et regnskapsår.

Nedskrivning

Immaterielle eiendeler samt driftsmidler som avskrives vurderes for verdifall når det foreligger indikatorer på at fremtidig inntjening ikke kan forsvare balanseført verdi.

Goodwill og immaterielle eiendeler med ubestemt levetid avskrives ikke, men testes årlig for verdifall.

Nedskrivning foretas hvis balanseført verdi er høyere enn gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader og bruksverdi.

Ved vurdering av verdifall, grupperes anleggsmidlene på det laveste nivået der det er mulig å skille ut uavhengige kontantstrømmer (kontantgenererende enheter). Ved hver rapporteringsdato vurderes mulighetene for reversering av tidligere nedskrivninger (unntatt goodwill).

Mulige tapskontrakter

Konsernets virksomhet omfatter langsiktige kontrakter med offentlige oppdragsgivere om levering av kollektivtjenester. For flere av kontraktene har konsernet en del av risikoen for utviklingen i flere kostnadsarter (for eksempel lønn, rente og drivstoff) uten at inntektene i kontrakten blir endret tilsvarende. Dette kan resultere i at kontraktene gir tap ved at forventede gjenværende kostnader er høyere enn estimerte inntekter.

Før en eventuell avsetning gjøres for kontrakter etter IAS 37, foretas en evaluering av verdiene etter IAS 36 (se avsnitt for nedskrivning ovenfor). Deretter måler konsernet løpende nåverdien av fremtidige forventede kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter i den enkelte kontrakt, der estimerte utbetalinger omfatter alle fremtidige uunngåelige driftskostnader inklusive kapitalslit som må påregnes. Avsetningen begrenses til det laveste beløp ved å fortsette eller gå ut av kontrakten. Avsetningen reverseres over gjenværende løpetid i kontrakten.

Derivater og sikring

Konsernet har inngått derivater for sikring av energiprisen for både å oppnå lavest mulig pris og forutsigbarhet i prisene. Derivater balanseføres til virkelig verdi på tidspunkt for inngåelse av derivatkontrakt og justeres løpende til virkelig verdi som resultatføres som driftskostnad.

Konsernet har ved bruk av valutakonto foretatt sikring av fremtidig kjøp av busser i Euro hvor sikringsbokføring iht IFRS 9 er lagt til grunn.

Finansielle eiendeler

Virkelig verdi av børsnoterte investeringer er basert på sist registrerte kurs. Hvis markedet for verdipapiret ikke er aktivt, eller hvis det gjelder et verdipapir som ikke er børsnotert, bruker konsernet verdsettelsesmetoder for å fastsette virkelig verdi.

Beholdning komponenter og varer

Varer vurderes til det laveste av anskaffelseskost og netto realisasjonsverdi. Anskaffelseskost tilordnes ved bruk av veid gjennomsnittspris.

For ferdig tilvirkede varer og varer under tilvirkning består anskaffelseskost av utgifter til produktutforming, materialforbruk, direkte lønnskostnader, andre direkte kostnader og indirekte produksjonskostnader (basert på normal kapasitet). Lånekostnader som er direkte henførbare til anskaffelsen eller tilvirkningen av varen, inkluderes i varens kostpris.

Netto realisasjonsverdi er estimert salgspris fratrukket kostnader for ferdigstilling og salg.

Fordringer

Fordringer inkluderer kundefordringer og måles ved første gangs balanseføring til opprinnelig verdi som er vurdert å være virkelig verdi.

Ved senere måling vurderes kundefordringer til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektivrentemetoden, fratrukket avsetning for påregnelige tap. Det foretas avsetning for forventet fremtidig tap basert på beste estimat på balansedagen. Vurdering foretas på grunnlag av informasjon om fortid, nåtid og estimater for fremtid.

Kontanter og bankinnskudd

Kontanter og bankinnskudd inkluderer bundne skattetreksmidler og bundne bankinnskudd i Finse forsikring og spesifiseres i note 19. Dersom kassekreditt benyttes, er det inkludert i lån under kortsiktig gjeld.

Skatt

Periodens skattekostnad består av betalbar skatt for perioden og endring i utsatt skatt.

Det er beregnet utsatt skatt på alle midlertidige forskjeller mellom skattemessige og regnskapsmessige verdier samt skattevirkninger av underskudd til fremføring. Utsatt skatt fastsettes ved bruk av skattesatser og skatteregler som er vedtatt på balansedagen. Utsatt skattefordel balanseføres i den grad det er sannsynlig at fordelene kan benyttes.

Utsatt skattefordel og utsatt skatt motregnes dersom det foreligger juridisk rett til å motregne, og det gjelder inntektsskatt som illegges av samme skattemyndighet for (i) samme skattepliktige foretak eller (ii) for forskjellig skattepliktige foretak hvor hensikten er å gjøre opp skatteposisjonene på nettogrunnlag.

Pensjonsforpliktelser

Konsernet har ulike pensjonsordninger i form av både ytelses- og innskuddsplaner.

Ytelsesplanene forplikter konsernet til å yte periodiske pensjonsytelser til den ansatte når vedkommende blir pensjonist. Pensjonsutbetalingen vil i hovedsak være avhengig av antall opptjeningsår, lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder og størrelsen på ytelsene fra folketrygden som grunnlag for samordningsberegninger.

Den balanseførte forpliktelsen er nåverdien på balansedagen av de definerte ytelser minus virkelig verdi av pensjonsmidlene på balansedagen. Pensjonsforpliktelsen beregnes årlig av en uavhengig aktuar ved bruk av en lineær opptjeningsmetode. Kostnad ved pensjonsopptjening og netto rente på den ytelsesbaserte pensjonsforpliktelsen innregnes i resultatet. Endringer i pensjonsplanens ytelser (planendringer) innregnes løpende i resultatregnskapet. Estimatavvik som skyldes ny informasjon og endringer i de aktuarmessige forutsetningene innregnes løpende, i utvidet resultat.

Gjennom **innskuddsplanene** betaler konsernet et bidrag til den ansattes fremtidige pensjon uten ytterligere forpliktelser etter at bidraget er betalt. Innskuddene kostnadsføres som personalkostnad.

Avsetninger

Konsernet regnskapsfører avsetninger for miljømessige utbedringer, restrukturering og rettslige krav når det eksisterer en juridisk eller selvpålagt forpliktelse som følge av tidligere hendelser og det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen vil komme til oppgjør i form av en overføring av økonomiske ressurser samtidig som forpliktelsens størrelse kan estimeres med tilstrekkelig pålitelighet. Avsetning for restruktureringskostnader omfatter kostnad ved uttak av aldersbestemt førtidspensjon (AFP) utover normalt forventet, sluttvederlag til ansatte, og tilhørende terminerings- og avviklingskostnader. Det avsettes ikke for kostnader knyttet til løpende virksomhet eller fremtidige driftstap.

I tilfeller hvor det foreligger flere forpliktelser av samme art, fastsettes sannsynligheten for at forpliktelsen vil komme til oppgjør ved å vurdere gruppen under ett.

Avsetninger måles til nåverdien av forventede utbetalinger for å innfri forpliktelsen. Det benyttes en diskonteringsats før skatt som reflekterer nåværende markedssituasjon og spesifikk risiko knyttet til forpliktelsen. Økningen i forpliktelsen som følge av endret tidsverdi føres som rentekostnader.

Annen kortsiktig gjeld

Annen kortsiktig gjeld inkluderer leverandørgjeld og måles ved første gangs balanseføring til opprinnelig verdi som er vurdert å være virkelig verdi. Ved senere måling vurderes leverandørgjeld til amortisert kost fastsatt ved bruk av effektiv rente metoden.

Utbytte

Utbyttebetalinger til selskapets aksjonærer klassifiseres som gjeld når utbyttet er fastsatt av generalforsamlingen.

Vurdering av virkelig verdi

Konsernet måler flere finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi. For klassifisering av virkelig verdi benytter konsernet et system som reflekterer signifikansen av den input som brukes i utarbeidelse av målingene med følgende inndeling:

Nivå 1

Virkelig verdi måles ved bruk av kvoterte priser fra aktive markeder for identiske eiendeler eller forpliktelser.

Nivå 2

Virkelig verdi bestemmes ved å bruke input basert på andre observerbare faktorer, enten direkte (pris) eller indirekte (utledet fra priser) enn notert pris (brukt i nivå 1) for eiendelen eller forpliktelsen.

Nivå 3

Virkelig verdi måles med bruk av input som ikke baseres på observerbare markedsdata.

Note 2

2. Aksjer i datterselskap

Tabellen viser morselskapets direkte eide investeringer per 31. desember 2018. Konsernet består i tillegg av selskaper og eierinteresser i indirekte eie.

Datterselskap	Etablerings-/ anskaffelses tidspunkt	Kontor- adresse	Stemme-/ res.andel	Bokført investering i datter i mor- selskapet	Bokført egen- kapital	Årets resultat
Nettbuss AS	1. desember 1996	Oslo	100 %	1 333	1 655	108
NSB Trafikkservice AS	1. oktober 2001	Oslo	100 %	61	24	2
Finse Forsikring AS	8. november 2001	Oslo	100 %	59	263	10
CargoNet AS	1. januar 2002	Oslo	100 %	168	73	-77
NSB Gjøvikbanen AS	1. april 2005	Oslo	100 %	30	87	41
Svenska Tågkompaniet AB	1. januar 2007	Gävle	100 %	-0	-39	-87
NSB Anbud AS	16. juni 2016	Oslo	100 %	503	486	-14
NSB Mobility AS*	14. mai 2018	Oslo	100 %	200	196	-4
Tømmervogner AS**	31. desember 2008	Oslo	45 %	2	9	0
SUM VIDEREFØRT VIRKSOMHET				2 356	2 755	-20

* Selskapet het tidligere Banestasjoner AS

** NSB eier 45% og CargoNet AS eier 55%.

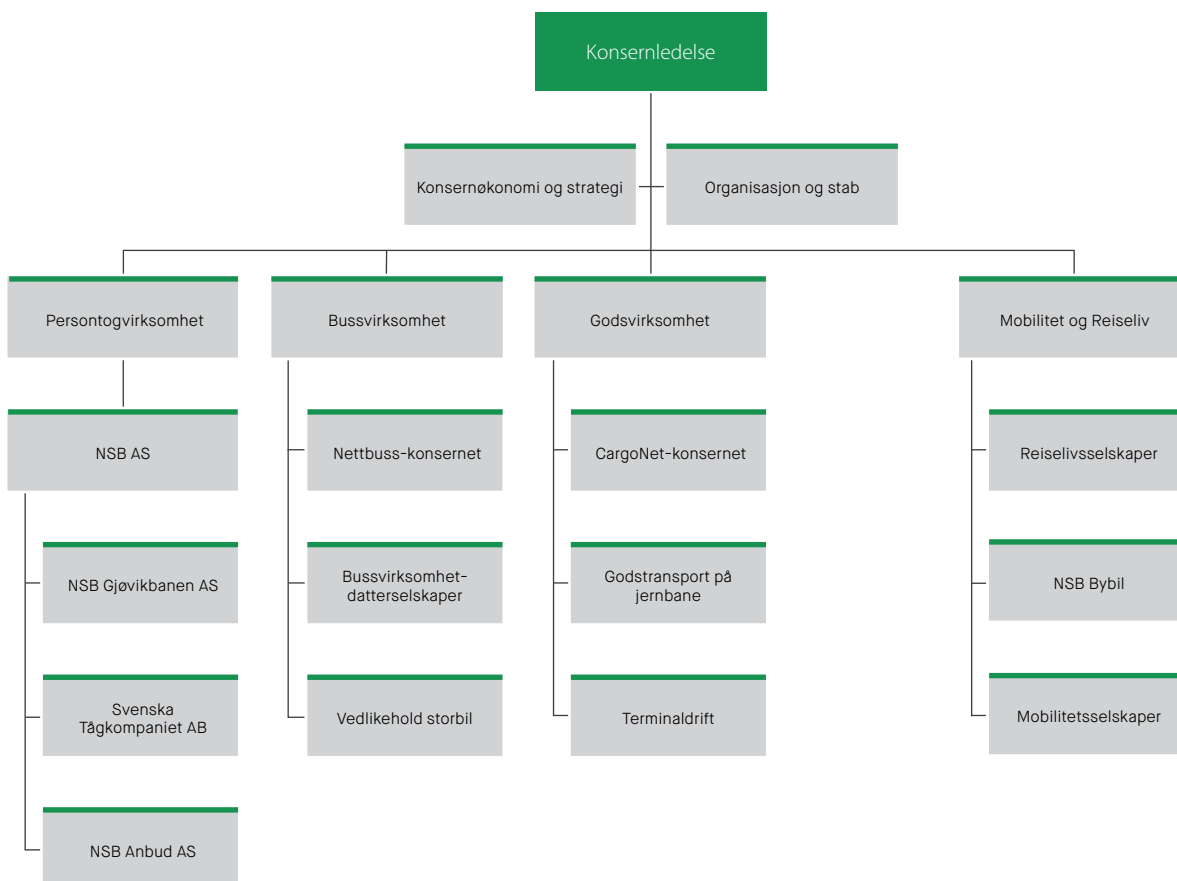
Det er oppgitt 100 % av bokført egenkapital i selskapene pr. 31. desember 2018.

Note 3

3. Konsern- og virksomhetsstruktur

NSB driver virksomhet i Norge og Sverige. Virksomheten styres i virksomhetsområder som avviker noe fra den legale struktur:

- I Persontog inngår hele virksomheten i NSB AS, NSB Gjøvikbanen AS, Svenska Tågkompaniet AB, og NSB Anbud AS.
- Bussvirksomheten omfatter aktiviteten i Nettbuss-konsernet.
- Godsvirksomheten omfatter aktiviteten i CargoNet-konsernet.
- Mobilitet og Reiseliv omfatter konsernets satsing på mobilitetsløsninger, aktiviteten i Flåm og Fjordtours og rapporteres under Persontogsegmentet.

Note 5

5. Inntekter

Salgsanalyse per kategori	2018	2017
Transportinntekter	14 665	13 996
Salgsgevinster	37	23
Andre driftsinntekter	1 193	971
SUM	15 895	14 990

Det vesentligste av konsernets virksomhet er innenfor Norge. Konsernet har i tillegg noe virksomhet i Sverige.

Informasjon om viktige kunder

Konsernet har en kunde som utgjør mer enn 10 % av driftsinntektene. Statens kjøp av tjenester fra NSB-konsernet fremkommer i note 31.

Konsernets inntekter

Konsernet har størstedelen av sin virksomhet innen persontransport med tog og buss. Det er reisedatoen som regulerer innregningen av inntektene fra billettsalget. Denne skjer således i tråd med at tjenesten ytes. Konsernet har også inntekter på avtaler inngått etter vunnete anbud med fylkeskommuner og lån og trafikkavtale med staten Norge. Inntektene fra disse avtalene innregnes også i tråd med reisetidspunktet. I tillegg har konsernet inntekter fra godstransport, terminaldrift, verksted og andre ad hoc tjenester. Hvor innregningen skjer når tjenesten ytes.

Type	Segment	IFRS 15 behandling
Persontransport	Tog og Buss	Innregning i tråd med at tjenesten ytes (reisedato)
Servering og småsalg	Tog og Buss	Innregning i tråd med at tjenesten ytes
Avtaler med fylkeskommuner og lån	Buss	Innregning i tråd med at tjenesten ytes
Verkstedtjenester	Buss	Innregning i tråd med at tjenesten ytes
Avtaler med fylkeskommuner for inntektsavregning	Tog	Innregning i tråd med at tjenesten ytes (reisetidspunkt)
Trafikkavtale med Staten Norge og off kjøper utlandet	Tog	Innregning i tråd med at tjenesten ytes
Gebyrinntekter	Tog	Innregning i tråd med at tjenesten ytes
Godstransport og terminaltjenester	Gods	Innregning i tråd med at tjenesten ytes
Andre tjenester - salg av ad hoc tjenester, leie lokaler mm	Alle	Innregning i tråd med at tjenesten ytes

Innføringen av IFRS 15 har ikke medført endring i tidspunkt for innregning av konsernets inntekter.

Note 6

6. Leieavtaler

Spesifikasjon av periodens bevegelse	Gjeld	Eiendel
Inngående Balanse implementeringseffekt leieavtaler tidligere klassifisert operasjonell lease	7 007	7007
Inngående Balanse omklassifisering leieavtaler tidligere klassifisert som finansiell lease	963	953
SUM INNGÅENDE BALANSE RETT TIL BRUK EIENDEL / LEASING FORPLIKTELSE	7 970	7 960
Avdrag	-1539	-7
Avskrivninger	-	-1 602
Innregning og endring i avtaler	909	887
Annet / valutaeffekter	206	201
SUM UTGÅENDE BALANSE	7 546	7 439
Rentekostnad leieforpliktelse utgjorde 177 MNOK for 2018. For nærmere spesifikasjon av effektene vedr bruksrettighet eiendelene i balanse og resultatregnskap, se note 7 varige driftsmidler.		
Gjeld innarbeidet i balansen	2018	2017
Kortsiktig gjeld	1 666	94
Langsiktige gjeld	5 880	777
SUM	7 546	871

Det foreligger i tillegg fremtidige leieforpliktelser på ca 700 MNOK (nominelt) som ikke er innregnet. Dette vedrører i hovedsak leie persontogmateriell som er inngått men ikke levert. Leieforpliktelse og bruksrettighet vil bli innregnet når togmateriellet er levert og gjort tilgjengelig for konsernet.

Avstemming inngående balanse leasingforpliktelse	1-jan.-18
Brutto lease forpliktelse 1. Januar 2018	7 296
Diskonteringsseffekt	-693
Leaseforpliktelse 1. Januar 2018	6 603
Kortsiktige leieavtaler/leie eiendeler med lav verdi	-44
Forlengelsesopsjoner som rimelig sikkert blir utøvd	448
Økt leieforpliktelse som følge av innføring av IFRS 16 1. Januar 2018	7 007
Finansielle leieforpliktelser innregnet 1. januar 2018	963
Leaseforpliktelse som følge av innføring av IFRS 16 1. januar 2018	7 970
Vektet snitt av diskonteringsrenten per 1. januar 2018 utgjorde 2,3 %	
Andre opplysninger	2018
Leieavtaler ikke innregnet	
Kostnader knyttet til kortsiktige leieavtaler (med mer enn 1 måneds varighet)	63
Kostnader knyttet til leie av eiendeler med lav verdi	25
Sum	88
Resultatregnskap	
Inntekter fra fremleie	7
Gevinst eller tap fra transaksjoner med salg og tilbakeleie	1
Kontantstrøm	
Totale kontantstrømmer betalt for leieavtaler	1 660
For nærmere beskrivelse av konsernets leieavtaler og foretatte vurderinger henvises til prinsippnotene. For forfallsanalyse over likviditetsforpliktelser knyttet til leieavtaler, se note 15.	

Note 7

7. Varige driftsmidler

	Maskiner og utstyr	Transport- midler	Tomter og bygninger	Anlegg under utførelse	Bruksrett buss og tog	Bruksrett lokaler	Bruksrett annet	Sum
Balanse 1. januar 2018								
Akkumulert anskaffelseskost	1 610	13 833	252	14	1 027	-0	-0	16 735
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-1 456	-11 837	-142	-0	-158	-0	-0	-13 593
SUM	154	1 996	110	14	869	-0	-0	3 142
Regnskapsåret 2018								
Inngående balanse	154	1 996	110	14	869	-0	-0	3 142
Implementeringseffekt IFRS 16 01.01.2018	-0	-84	-0	-0	5 488	1 558	45	7 007
Omregningsdifferanser	-0	-20	-0	-0	-7	-4	-0	-32
Tilgang	25	149	0	19	753	135	5	1 087
Avgang	-29	-533	-35	-0	-10	-0	-0	-607
Akkumulerte avskrivninger avganger	20	463	13	-0	6	-0	-0	504
Overføring til/fra AUU	8	6	9	-23	-0	-0	-0	-0
Andre endringer	-0	-0	-0	-0	206	-4	-0	201
Årets avskrivninger	-52	-430	-10	-0	-1 353	-237	-12	-2 096
Årets nedskrivninger	-1	-11	-0	-0	-0	-0	-0	-12
SUM	125	1 536	86	10	5 952	1 447	37	9 194
Balanse 31. desember 2018								
Akkumulert anskaffelseskost	1 614	13 434	225	11	7 457	1 684	50	24 391
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-1 489	-11 815	-140	-0	-1 504	-237	-12	-15 197
SUM	125	1 620	86	11	5 952	1 447	37	9 194
Avskrivningstid benyttet	5 - 30 år	5 - 30 år	3 - evig		1 - 10 år	1 - 20 år	1 - 10 år	

	Maskiner og utstyr	Transportmidler	Tomter og bygninger	Delleveranse tog	Anlegg under utførelse	Leasede busser	Sum
Balanse 1. januar 2017							
Akkumulert anskaffelseskost	1 820	14 321	300	-10	102	832	17 364
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-1 725	-11 936	-111	10	-10	-48	-13 820
SUM	94	2 385	188	0	92	784	3 544

Regnskapsåret 2017

Inngående balanse	94	2 385	188	-0	92	784	3 544
Omregningsdifferanser	0	27	0	-0	-0	10	38
Oppkjøp/avgang av datterselskaper	9	-6	0	-0	-0	-0	4
Akk.avskr. oppkjøp datterselskaper	-7	4	-0	-0	-0	-0	-3
Tilgang	41	51	2	-0	38	181	313
Avgang	-343	-469	19	-0	-0	4	-789
Akkumulerte avskrivninger avganger	331	577	-20	-0	-0	-4	885
Overføring til/fra AUU	19	53	-0	-0	-71	-0	-0
Overført til forskuddsbetalt vedlikehold	64	51	-69	-0	-45	-0	0
Overført til forskuddsbetalt vedlikehold	-0	-194	-0	-0	-0	-0	-194
Årets avskrivninger	-55	-478	-11	-0	-0	-105	-650
Årets nedskrivninger	-0	-4	-0	-0	-0	-1	-5
SUM	154	1 996	110	-0	14	869	3 142

Balanse 31. desember 2017

Akkumulert anskaffelseskost	1 610	13 833	252	-10	24	1 027	16 745
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-1 456	-11 837	-142	10	-10	-158	-13 603
SUM	154	1 996	110	-0	14	869	3 142

Avskrivningstid benyttet	5 -30 år	5 -30 år	3 - evig
--------------------------	----------	----------	----------

Av- og nedskrivninger

	2018	2017
Årets avskrivninger varige driftsmidler	2 094	649
Årets avskrivninger varige driftsmidler	12	5
Årets nedskrivninger immaterielle eiendeler (note 9)	1	1
SUM AV- OG NEDSKRIVNINGER	2 108	655

Varige driftsmidler og tap på kontrakter

Driftsinntekter i konsernet er i stor grad knyttet til langsiktige anbudskontrakter som innebærer vesentlige investeringer i varige driftsmidler. Ved avleggelsen av regnskapet per 31. desember 2018 er det foretatt en vurdering av verdien av konsernets varige driftsmidler, hvor det kan være indikasjoner på varig verdifall (IAS 36).

For å etterprøve balanseførte verdier er det foretatt beregninger av bruksverdi. Bruksverdien er beregnet for hver kontantstrømgenererende enhet (CGU). Beregning av bruksverdi er foretatt for de anbudene hvor det er indikasjoner på varig verdifall på anleggsmidlene.

Bruksverdien er kalkulert som nåverdien av forventede fremtidige kontantstrømmer for hvert anbud. I de fremtidige kontantstrømmene er lagt inn kontraktsinntekter og forventede driftskostnader, herunder felleskostnader som er mulig å allokere til den enkelte CGU, i kontraktens levetid. Ved utløpet av kontrakten er det lagt inn gjenkjøpsverdi for busser, basert på erfaringer eller restverdigarantier fra leverandører. I kontraktene ligger også at oppdragsgiver har opsjoner til forlengelse av kontraktene. I vurderingene av kontraktene er det forutsatt at opsjonene utøves og er tatt med i kontantstrømmene. Nedskrivning foretas hvis balanseført verdi er lavere enn gjenvinnbart beløp. Gjenvinnbart beløp er det høyeste av virkelig verdi med fradrag av salgskostnader, og bruksverdi.

I tillegg til evaluering av balanseførte verdier etter IAS 36, vurderes kontraktene for eventuelle ytterligere avsetninger etter IAS 37. Disse vurderingene måler konsernet løpende nåverdien av fremtidige forventede kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter i den enkelte kontrakt, der estimerte utbetalinger omfatter alle fremtidige uunngåelige driftskostnader som må påregnes. Avsetningen begrenses til det laveste beløp ved å fortsette eller gå ut av kontrakten. Avsetningen reverseres over gjenværende løpetid i kontrakten.

I de fremtidige kontantstrømmene for vurderinger etter IAS 36 og IAS 37 er det benyttet følgende hovedforutsetninger:

Vekstrate	1,5 %
Diskonteringsrente	7,0 % vurderinger etter IAS 36
Lånerente	3,4 % vurderinger etter IAS 37

Basert på hovedforutsetningene har konsernet foretatt nedskrivninger på driftsmidler i 2018 på MNOK 9 (2017: 0). Konsernet har kontantstrømgenererende enheter der driftsmidlene er vurdert til bruksverdi per 31. desember 2018 og som samlet er nedskrevet med MNOK 20 (MNOK 23). Konsernet har videre kontantstrømgenererende enheter der driftsmidlene er vurdert til virkelig verdi på busser per 31. desember 2018 og som samlet er nedskrevet med MNOK 3 (MNOK 3). For kontraktene hvor driftsmidler er nedskrevet til virkelig verdi er samlet bruksverdi på MNOK 101, som var ca MNOK 5 høyere enn virkelig verdi.

Sensitivitet for transportmidler

For å beskrive den usikkerhet som ligger i beregningene av nedskrivninger etter IAS 36 er det foretatt sensitivitetsanalyser på utvalgte faktorer i beregningen. Sensitivitetsanalyse er foretatt for de kontrakter hvor det er foretatt nedskrivning av anleggsmidler.

Diskonteringsrente ved vurdering av transportmidler

En endring i diskonteringsrenten med +/- 1 % -poeng vil gi ulike endringer i beregnet nåverdi for de ulike kontraktene. Årlig endring i EBITDA på 1 MNOK pr kontrakt vil også gi en effekt på beregnet nåverdi. Oversikten nedenfor viser disse effektene.

Diskonteringsrente Endring i faktorer	Endring i nåverdi	Faktisk akkumulert nedskrivning	Estimert akkumulert nedskrivning*
Rente +1 %	-2	23	25
Rente -1 %	3	23	23

EBITDA Endring i faktorer	Endring i nåverdi	Faktisk akkumulert nedskrivning	Estimert akkumulert nedskrivning*
EBITDA + 1 MNOK per kontrakt	5	23	23
EBITDA - 1 MNOK per kontrakt	-5	23	27

* Faktisk akkumulert nedskrivning påvirkes av vurdering av markedsverdi for busser.

De kontantstrømgenererende enhetene som er vurdert til virkelig verdi for busser ville vært klassifisert på nivå 2 i et verdsettelses-hierarki. Driftsmidlene som er vurdert til bruksverdi ville vært klassifisert på nivå 3 i et verdsettelses-hierarki.

Note 8

8. Periodisk vedlikehold

Periodisk vedlikehold på leide tog	2018	2017
Inngående balanse (fordring) periodisk vedlikehold 1. januar	206	194
Årets påløpte vedlikeholdskostnad	-117	-101
Årets utførte periodiske vedlikehold	117	113
Endring avsetning	-195	-
BALANSEFØRT VERDI (FORDRING) 31. DESEMBER	11	206

Som leietaker av tog er konsernet etter leieavtalen ansvarlig for å utføre noe tungt vedlikehold på leid materiell. Konsernet avsetter i regnskapet for beregnede påløpte kostnader for periodisk tungt vedlikehold for leid togmateriell. Avsetningen foretas med bakgrunn i leieavtalen basert på estimerte kostnader pr kjørte kilometer og konsernets rute- og vedlikeholdsplan. Kostnadene er estimert basert på avtaler med vedlikeholdsoperatører og erfaringer fra tidligere utført vedlikehold. Utført vedlikehold motregnes avsetningen. Ved tilbakelevering av togene vil konsernet måtte kompensere eller motta kompensasjon fra utleier, basert på togenes vedlikeholdsstandard ved tilbakelevering. Vurderingene innebærer bruk av skjønn og estimerer.

Note 9

9. Immatrielle eiendeler

	Goodwill		Øvrige		Sum	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Balanse 1. januar						
Akkumulert anskaffelseskost	123	113	20	20	143	133
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-	-	-17	-16	-17	-16
SUM	123	113	3	4	126	117
Regnskapsåret						
Inngående balanse	123	113	3	4	126	117
Oppkjøp	-	9	-	-	-	9
Tilgang	39	1	-	-	39	1
Årets avskrivninger videreført virksomhet	-	-	-1	-1	-1	-1
SUM	162	123	2	3	164	126
Balanse 31. desember						
Akkumulert anskaffelseskost	162	123	20	20	182	143
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-0	-0	-18	-17	-18	-17
SUM	162	123	2	3	164	126

Goodwill er relatert til bussvirksomheten.

Nedskrivningstester for Goodwill

Eventuelle behov for nedskrivning av goodwill vurderes årlig ved sammenstilling av balanseført verdi mot gjennvinnbart beløp. Forholdet følges opp ut fra hva som er vurdert til den naturlige kontantstrømsgenererende enhet (CGU) knyttet til hvert oppkjøp. Det er bokført goodwill på flere CGUer under Buss-virksomheten per 31. desember 2018, og de følges opp lokalt i underkonsernet Nettbuss.

Gjennvinnbart beløp av en kontantgenererende enhet beregnes ut ifra kalkyler basert på hvilken verdi eiendelen vil gi for virksomheten. Det brukes likviditetsprognoser basert på neste års budsjett som fremskrives over en 5 års periode. De kontantstrømmene som er avhengig av avtale-/anbudsperiode begrenses til utløp av anbud/avtale. For kommersielle avtaler utledes kontantstrømmer etter de fem første årene ved hjelp av de estimerte vekstratene som er presentert nedenfor.

Forutsetninger benyttet ved beregning av gjennvinnbare beløp

Vekstrate 1	2,00 %
Diskonteringsatts 2	7,00%

1. Veid gjennomsnittsvest brukt til å utlede kontantstrømmer utover budsjettperioden.
2. Rentesats før skatt som er benyttet til å diskontere kontantstrømmene.

Forutsetningene benyttes for analysen av hver enkelt kontantgenererende enhet innen virksomhetssegmentet. Ledelsen har fastsatt dekningsbidrag basert på tidligere presentasjoner og forventninger til markedsutviklingen. Benyttet diskonteringsatts er før skatt og gjenspeiler spesifikk risiko for det relevante segmentet. Gjennvinnbart beløp fra de kontantgenererende enhetene (CGUene) basert på bruksverdi er høyere enn de balanseførte verdiene. Forutsatt at øvrige forutsetninger holdes konstant viser sensitivitetsberegninger knyttet til en økning i rentenivået med 2% at balanseført verdi av goodwill vil reduseres med MNOK 6.

Note 10

10. Investering i tilknyttede selskaper

	2018	2017
Balanseført verdi 1. januar	42	50
Tilgang av tilknyttede selskaper	10	-
Avgang av tilknyttede selskaper	-5	-144
Andel av resultatet	16	152
Omregningsdifferanser	-0	0
Egenkapitaltransaksjoner	-11	-15
SUM BALANSEFØRT VERDI 31. DESEMBER	53	42

Investeringer i tilknyttede selskaper per 31. desember 2018 inkluderer goodwill på 0 MNOK (0 MNOK).

Selskapets eierandel på 33% av aksjene i Interoperabilitetstjenester AS ble solgt i januar 2018. Konsernet har i forbindelse med salget bokført en gevinst på 3 MNOK, som er inkludert i andel av resultat fra tilknyttede selskaper i 2018.

Resultat, eiendeler og gjeld i tilknyttede selskapene, hvorav ingen er børsnoterte, er følgende:

2018	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Års- resultat	Eierandel %
Go Mobile AS	Kristiansand	28	9	6	-4	26 %
Nordlandsbuss AS	Bodø	134	80	294	2	34 %
Strømstad-Tanum Buss AB	Tanumshede	14	9	38	-0	40 %
Peer Gynt Tours AS	Oslo	13	8	79	0	34 %
Minibuss 247 AS	Våler	77	67	85	1	49 %
Larsens Last og Buss AS	Sande	12	10	29	1	49 %
Sjøholt Last og Buss AS	Ørskog	5	4	14	0	49 %
Fjord Tours AS	Bergen	62	26	88	25	43 %
SUM		344	214	633	24	

Andel av resultat er etter fradrag for skatt og det tilknyttede selskapets ikke-kontrollerende eierinteresser, samt fradrag for utbetalt utbytte.

2017	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Års- resultat	Eierandel %
Oslo S Parkering AS	Oslo	-	-	43	28	25 %
Nordlandsbuss AS	Bodø	162	110	308	6	34 %
Interoperabilitetstjenester AS	Oslo	12	7	22	1	33 %
Strømstad-Tanum Buss AB	Tanumshede	18	14	44	-0	40 %
Peer Gynt Tours AS	Oslo	12	8	66	17	34 %
Minibuss 247 AS	Våler	20	18	71	-5	49 %
Larsens Last og Buss AS	Sande	6	4	20	0	49 %
Sjøholt Last og Buss AS	Ørskog	6	4	16	1	49 %
Fjord Tours AS	Bergen	61	17	81	28	43 %
SUM		297	182	670	76	

Note 11

11. Investering i felleskontrollert virksomhet

	2018	2017
Balanseført verdi 1. januar	47	34
Andel av resultatet	37	43
Egenkapitaltransaksjoner	-39	-30
SUM BALANSEFØRT VERDI 31. DESEMBER	46	47

Andel av resultatet inkluderer korreksjoner fra tidligere år.

NSB-konsernet har følgende andeler i felleskontrollert virksomhet:

Felleskontrollert foretak:	Anskaffet	Kontoradr.	Stemme/ res. andel	Bokført egenkap.	Års- resultat Vår andel	Balanse- verdi i selskapet 31. des
Flåm Utvikling AS	2013	Aurland	50 %	92	35	128

Beløpene under viser konsernets andel av eiendeler og gjeld samt av salg og resultat av investeringen i den totale felleskontrollerte virksomheten.

	2018	2017
Eiendeler		
Varige driftsmidler	1	1
Omløpsmidler	63	65
SUM	64	65
Gjeld		
Kortsiktig gjeld	18	19
SUM	18	19
NETTO EIENDELER	46	47
Resultat		
Salgsinntekt	114	99
Kostnader	-68	-58
ÅRSRESULTAT ETTER SKATT	46	42

Beskrivelse av virksomhetens art:

Flåm Utvikling

Flåm Utvikling AS har i 20 år med NSB AS som leverandør av togtransporttjenester drevet reiselivsproduktet Flåmsbana. Flåm Utvikling AS driver produktutvikling, salg, markedsføring, kundeføring og merkevareutvikling, samt utvikler grunnlaget for kommersiell helårsdrift av Flåmsbana. Flåmsbana er landets første helårige fjell/fjord togdestinasjon.

Note 12

12. Beholdning varer

	2018	2017
Komponenter	777	784
Varer under tilvirkning	24	17
Ferdig tilvirkede varer	1	1
SUM BEHOLDNING VARER	802	802

Note 13

13. Eiendeler holdt for salg

Konsernet har ingen eiendeler eller virksomhet som er holdt for salg eller utdeling pr. 31.12.2018.

Note 14

14. Kundefordringer og andre fordringer

	2018	2017
Kundefordringer	1 097	1 205
Avsetning for tap	-13	-10
Kundefordringer netto	1 084	1 195
Forskuddsbetalinger	463	509
Andre fordringer	278	179
SUM KUNDEFORDRINGER OG ANDRE FORDRINGER	1 824	1 882

Bokført verdi av kundefordringer, forskuddsbetaling og andre fordringer tilsvarer virkelig verdi. Kundefordringer inneholder i hovedsak p ersontoginntekter, godsinntekter, utleieinntekter og uavregnet avtalt kjøp fra fylkeskommuner.

Forfalte fordringer med fordeling etter forfallstidspunkt:	2018	2017
Forfalte fordringer på balansedagen	188	213
Fordringer forfalt med 0 - 2 mnd	158	191
Fordringer forfalt med 2 - 6 mnd	15	9
Fordringer forfalt med mer enn 6 mnd	14	13

Note 15

15. Finansiell risikostyring

Kapitalforvaltning

Konsernets mål for kapitalforvaltningen er å trygge fortsatt drift ved å sikre avkastning for eierne, og opprettholde en optimal kapitalstruktur, for derved å redusere kapitalkostnadene. Forvaltningen skjer i samsvar med retningslinjer fastsatt av konsernstyret, som vedtar prinsipper for risikostyring og angir retningslinjer for spesifikke risikoområder. Den totale risiko for kapitalforvaltningen skal være lav. Plasseringer skal foretas i rentebærende produkter i norske kroner og det fastsettes kredittrisikorammer for konsernets plasseringer og i samsvar med retningslinjenes krav til sikkerhet, risikospredning og likviditet, skal NSB maksimere avkastningen av de forvaltede midler.

Konsernet plasserer deler av overskuddslikviditeten i rentebærende produkter som f.eks. innskudd, sertifikater, obligasjoner med kort gjenværende løpetid og rentefond.

Finansielle risikofaktorer

Konsernets aktiviteter medfører ulike typer finansiell risiko: markedsrisiko (valuta-, rente- og prisrisiko), kredittrisiko og likviditetsrisiko.

Konsernets krav til risikostyring fokuserer på kapitalmarkedenes uforutsigbarhet og en skal gjennom forvaltningen tilstrebe å minimalisere de potensielle negative effektene på konsernets finansielle resultater. Konsernet benytter finansielle derivater for å sikre seg mot visse risikoer.

Finansiell risikostyring ivaretas av den sentrale finansavdelingen i konsernet. Finansavdelingen identifiserer, måler, sikrer og rapporterer finansiell risiko i samarbeid med de ulike driftsenhetene.

Markedsrisiko

Valutarisiko

Valutarisiko er risiko for at svingninger i valutakursen fører til endringer i konsernets resultat, balanse eller kontantstrømmer.

Konsernet opererer nordisk og foretar innkjøp fra utenlandske leverandører også utenfor Norden, og er dermed eksponert for valutarisiko. Konsernet minimerer valutarisiko ved at avtaler knyttet til større investeringer fra utenlandske leverandører hovedsaklig inngås i norske kroner eller sikres på annen måte. Målsetningen er å skape forutsigbarhet med hensyn til fremtidige utbetalinger målt i NOK. Konsernet har sikret fremtidig kjøp av busser i euro ved bruk av valutakonto, se note 34 for nærmere beskrivelse.

Konsernet har enkelte investeringer i utenlandske datterselskaper der netto eiendeler er utsatt for valutarisiko ved omregning. Denne risiko er ikke vurdert å være av vesentlig betydning for konsernet.

Renterisiko

Renterisiko er risiko for at et finansielt instruments virkelige verdi eller framtidige kontantstrømmer vil svinge på grunn av endringer i markedsrenten.

Konsernets siste obligasjonslån ble innfridd i november 2017. I 2018 og 2017 var overskuddslikviditeten vesentlig høyere enn tidligere år. Overskuddslikviditeten ble forvaltet i det norske pengemarkedet og var derfor eksponert mot endringer i norske pengemarkedsrenter. Forvaltningen av overskuddslikviditeten har kort gjennomsnittlig rentedurasjon slik at virkelig verdiendring grunnet endringer i pengemarkedsrenten er moderat. I tillegg vil risikoen i stor grad avdekkes ved at investeringer i rentebærende papirer holdes til forfall.

Øvrig prisrisiko

Konsernet har risiko knyttet til prisendringer knyttet til strøm og diesel til tog og bussvirksomheten. Konsernet foretar i liten grad sikring av fremtidige strøm og dieselbehov.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisiko er manglende evne til rettidig innfrielse av løpende økonomiske forpliktelser.

Konsernets ledelse overvåker virksomhetens likviditetsreserve som består av lånefasilitet og kontantekvivalenter ved rullerende prognoser av forventet kontantstrøm.

NSB reduserer likviditetsrisiko knyttet til finansielle forpliktelser ved å ha tilgang til flere finansieringskilder i Norge og internasjonalt, samt tilstrekkelig likviditet til å dekke planlagt drifts-, investerings-, og refinansieringsbehov uten opptak av ny gjeld innenfor en tidsperiode på 12 måneder. Likviditeten består av bankinnskudd, renteverdipapirer, rentefond og kassekreditt.

NSB har høy kredittverdighet. Standard & Poor's har gitt NSB kredittrating for langsiktig låneopptak på A- (negative outlook). Denne kredittratingen gir NSB god tilgang på fremmedkapital.

Tabellen viser fremtidige forfall for konsernets kontraktuelle forpliktelser:

Likviditetsrisiko	< 1 år	1-2 år	2-5 år	> 5 år
Kortsiktige forpliktelser	2 711	-0	-0	-0
Lån	1	14	3	7
Leieforpliktelser	1 683	1 381	3 151	1 259
Varige driftsmidler	1 518	-0	-0	-0

Kredittsrisiko

Kredittsrisiko er det tap som NSB-konsernet vil kunne bli påført dersom en motpart ikke gjør opp sine finansielle forpliktelser. Konsernets eksponering for kredittsrisiko påvirkes hovedsakelig av individuelle forhold knyttet til hver enkelt kunde.

Persontog- og bussvirksomheten selger transporttjenestene hovedsakelig mot kontant betaling. Kreditt gis til kunder som er offentlige myndigheter og hvor det foreligger langsiktige avtaler. Godsvirksomhetens omsetning er fordelt på flere mellomstore kunder som en følger den økonomisk utvikling hos gjennom oppdaterte kredittvurderinger. Øvrige datterselskap har morselskapet som største kunde. Konsernet er derfor i liten grad utsatt for kredittsrisiko.

NSB er eksponert for kredittsrisiko gjennom plasseringer av overskuddslikviditet hos utstedere av verdipapirer. Morselskapet har etablert rammer for kreditt-eksponering mot sektorer og enkeltmotparter basert på kredittvurderinger.

NSB har risiko på motpartene i rente- og valutaderivatene og har fokus på motpartsrisikoen i finansielle transaksjoner.

NSB vurderer maksimal kredittsrisiko til å være følgende:	2018	2017
Bankinnskudd	1 709	2 090
Renteplasseringer	3 705	3 085
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	1 824	1 882
SUM	7 238	7 057

Kredittsrisikoen på motparter (motpartsrisiko) ved bruk av finansielle derivater reduseres gjennom spredning på flere motparter. Det praktiseres strenge krav til motpartens kredittverdighet og kravet er at motparten i finansielle transaksjoner skal minimum ha en A- rating fra S&P, eller tilsvarende fra et annet internasjonalt ratingbyrå ved avtaleinngåelse. Motpartsrisikoen blir overvåket løpende. NSB har avtaler som regulerer juridiske motregnings-rettigheter i en konkurssituasjon (ISDA avtaler) med mange banker.

Overskuddslikviditet plasseres i norske obligasjoner og sertifikater med kort gjenværende løpetid samt norske rentefond. Det er etablert rammer for kreditteksponering mot de forskjellige sektorene, og det er etablert rammer for enkelte virksomheter basert på kredittvurdering. I tillegg er det etablert rammer for pengemarkeds- og obligasjonsfond.

Konsernstyret har gitt datterselskapet Finse Forsikring AS definerte, utvidede rammer i forhold til plassering av overskuddslikviditet. Selskapet har gjort investeringer i noterte aksjefond på Oslo Børs; Skagen Global, Nordea Stabile Aksjer Global Etisk og Storebrand Global Multifaktor.

Resultateffekten før skatt ved angitt kursnedgang på porteføljen i forhold til kurser på balansedagen viser at porteføljerisiko ved verdifall på 41 % gir en estimert risiko på -24 MNOK (2017: 41 % -25 MNOK). Denne vurdering og fastsettelse av prosentsatser for verdifall er foretatt i samsvar med standardmodellen for forsikringselskap ved beregning av kapitalkrav.

Note 16

16. Derivater

	2018		2017	
	Eiendeler	Forpliktelser	Eiendeler	Forpliktelser
Rente- og valutaswapper	-	-1	-	-2
SUM	-	-1	-	-2

Verdiendringer med måling av derivater til virkelig verdi resultatføres løpende. Derivater er klassifisert som kortsiktige eiendeler og forpliktelser. Energikontrakter omfatter økonomisk sikring av både strøm og diesel.

Endringer av virkelig verdi på derivater:	2018	2017
Periodens endring av virkelig verdi	1	-786
Akkumulert endring av virkelig verdi	-1	-2

Rente- og valutaswapper

Den nominelle hovedstolen på utestående renteswapper per 31. desember 2018 var 12 MNOK (2017: 13 MNOK). Per 31. desember 2018 var den faste renten 5,25 %. (2017: 5,25 %).

Note 17

17. Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Børsnoterte verdipapirer	2018	2017
Aksjer og andre noterte verdipapirer - Norge	2 834	1 493
Aksjer og andre noterte verdipapirer - Europa	59	62
Obligasjoner og sertifikater	752	1 509
Andre finansielle instrumenter	60	21
SUM	3 705	3 085

Virkelig verdi er basert på endringer i opprinnelig rente, valutakurs og spread (på opptakstidspunktet) i forhold til markedsrenter, kurser og spredder på balansedatoen.

Effektiv rentesats på kortsiktige plasseringer av verdipapirer var på 1,19 % per 31. desember 2018 (1,2 %) og plasseringene har en gjennomsnittlig løpetid på 68 dager.

Effektiv rentesats på kortsiktig plasseringer i bank var på 1,45 % per 31. desember 2018 (1,05 %).

Endringer av virkelig verdi på børsnoterte verdipapirer	2018	2017
Periodens verdiendringer	-10	2
Akkumulert verdiendringer	9	19

Note 18

18. Finansielle instrumenter etter kategori

Eiendeler 31. desember	Utlån og fordringer		Eiendeler til virkelig verdi over resultatet		Sum	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Finansielle anleggsmidler	89	90	-	-	89	90
Kundefordr. og andre fordringer (ekskl. forskuddsbetaling)	1 366	1 373	-	811	1 366	1 373
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat	-	-	3 705	3 085	3 705	3 085
Kontanter og bankinnskudd	1 746	2 090	-	-	1 746	2 090
SUM	3 201	3 553	3 705	3 085	6 906	6 638

Forpliktelser 31. desember	Andre forpliktelser til amortisert kost		Forpliktelse til virkelig verdi over resultatet		Sum	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Lån (ekskl. finansielle leieavtaler)	24	42	1	1	25	43
Leieforpliktelser IFRS 16	7 546	850	-	-	7 546	850
Derivater	-	-	1	2	1	2
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld eksklusive lovpålagte forpliktelser	2 469	2 448	-	-	2 469	2 448
SUM	10 039	3 340	2	3	10 041	3 343

Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet per 31. desember 2018:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler/ plasseringer:	3 705	-	-	3 705
SUM EIENDELER	3 705	-	-	3 705
Lån og påløpte renter	-	1	-	1
Derivater benyttet til sikring	-	1	-	1
SUM FORPLIKTELSE	-	2	-	2

For beskrivelse av nivåene benyttet i tabellen, se omtale i prinsippnoten.

Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet per 31. desember 2017:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler/ plasseringer:	3 085	-	-	3 085
SUM EIENDELER	3 085	1 030	-	3 085
Lån og påløpte renter	-	1	-	1
Derivater benyttet til sikring	-	2	-	2
SUM FORPLIKTELSE	-	3	-	3

For beskrivelse av nivåene benyttet i tabellen, se omtale i prinsippnoten.

Note 19

19. Kontanter og bankinnskudd

	2018	2017
Kontanter og bankinnskudd	1 709	2 090

Herav bundne skattetrekkmidler 133 MNOK (2017: 128 MNOK).

Note 20

20. Aksjekapital og overkurs

	Antall aksjer	Ordinære aksjer	Overkurs (MNOK)	Sum (MNOK)
Aksjer 1. januar 2018	3 685 500	3 685 500	-	3 686
Aksjer 31. desember 2018	3 685 500	3 685 500	-	3 686

Selskapet har kun én aksjeklasse, hver aksje er pålydende NOK 1.000 som eies av den norske Stat ved Samferdselsdepartementet.

Det ble i 2018 utbetalt utbytte på 315 MNOK for regnskapsåret 2017. Det er foreslått utdeling av utbytte for regnskapsåret 2018 med 233 MNOK. Vedtak fattes på den ordinære generalforsamlingen i 2019.

Note 21

21. Rentebærende gjeld

	31.12.18	31.12.17
Langsiktige gjeld		
Leieforpliktelser IFRS 16	5 881	850
Pantelån	6	6
Gjeldsbrev og andre lån	18	36
SUM	5 904	892
Kortsiktige gjeld		
Leieforpliktelser IFRS 16	1 665	113
Andre lån	1	1
Sum	1 666	1
SUM LÅN	7 570	893

Nominell verdi av langsiktige lån/ leieforpliktelser per 31. desember 2018: 7 885 MNOK (2017: 892 MNOK).

Konsernet er eksponert for renteendringer på lån og leieforpliktelse med flytende rente basert på følgende prisingstruktur:

Lån og swapper		2018	2017
6 måneder eller mindre		992	880
Over 6 måneder		-	-
Forfall for langsiktige lån er som følger:		2018	2017
Mellom 1 og 2 år		137	137
Mellom 2 og 5 år		414	371
Over 5 år		452	384
Effektiv rente på balansedagen var som følger i %		2018	2017
Andre lån	NOK	2,63	3,29
Andre lån	SEK	3,01	3,01

Balansført verdi er tilnærmet lik virkelig verdi på langsiktige lån.

Endringer av virkelig verdi på lån		2018	2017
Periodens endring av virkelig verdi		-	-812
Akkumulert endring av virkelig verdi		-	-
Balansført verdi av konsernets lån i ulike valutaer er som følger:		2018	2017
NOK		809	675
SEK		195	218
SUM		1 004	893
Konsernet har følgende utnyttede lånefasiliteter		2018	2017
Flytende rente			
- Utløper innen ett år		50	50
- Utløper etter mer enn ett år		-	2 000
SUM		50	2 050

Fasiliteten som løper innen et år er en kassekreditt knyttet til toppkontoen i NSB-konsernets konsernkontosystem. Kreditten løper for ett år av gangen, og fornyes årlig.

Note 22

22. Skatter

Årets skattekostnad fremkommer slik:		2018	2017
Betalbar skatt		214	347
Endring i utsatt skatt		-94	-209
SKATTEKOSTNAD		120	138
Betalbar skatt i balansen fremkommer som følger:		2018	2017
Årets betalbare skattekostnad		214	347
For lite/mye avsatt skatt tidligere år		-3	-6
BETALBAR SKATT I BALANSEN		211	341

Den faktiske betalbare skatten i balansen vil i hovedsak bli utlignet mot konsernbidrag som foreslås vedtatt i 2019.

Avstemming fra nominell til faktisk skattesats:	2018	2017
Årsresultat før skatt	585	772
Forventet inntektsskatt etter nominell skattesats (23/24 %)	135	185
Skatteeffekten av følgende poster:		
Andre permanente forskjeller knyttet til investeringer (fritaksmetoden)	-46	-34
Andre ikke fradragsberettigede kostnader	47	2
Andre ikke skattepliktige inntekter	46	-11
Virkning av endringer i skatteregler og -sats	-27	-25
For lite avsatt tidligere år	-21	-1
Andre poster	-13	22
Skattekostnad	120	138
Effektiv skattesats	21 %	18 %

Spesifikasjon av grunnlag for midlertidige forskjeller og underskudd til framføring:

Utsatt skatt nettoføres når konsernet har en juridisk rett til å motregne utsatt skattefordel mot utsatt skatt i balansen og dersom den utsatte skatten er til samme skattemyndighet. Følgende beløp har blitt nettoført:

2018	01.01.	Valuta omregn.	Kjøp/salg av datter-selsk.	Res ført i per.	Ført mot utvid. Res	Ført direkte mot EK	Kons-bidrag	31.12.
Fordel (+) / Forpliktelse (-)								
Driftsmidler	-2 120	2	-	447	-	-	-	-1 671
Finansielle eiendeler	0	-	-	-	-12	-	-	-12
Varer	15	-	-	1	-	-	-	16
Fordringer	-7	-	-	7	-	-	-	0
IFRS 16	-0	-	-	86	-	-	-	86
Verdiendring finansielle omløpsmidler	-173	-	-	25	-1	-	-	-149
Pensjonsforpliktelse	2 223	-	-	-373	297	-	-	2 147
Avsetning for forpliktelser	524	-	-	-257	-	-	-	267
Nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-	-
Gevinst- og tapskonto	-115	-	-	60	-	-	-	-55
Underskudd til fremføring	427	-9	1	193	-	-	-122	490
Annet	84	1	2	106	-	-	-71	122
Sum brutto midlertidige forskjeller	859	-6	3	295	284	-	-193	1 242
Ikke balanseførte midlertidige forskjeller	-308	9	-	-	1	-	-	-298
Netto midlertidige forskjeller	551	3	3	295	285	-	-193	944
Netto utsatt fordel/forpliktelse	127	1	1	66	66	-	43	218
Effekt endring skattesats	-	-	-	27	-14	-21	-1	-9
Netto utsatt balanseført fordel/forpliktelse 22 %	127	1	1	93	52	-21	-44	209

2017	01.01.	Valuta omregn.	Kjøp/salg av datterselsk.	Res ført i per.	Ført mot utvid. Res	Ført direkte mot EK	Konsbidrag	31.12.
Fordel (+) / Forpliktelse (-)								
Driftsmidler	-2 647	-3	-2	692	-	-160	-	-2 120
Finansielle eiendeler	0	-	-	-	-	-	-	0
Varer	7	-	-	8	-	-	-	15
Fordringer	-21	-	-	14	-	-	-	-7
Verdiendring investeringseiendom	-0	-	-	-	-	-	-	-0
Verdiendring finansielle omløpsmidler	-545	2	2	-18	-	386	-	-173
Pensjonsforpliktelse	2 204	-	-	-140	163	-4	-	2 223
Avsetning for forpliktelser	418	-	-	106	-	-	-	524
Nedskrivninger	-	-	-	-	-	-	-	-
Gevinst- og tapskonto	-47	-	-	-68	-	-	-	-115
Underskudd til fremføring	322	15	-	122	-	-	-32	427
Annet	36	2	-	46	-	-	-	84
Sum brutto midlertidige forskjeller	-273	16	-	762	163	222	-32	859
Ikke balanseførte midlertidige forskjeller	-293	-15	-	-	-	-	-	-308
Netto midlertidige forskjeller	-565	1	-	762	163	222	-32	551
Netto utsatt fordel/forpliktelse	-139	-	-	184	39	53	-8	129
Effekt endring skattesats	-	-	-	26	-10	-18	-	-2
Netto utsatt balanseført fordel/forpliktelse 23 %	-139	-	-	210	29	35	-8	127

Utsatt skattefordel	2018	2017
Utsatt skattefordel som reverserer om mer enn 12 måneder	601	684
Utsatt skattefordel som reverserer innen 12 måneder	31	7
SUM	632	691

Utsatt skatt	2018	2017
Utsatt skatt som reverserer om mer enn 12 måneder	-417	-557
Utsatt skatt som reverserer innen 12 måneder	-6	-7
SUM	-423	-564

UTSATT SKATT I BALANSEN	2018	2017
	209	127

Utsatt skattefordel knyttet til fremførbart skattemessig underskudd er balanseført da det er sannsynlig at konsernet kan anvende dette mot fremtidig skattepliktig overskudd. Konsernet har unnlatt balanseføring av utsatt skattefordel i Sverige på 64 MNOK (64 MNOK) knyttet til skattemessig fremførbart underskudd på 290 MNOK (290 MNOK).

Note 23

23. Personalkostnader

	2018	2017
Lønn, inkludert arbeidsgiveravgift	5 748	5 515
Pensjonskostnader – tilskuddsbaserte pensjonsordninger (note 24)	150	141
Pensjonskostnader - ytelsesbaserte pensjonsordninger (note 24)	320	296
Andre personalkostnader	54	131
SUM	6 273	6 084

Lønn til konsernsjef og ledende ansatte er omtalt i noten for nærstående parter (note 31).

	2018	2017
Gjennomsnittlig antall årsverk	9 058	8 928
Gjennomsnittlig antall ansatte	11 160	10 992

Beregningen er basert på en vekting av faktiske antall årsverk gjennom året.

Note 24

24. Pensjoner og lignende ytelser

Generelt

Konsernet har pensjonsordninger knyttet til alder-, uføre- og etterlattepensjon for ektefelle og barn. Nedenfor følger nærmere beskrivelse av type ordninger og hvordan disse er organisert.

Ytelsesordninger i Norge

Selskapene i konsernet har flere kollektive pensjonsordninger som er organisert i Statens pensjonskasse (SPK) eller forsikringselskap. Ordningene i de norske selskapene tilfredsstiller kravene iht. Lov om offentlig tjenestepensjon. Ordningen dekker ytelser av pensjonsgrunnlag opp til 12G, og gir en alders- og uførepensjon på 66 prosent av pensjonsgrunnlag ved full opptjening. Forpliktelser gjennom disse ordningene dekker 3 617 aktive og 3 938 pensjonister. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser som i hovedsak er avhengig av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder.

Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser, og vil også være avhengig størrelsen på ytelsene fra folketrygden.

Selskapene har gjennom tariffavtale pensjonsforpliktelser i tilknytning til offentlig avtalefestet førtidspensjon (AFP). Forpliktelser gjennom denne ordningen dekker 3 617 aktive medlemmer.

Ytelsesbaserte tilleggsordninger for alders- og etterlattepensjon for topledere er ikke fonderte og dekkes over drift.

Lukking ytelsesordning i enkelte selskap

For NSB AS og NSB Gjøvikbanen AS ble det i slutten av desember 2017 besluttet å lukke dagens pensjonsordning i SPK ved utgangen av 2018 for de som er over 55 år ved utgangen av 2018. Alle yngre medarbeidere på lukketidspunktet vil få en oppsatt rettighet i SPK og fra 2019 en ny innskuddspensjonsordning. Sluttoppgjør etter omregning av ordningene til den enkelte medarbeider med konsekvenser for arbeidsgivers betalingsplikt er fra SPK uttrykt vil foreligge i 4.kvartal 2019. Pensjonskostnad for 2018 og forpliktelse pr 31. desember 2018 er beregnet i samsvar med prinsipper iht IAS 19. Den balanseførte pensjonsforpliktelsen er beste estimat for selskapets forpliktelse hensyntatt estimert effekt av avvikling av ordningene. Avtalt kompensasjonsbeløp for medarbeidere som kommer dårlig ut ved avvikling av dagens pensjonsordning er tidligere kostnadsført med 78 MNOK.

For de resterende selskapene i konsernet, CargoNet AS, RailCombi AS og NSB Trafikkservice AS er det i løpet av året oppnådd enighet med de ansatte og videre besluttet å lukke pensjonsordningene på samme måte som i morselskapet NSB AS. Alle over 55 år går ved årsskiftet over i lukket ordning, mens alle under 55 år får oppsatt rettighet og overføres til ny pensjonsordning i Storebrand. For Nettbuss AS skjer en planmessig overføring fra ytelsesordning til innskuddsordning knyttet til nye operatørkontrakter med Fylkeskommunene.

Følgende tabell viser antall som er overført til innskuddsordning 1. januar 2019 inklusiv endringen med SPK ved årsskifte:

Antall ansatte som er overført til innskuddsordning i 2018	Antall aktive i ytelses-ordning per 31.12.18	Antall som overføres ny innskudds-ordning	Antall aktive i ytelses-ordning per 01.01.19
NSB AS	2595	1 769	826
Nettbuss AS	327	175	152
NSB Gjøvikbanen AS	90	74	16
CargoNet AS	237	117	120
RailCombi AS	190	112	78
NSB Trafikkservice AS	178	140	38
SUM	3 617	2 387	1 230

Staten endret fra 1. januar 2018 kriteriene for hvem som skal betale for påløpt reguleringsforpliktelse for ytelsesordninger i SPK og konsekvensene for endringen er inkludert i estimatavvikene under utvidet resultat. Endringen i betalingsforpliktelsen for NSB AS er inkludert i innregnet pensjonsforpliktelse etter fradrag for del som blir dekket gjennom tilskudd fra staten. Etter eventuelt utkjøp av forpliktelsene i SPK er reguleringsansvaret for den avviklede populasjon endelig dekket.

Andre ordninger i Norge og Sverige

Det foreligger i tillegg innskuddsordninger i Nettbuss i Norge som dekker 4 462 (5 167) ansatte.

Alle konsernets 1 748 (1 615) ansatte i Sverige har pensjonsrettigheter som beskrevet over, og selskapenes forpliktelser er fondert i flerforetaksplaner.

Ordningene er en flerforetaksplan, og arbeidsgiver er ansvarlig for ytelsene helt til de er dekket ved utbetalinger. I henhold til uttalelse fra Redovisningsrådet i Sverige er dette en ytelsesbasert ordning. Det er så langt ikke vært mulig å fremskaffe tilstrekkelig underlag for beregning og allokering av forpliktelser og midler i denne ordningen, og derfor behandles den ved regnskapsavslutning inntil videre som en tilskuddsordning. For regnskapsårene fra 2007 frem til i dag har selskapene ikke mottatt aktuarberegning. Dette er en problemstilling som gjelder de fleste selskap med flerforetaksplaner i Sverige.

I tabellene nedenfor er arbeidsgiveravgift med nominelle satser inkludert i årets kostnad og netto pensjonsforpliktelse.

Spesifikasjon av netto innregnet ytelsesbasert pensjonsforpliktelse	2018	2017
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	10 270	10 047
Virkelig verdi på pensjonsmidler	-7 995	-7 817
Netto pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	2 275	2 230
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i ikke fondsbaserte ordninger	39	46
NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE I BALANSEN	2 314	2 276
Endring i balanseført netto forpliktelse:		
Balanseført nettopensjonsforpliktelse 1. januar	2 276	2 318
Årets aktuarielle avvik	254	144
Årets pensjonsopptjening/økning forpliktelse	263	251
Netto finansposter pensjon	44	47
Avkortning/oppgjør	-47	-11
Årets innbetaling til ordningene	-538	-473
Planendring	62	-
BALANSEFØRT NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE 31. DESEMBER	2 314	2 276
Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet		
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	298	301
Resultatført planendring i perioden	59	-
Avkortning/oppgjør	-35	-3
Medarbeidertilskudd til ordningene	-2	-2
Sum årets pensjonsopptjening, resultatført som personalkostnad – se note 23	320	296
Årets finansposter pensjoner	44	47
SUM PENSJONSKOSTNAD YTELSESPLANER	364	343
Innskuddsplaner		
Arbeidsgivers tilskudd, resultatført som personalkostnad – se note 23	150	141
TOTALE PENSJONSKOSTNADER	514	484

Pensjonsforpliktelsen vil bli redusert med vel 6 100 MNOK i 2019 om alle selskapene velger å kjøpe ut forpliktelsene i SPK knyttet til pensjonister og oppsatte rettigheter ved en estimert netto utbetaling på 1 602 MNOK. Forslag til sluttoppgjør vil foreligge i 4. kvartal 2019, og endelig utbetalingstidspunkt blir deretter fastsatt.

Sensitivitetsanalyse ved endring i sentrale forutsetninger

Tabellen nedenfor viser estimat for potensielle effekter ved en endring i forutsetninger av vesentlig betydning for ytelsesbaserte pensjonsplaner i Norge. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst		Økning i G	
	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 %	-1 %
Økning (+)/reduksjon (-) periodens netto pensjonskostnad angitt i %	(22-24 %)	21-23 %	18-20 %	(13-15 %)	14-15 %	(9-11 %)
Økning (+)/reduksjon (-) netto pensjonsforpl. per 31.12. angitt i %	(12-14 %)	16-18 %	6-8 %	(4-6 %)	10-12 %	(7-9 %)

Populasjonen er preget av høy pensjonistbestand og høy gjennomsnittsalder på de aktive som påvirker sensitivitetsanalysen.

De siste års utvikling i pensjonskostnad og pensjonsforpliktelse viser følgende:

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Resultatregnskap						
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	263	298	242	398	371	351
Effekt planendring	59	-	-	-257	-	-364
Medarbeidertilskudd til ordningene	-2	-2	-2	-3	-	-
Årets pensjonsopptjening, resultatført som personalkostnad	320	296	240	138	371	-13
Netto rentekostnader pensjon	44	47	36	54	76	72
SUM PENSJONSKOSTNAD	364	343	276	192	447	59
Balanse						
Beregnet totale pensjonsforpliktelser	10 309	10 093	9 860	11 091	10 938	10 039
Pensjonsmidler	-7 995	-7 817	-7 542	-8 746	-8 386	-7 574
Beregnet netto pensjonsforpliktelse	2 314	2 276	2 318	2 345	2 552	2 465
NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE I BALANSEN	2 314	2 276	2 318	2 345	2 552	2 465

Følgende parametre er benyttet ved beregningene for ytelsesordninger i Norge:

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Diskonteringsrente	2,85 %	2,50 %	2,60 %	2,70 %	2,80 %	3,90 %
Forventet avkastning	2,85 %	2,50 %	2,60 %	2,70 %	2,80 %	3,90 %
Gjennomsnittlig lønnsvekst	2,50 %	2,25 %	2,55 %	2,60 %	2,95 %	3,70 %
G-regulering	2,60 %	2,40 %	2,50 %	2,40 %	2,70 %	3,50 %
Årlig reg. av pensjoner under utbetaling	1,85 %	1,65 %	1,75 %	1,65 %	1,95 %	2,75 %
Gjennomsnittlig arbeidsgiveravgift faktor	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %

Forklaring valgte forutsetninger 31. desember 2018

Diskonteringsrente er fastsatt med grunnlag i obligasjoner med fortinnsrett (OMF) og utgjør 2,85 % (2,5 %). Det er vurdert at at OMF-markedet representerer et dypt og likvid marked med relevante løpetider som kvalifiserer til referanserente iht. IAS 19.

Lønnsregulering for norske ordninger er i hovedsak beregnet som summen av forventet reallønnsvekst på 1 % inkl. karrieretillegg og inflasjon på 1,5 % med noen individuelle tilpasninger. Regulering av pensjoner under utbetaling følger i hovedsak gjennomsnittlig lønnsvekst (tilsvarende G regulering) fratrukket en fast faktor på 0,75%.

For de demografiske faktorer er tariffene K 2013 og IR 73 lagt til grunn for fastsettelse av dødelighet og uførerisiko.

Gjennomsnittlig forventet levetid (i antall år) for en person som pensjonerer seg når han/hun fyller 65 år vil iht K2013 være:

Mann	20,5 år
Kvinne	23,5 år

Aktuarielle avvik 2018 skyldes i hovedsak endring i økonomiske og aktuarielle forutsetninger samt effekt av økt reguleringsansvar i Statens Pensjonskasse.

Risikovurdering ytelsesbaserte ordninger

Gjennom ytelsesbaserte ordninger er konsernet påvirket av en rekke risikoer som følge av usikkerhet i forutsetninger og fremtidig utvikling. De mest sentrale risikoene er beskrevet her:

Forventet levetid

Konsernet har påtatt seg en forpliktelse til å utbetale pensjon for de ansatte livet ut. Økning i forventet levealder blant medlemmassen medfører en økt forpliktelse for selskapene.

Avkastningsrisiko

Konsernet blir påvirket ved en reduksjon i faktisk avkastning på pensjonsmidlene, som vil medføre økt nettoforpliktelse.

Inflasjon- og lønnsvekstrisiko

Konsernets pensjonsforpliktelse har risiko knyttet til både inflasjon og lønnsutvikling, selv om lønnsutvikling er nært knyttet til inflasjonen. Høyere inflasjon og lønnsutvikling enn hva som er lagt til grunn i pensjonsberegningene, medfører økt forpliktelse for konsernet.

Note 25

25. Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

	2018	2017
Leverandørgjeld	551	564
Skyldig offentlige avgifter	242	205
Annen kortsiktig gjeld (inkl. avsetning for forpliktelser)	1 777	1 772
SUM	2 570	2 540

Andel av gjeld til andre nærstående parter er i 2018: 81 MNOK (51 MNOK).

Bokført verdi av leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld tilsvarer virkelig verdi. Annen kortsiktig gjeld inneholder forskuddsbetalte inntekter, periodiserte personalkostnader og andre periodiserte kostnader.

Note 26

26. Andre avsetninger for forpliktelser

2018	Ventelønn, omstilling	Avsetning for tap på kontrakter	Annet	Sum
Inngående balanse	275	9	5	289
Endret avsetning i året	-18	-	4	-14
Benyttet i løpet av året	-10	-4	-1	-15
SUM	247	5	8	260

2017	Ventelønn, omstilling	Avsetning for tap på kontrakter	Annet	Sum
Inngående balanse	295	16	6	317
Endret avsetning i året	78	-	-1	77
Benyttet i løpet av året	-98	-7	-	-105
SUM	275	9	5	289

Klassifikasjon i balansen	2018	2017
Andel langsiktig gjeld	260	285
Andel kortsiktig gjeld (medtatt note 25)	4	4
SUM	264	289

Ventelønn

I forbindelse med stiftelsen av NSB AS ble selskapet påført forpliktelse til å refundere ventelønn til de som ble oppsagt på grunn av overtallighet før 1. januar 2005. NSB ble i den forbindelse kompensert for en begrenset beregnet forpliktelse som inngår i annen langsiktig gjeld i balansen.

Yrkesskade

Erstatning for yrkesskade som personer ble påført i perioden 1. januar 1990 frem til etableringen av NSB BA 1. desember 1996 dekkes av selskapet. Det er i regnskapet foretatt avsetninger til å dekke estimert forpliktelse basert på forventninger til saker som er under behandling, samt ikke rapporterte, men påregnelige saker.

Rettstvister

NSB-konsernet er innblandet i tvister der en del av dem vil bli prøvd for rettsapparatet. I de tilfeller der det vurderes å foreligge sannsynlighetsovervekt og kvantifiserbar tapsrisiko, gjøres løpende avsetninger i regnskapet.

Omstilling

NSB-Konsern offentliggjorde en omstillingsplan i 2016. Formålet med omstillingen er å tilpasse seg de endringer som følger jernbanereformen. Restruktureringsavsetningen var på 192 MNOK ved utgangen av 2017 og 166 MNOK ved utgangen av 2018 og er hovedsakelig knyttet til nedbemanning som ble gjennomført i løpet av 2017 og 2018. Avsetningen per 31.12.2018 inkluderer i tillegg kompensasjon knyttet til endret pensjonsordning kostnadsført i 2017.

Note 27

27. Tap på kontrakter

Det er pr 31. desember 2018 avsatt 5 MNOK (9 MNOK) for fremtidig tap på kontrakter i bussvirksomheten. For avsetning tap på kontrakter i bussvirksomheten, se note 8 for ytterligere informasjon.

Note 28

28. Andre kostnader

	2018	2017
Salgs- og administrasjonskostnader	1 460	1 455
Energi og brensel vedr. drift	1 093	932
Kostnader lokaler, leie maskiner, rep og vedlikehold	2 219	3 540
Andre driftskostnader	2 042	1 747
SUM	6 813	7 674

Spesifikasjon av revisjonshonorar total virksomhet (eksklusive mva.):	2018	2017
Lovpålagt revisjon	4	5
Andre tjenester utenfor revisjon	3	1
SUM TOTALT HONORAR TIL REVISOR	7	6

Note 29

29. Finansielle poster

	2018	2017
Renteinntekter	81	132
Aksjeutbytte	10	-0
Andre finansinntekter	-0	4
Netto valutagevinster/tap	-5	21
SUM	86	157
Rentekostnader	-181	-108
Andre finanskostnader	-12	-15
Netto valutagevinster/tap	-9	-11
SUM	-202	-135
Netto finansposter pensjon	-44	-47
Urealiserte verdiendringer	-9	24
SUM FINANSIELLE POSTER	-169	-1

Note 30

30. Forpliktelser fra finansieringsaktiviteter

	Forpliktelser	Sikrings instrumenter lån	Leieforpliktelser	SUM
Forpliktelser 31. desember 2017	43	2	963	1 007
Implementeringseffekt IFRS 16	-	-	7 210	7 210
Forpliktelser 1. januar 2018	43	2	8 173	8 218
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-17	-	-1 539	-1 556
Endringer uten kontanteffekt				
Tilganger leieforpliktelser	-	-	909	909
Andre endringer	-	-1	16	15
Omregningsdifferanser	-1	-	-13	-14
Forpliktelser 31. desember 2018	25	1	7 546	7 571

Note 31

31. Nærstående parter

NSB har følgende nærstående parter:

Eier

Som eier av NSB er staten ved Samferdselsdepartementet (SD) nærstående part. I tillegg vil andre virksomheter som eid av staten ved Samferdselsdepartementet være nærstående part med NSB.

Selskap i samme konsern

Alle datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter som angitt i note 3, 10 og 11 samt andre konsernselskaper som er nærstående til disse selskapene, vil være nærstående parter av NSB.

Styret og ledende ansatte

Personer som inngår i konsernets ledelse eller styret er også nærstående parter av NSB.

Kjøp, salg og mellomværende mot nærstående parter inkluderer både videreført og ikke-videreført virksomhet. Nedenfor følger oversikt over transaksjoner, mellomværende og sikkerhetsstillelser med nærstående parter:

	2018	2017
Salg av varer og tjenester		
Offentlig kjøp av persontrafikkjenester	3 682	3 338
Salg av andre varer og tjenester	411	847
SUM	4 093	4 185
Kjøp av varer og tjenester	3 169	1 685

Mellomværende med nærstående parter som følge av kjøp og salg av varer og tjenester:

	2018	2017
Fordringer på		
Virksomheter eid av Samferdselsdepartementet	75	45
SUM	75	45
Gjeld til		
Tilknyttede selskaper	-	3
Virksomheter eid av Samferdselsdepartementet	82	49
SUM	82	52
Lån til		
Tilknyttede selskaper	-	14
SUM	-	14

Det er ingen lån fra nærstående parter.

Sikkerhetsstillelse

NSB AS har stilt en morselskapsgaranti på 40 MSEK for sitt heleide datterselskap Svenska Tågkompaniet AB overfor Värmlandstrafik AB for konsesjon til å kjøre togtrafikk i Värmland i Sverige.

NSB AS har stilt en morselskapsgaranti på 150 MSEK for sitt heleide datterselskap Svenska Tågkompaniet AB overfor Norrtåg AB.

Ytelser til ledende ansatte og styret (Tall i TNOK)

Styremedlemmer	Tittel	2018	2017
Dag Mejdell	Styreleder	450	444
Bjarne Borgersen	Nestleder (frem til 08.06.18)	225	328
Wenche Teigland	Styremedlem	258	256
Åsne Havelid	Nestleder (fra 08.06.18)	242	222
Kjerstin Fyllingen	Styremedlem (til 08.06.18)	134	217
Ove Sindre Lund	Ansattes representant	223	219
Rolf Juul Ringdal	Ansattes representant (til 08.06.18)	134	217
Jan Audun Strand	Ansattes representant	258	253
Grethe Therese Thorsen	Ansattes representant (fra 08.06.18)	88	-
Semming Semmingsen	Styremedlem (fra 08.06.18)	88	-
Geir Inge Stokke	Styremedlem (fra 08.06.18)	88	-
SUM		2 188	2 156

De ansatte er medlemmer i kollektive pensjonsordninger. Premie til ordningene er ikke medtatt ovenfor. Generalforsamlingen i NSB AS har vedtatt årshonorar for styreleder på 444 TNOK, nestleder på 269 TNOK og de øvrige styremedlemmene 221 TNOK hver. I tillegg er det vedtatt honorar til medlemmer i revisjonsutvalget med 68 TNOK for leder og 40 TNOK for hvert av de andre medlemmene, samt kompensasjonsutvalget med 34 TNOK for leder og 20 TNOK for hvert medlem. Godtgjørelsen til ansatte i styret er opplyst eksklusiv lønn som de mottar som medarbeidere i virksomhetene (sammenliknbare tall er justert for dette forholdet).

2018 (Tall i TNOK)	Tittel	Lønn	Variabel lønn	Andre ytelser	Sum betalte ytelser	Beregnet pensjonskostnad*
Geir Isaksen	Konsernsjef	3 863	1 325	186	5 374	914
Irene Katrin Thunshelle	Konserndirektør økonomi og finans	2 388	490	126	3 004	-
Synne Homble	Konserndirektør Mobilitet og Reiseliv**	2 658	544	132	3 334	-
Morten Müller-Nilssen	Konserndirektør Organisasjon HR mm (fra 01.01.2018) ***	2 163	-	126	2 289	-
Ole Engebret Haugen	Adm direktør Nettbuss	2 552	230	125	2 907	-
Arne Fosen	Konserndirektør, leder NSB Persontog	2 866	595	126	3 587	-
Erik Røhne	Adm direktør CargoNet	2 606	928	127	3 661	-
Marianne B. Einarsen	Konserndirektør reiseliv (til 30.09.18)	1 794	490	94	2 378	-
SUM		20 890	4 602	1 042	26 534	914

* Beregnet pensjonskostnad til ledende ansatte vedrører pensjonsordninger utover kollektive ordninger, som nærmere beskrevet under punkt d) i teksten under. Enkelte har ved fratreden fått utbetalt nåverdi av opptjent tilleggspensjon som er avsatt for i regnskapet. Opptjeningen av beløpene er tidligere vist i ovenstående tabell.

** Synne Homble var Konserndirektør for strategi og selskapsfunksjoner frem til 30.09.2018

*** Ikke del av konsernledelsen i 2017, og således ikke bonusberettiget.

2017 (Tall i TNOK)	Tittel	Lønn	Variabel lønn	Andre ytelser	Sum betalte ytelser	Beregnet pensjonskostnad*
Geir Isaksen	Konsernsjef	3 772	892	191	4 855	779
Irene Katrin Thunshelle	Konserndirektør økonomi og finans	2 321	349	131	2 801	-
Synne Homble	Konserndir. strategi og selskapsfunksjoner	2 566	387	133	3 086	-
Marianne B. Einarsen	Konserndirektør reiseliv	2 311	349	143	2 803	-
Ole Engebret Haugen	Adm direktør Nettbuss (fra 01.08.2017)	968	-	68	1 036	30
Arne Veggeland	Adm direktør Nettbuss (til 30.06.2017)	1 185	466	76	1 727	735
Arne Fosen	Konserndirektør, leder NSB Persontog (fra 01.07.2017)	1 400	-	63	1 463	467
Arne Fosen	Adm direktør CargoNet (til 30.06.17)	1 122	-	62	1 184	467
Erik Røhne	Adm direktør CargoNet (fra 01.11.17)	433	-	21	454	-
Tom Ingulstad	Konserndirektør, leder NSB Persontog (til 30.06.17)	1 041	356	51	1 448	893
SUM		17 119	2 799	939	20 857	3 370

* Pensjonskostnad til ledende ansatte vedrører pensjonsordninger utover kollektive ordninger, som nærmere beskrevet under punkt d) i teksten under. Enkelte har ved fratreden fått utbetalt nåverdi av opptjent tilleggspensjon som er avsatt for i regnskapet. Opptjeningen av beløpene er tidligere vist i ovenstående tabell.

Fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte

Konsernet har en Lederlønserklæring som gir retningslinjer for avlønning av de ledende ansatte.

Ledende ansatte

Erklæringen gjelder for ledende ansatte slik dette begrepet er definert i allmennaksjeloven og regnskapsloven. Dette innebærer at erklæringen gjelder for konsernsjef og konsernledelsen i NSB. Retningslinjer og prinsipper for lederlønn som er uttrykt i denne erklæringen legges til grunn også ved fastsettelse av lederlønn i datterselskapene i konsernet.

Hovedprinsipper for lederlønnspolitik i NSB

Prinsipper for lønn til ledende ansatte i NSB-konsernet fastsettes av konsernstyret og følger Retningslinjer for lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte i foretak og selskaper med statlig eierandel fastsatt av Nærings- og fiskeridepartementet med virkning fra 13.2.2015.

Styret gjennomfører årlig en evaluering av konsernsjefens lønn og betingelser og konsernets lederlønnsprinsipper. Konsernsjefen fastsetter godtgjørelsen til de øvrige medlemmer av konsernledelsen i henhold til de vedtatte lederlønnsprinsippene.

Lederlønn i NSB-konsernet fastsettes ut fra følgende prinsipper:

- Lederlønnen skal være konkurransedyktig, men NSB skal ikke være lønnsledende sammenlignet med tilsvarende selskaper. For å sikre dette, gjennomføres det årlig lønnsvurdering av sentrale lederstillinger med sammenligning med stillinger i andre selskaper.
- NSB skal tiltrekke seg og beholde dyktige ledere. Den samlede godtgjørelsen til ledende ansatte i NSB skal reflektere ansvaret for styring, resultater og utvikling, samt hensynta virksomhetens størrelse og kompleksitet. Godtgjørelsen må ikke være av en slik art eller et slikt omfang at den kan svekke NSB-konsernets omdømme.
- Lederlønnen skal bestå av fast grunnlønn og tilleggssystemer, herunder naturalytelser, bonus, etterlønn og pensjonsordninger. Fastlønn skal alltid utgjøre hoveddelen av godtgjørelsen.
- Lederlønsordningen skal være transparent, og i tråd med prinsippene for god eierstyring og selskapsledelse, samt statens retningslinjer for lederlønn.
- Lønssystemet skal oppfattes som forståelig og akseptabelt både internt og eksternt.
- Lønssystemet skal være tilstrekkelig fleksibelt til at det kan gjøres justeringer ved behov.

Elementer i lederlønnkompensasjonen

Utgangspunktet for lønnsfastsettelsen er det samlede nivået av fastlønn og variable ytelser. Nedenfor omtales de ulike elementene som kan inngå i lederlønnkompensasjonen.

a) Fast grunnlønn

Den faste grunnlønnen er hovedelementet i godtgjørelsesordningen til ledende ansatte i NSB. Grunnlønnen skal være konkurransedyktig uten å være lønnsledende. Grunnlønn vurderes normalt en gang i året. Ved ansettelse av ledere benyttes "bestefarsprinsippet" som medfører at lederen som fastsetter lønnen skal konsultere sin egen leder før lønnen fastsettes. Ved ansettelse og fastsettelse av lønn til medlemmer av konsernledelsen skal konsernsjefen konsultere styreleder. Ingen ledende ansatte får særskilt kompensasjon for styreverv i NSB-konsernet.

b) Naturalytelser

Naturalytelser som er vanlige for sammenlignbare stillinger, som for eksempel fri telefon, fri bredbåndstilknytning, bilordning og aviser.

c) Resultatlønn

NSB-konsernet har bonusordninger for ledende ansatte. Konsernsjefen og de øvrige medlemmene av konsernledelsen deltar i bonusordning hvor kriterier for opptjening av bonus fastsettes årlig med utgangspunkt i konsernets strategi og økonomiske målsettinger for konsernet samlet og for forretningsområdene. Kriterier for konsernsjefens opptjening av bonus fastsettes av styret hvert år. Den maksimale rammen for konsernsjefens bonus er fem måneders fastlønn. For øvrige medlemmer av konsernledelsen er maksimal bonus begrenset til tre måneders fastlønn.

Følgende kriterier legges til grunn ved utarbeidelsen av bonusavtaler i NSB-konsernet:

- Bonuslønn skal være basert på definerbare og målbare kriterier. Flere relevante kriterier skal legges til grunn:
- Det skal være en klar sammenheng mellom bonuskriteriene og selskapets mål og strategier.
- Bonuskriteriene skal baseres på forhold lederen kan påvirke, enten direkte eller gjennom den ledergruppa han/hun er en del av.
- Bonusordningen skal være tidsbegrenset, transparent og klart forståelig.
- Det er en forutsetning for utbetaling av bonus at konsernet samlet oppnår en avkastning på egenkapitalen på minimum 5 prosent.

Det ble for konsernsjef i 2018 fastsatt bonusmål for hvert av de fire strategiske områdene som til sammen utgjør konsernets strategi Den beste reisen:

- Den smarte reisen: Mobilitetsstrategi og dør-til-dør løsninger for kundene (i beregningen teller dette bonuskriteriet 16,7 %)
- Den grønne reisen: NSB-konsernets miljøprofil målt eksternt (i beregningen teller dette bonuskriteriet 16,7 %)
- Den trygge reisen: Sykefravær (i beregningen teller dette bonuskriteriet 16,7 %)
- Den lønnsomme reisen: Mål knyttet til avkastning på egenkapitalen (i beregningen teller dette bonuskriteriet 50 %)

De øvrige medlemmene av konsernledelsen har likelydende bonuskriterier med unntak av kriteriet knyttet til økonomi, som er definert slik: - For konsernsjef og de tre konserndirektørene for Mobilitet og Reiseliv, konsernøkonomi og finans samt Organisasjon og stab brukes

konsernets samlede resultater ved beregning av måloppnåelse. - For de tre konserndirektørene for NSB Persontog, Nettbuss og CargoNet teller konsernets samlede resultater og selskapets/forretningsrådets egne resultater med en halvpart hver ved beregning av måloppnåelse av denne bonuskomponenten.

For opptjening av bonus 2019 har konsernstyret besluttet at følgende prinsipper skal legges til grunn for konsernsjef og konserndirektører:

- Bonusmål skal etableres innen hvert av de fire strategiske områder i NSB-konsernets strategi, herunder lønnsomhetskrav.
- Bonusmål knyttet til lønnsomhet utgjør 50% av totalt bonuspotensial, hvorav 1/3 knyttes til gjennomføring av forbedringstiltak i persontog- og godsvirksomheten, og 2/3 knyttes til avkastning på egenkapitalen. Videre vil følgende differensiering gjøres for resultatbedømming ved årsslutt:
 - For konsernsjef og konserndirektørene for Konsernekonomi og finans og Organisasjon og stab brukes konsernets samlede resultater ved beregning av måloppnåelse.
 - For de fire konserndirektørene for NSB Persontog, Nettbuss, Mobilitet og Reiseliv og CargoNet teller konsernets samlede resultater og selskapets/forretningsrådets egne resultater med en halvpart hver ved beregning av måloppnåelse av denne bonuskomponenten.
- Bonusmål knyttet til den smarte reisen, den grønne reisen og den trygge reisen utgjør 50% av totalt bonuspotensial og teller med en tredjedel hver. Målene vil være like for en samlet konsernledelse.
- Bonusmål under Den smarte reisen knyttes til konsernets strategi for å etablere seg som den ledende aktøren i vårt marked for tilbud av personreisetjenester med sikte på styrket kundetilfredshet, opplevd kvalitet og omdømmeutvikling, herunder:
 - Nye mobilitetsløsninger og smarte kjøpsløsninger som styrker kundens opplevelse av konsernets samlede tilbud til personreisemarkedet.
 - Styrket reiselivsforretning alene og i partnerskap med andre.
- Bonusmål under Den grønne reisen knyttes til konsernets miljøprofil slik denne vurderes eksternt.
- Bonusmål under Den trygge reisen knyttes til reduksjon i samlet sykefravær og reduksjon i antall ulykker med fravær.

d) Pensjon

Ved nytillsetting av ledere følges statens retningslinjer for lederlønn av 13.2.2015, der pensjonsvilkårene for ledende ansatte er på linje med øvrige ansattes vilkår. Det er ingen tidligere ledende ansatte som opptjener tjenestepensjon etter at de sluttet i NSB-konsernet.

Alle dagens ansatte er medlemmer i en kollektiv pensjonsordning. Konsernstyret vedtok 19. desember 2017 å gå over til ny pensjonsordning i NSB AS fra årsskiftet 2018/2019, etter forutgående forhandlinger med de ansattes forbund. Dette innebærer at pensjonsordning i Statens pensjonskasse er avviklet fra og med 01.01.2019. Ordningen er lukket for medarbeidere som per 31.12.2018 er over 55 år. For alle andre er ny innskuddsbasert pensjonsordning etablert i Storebrand.

Konsernledelsen, konsernsjef unntatt, vil følgelig fra og med 1.1.2019 være på ordinær innskuddsbasert pensjonsordning på lik linje med alle andre medarbeidere i NSB AS. Denne ordningen har innskuddssats fra bedriften på 5,5 prosent opp til 7,1 G og 15 prosent mellom 7,1 og 12 G. Pensjonsordningen inneholder privat AFP, barnepensjon samt gruppelivsforsikring. Uføredekningen er tilsvarende som ordningen i Statens Pensjonskasse.

Konsernsjefen har pensjonsalder 67 år og er med i den kollektive ytelsespensjonsordningen i virksomheten. Ordningen gir rettigheter til pensjon inntil 12 G. Utover dette har konsernsjefen en innskuddsbasert pensjonsordning på 30 prosent av fastlønnen utover 12 G, inngått i 2011.

NSB har tidligere inngått pensjonsavtaler med ledende ansatte, som gir mulighet til 60 prosent pensjon av pensjonsgrunnlaget fra fylte 62 år. Denne driftspensjonsordningen ble lukket 1. januar 2008. I nåværende konsernledelse er det ingen som har denne ordningen.

e) Sluttvederlag

Ved oppsigelse fra selskapets side har konsernsjefen i sin avtale rett til seks måneders etterlønn, utover lønn og ytelser i oppsigelsestiden på seks måneder. Eventuell annen lønn i etterlønsperioden vil redusere etterlønnen. Etter fylte 64 år kan konsernsjefen gå over til en rådgiverstilling i konsernet dersom han eller styret ønsker det.

For ledende ansatte som ikke er øverste leder i virksomheten, kan det inngås avtale om et rimelig sluttvederlag som får virkning dersom den ansatte ikke bestrider oppsigelsen. For slikt eventuelt sluttvederlag skal samlet lønn i oppsigelsestiden pluss sluttvederlag ikke overstige 12 måneders fastlønn.

Gjennomføring av lederlønnsprinsippene i foregående regnskapsår

Lederlønnfastsettelsen for 2018 ble gjennomført i samsvar med ovennevnte retningslinjer.

Konsernsjefens faste grunnlønn ble i 2018 justert med 2,4 prosent til 3.831.497 kroner. Han fikk utbetalt 85% av maksimalt bonuspotensial for 2018, noe som utgjør 1.325.184 kroner for resultater oppnådd i 2017.

Det ble ikke inngått nye ansettelsesavtaler i 2018 i konsernledelsen. Ett medlem trådte ut av konsernledelsen. Det ble i 2018 ikke utbetalt etterlønn eller sluttvederlag for ledere som oversteg 12 måneders fastlønn.

Retningslinjer og prinsipper for lederlønn som er uttrykt i denne erklæringen legges til grunn også for fastsettelse av lederlønn i datterselskapene i konsernet. Datterselskapene har i 2018 fulgt ovennevnte prinsipper uten avvik.

Note 32

32. Betingede utfall

Konsernet har betingede forpliktelser knyttet til rettslige krav oppstått i forbindelse med den ordinære driften. Det er ikke forventet at det vil oppstå noen vesentlige forpliktelser knyttet til de betingede forpliktelsene utover det som allerede er avsatt i regnskapet.

Note 33

33. Virksomhetssammenslutninger

Konsernet kjøpte i 2018 90% av aksjene i Flybussekspressen AS. Vår andel av verdiene er i løpet av 2018 fisjonert ut av Flybussekspressen AS til et nystiftet selskap 100% eid selskap som senere er fusjonert inn i Nettbuss Travel AS.

I 2017 anskaffet konsernet 100% av aksjene i selskapene Toppen Bilservice AS, Gråmyra Dekk og Bilservice AS, TK Mek AS og Lastebilcenteret Trøndelag AS.

Tabellen nedenfor viser allokering av vederlaget på overtatte eiendeler og forpliktelser.

	2018	2017
Vederlag, anskaffelseskost	43	20
SAMLET VERDI NYE DATTERSELSKAPER	43	20
Balansførte beløp av identifiserbare eiendeler og forpliktelser som følge av oppkjøpet:	2018	2017
Kontanter og bankinnskudd	-	5
Varige driftsmidler	-	3
Varer	1	9
Kundefordringer og andre fordringer	2	7
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	-2	-7
Lån	-	-7
Utsatt skatt på merverdier på driftsmidler	-	1
Sum netto identifiserbare eiendeler	1	11
Ikke-kontrollerende eierinteresser	-	-
Goodwill	43	9
SUM	44	20

Note 34

34. Sikring av fremtidig kjøp i valuta

Konsernet har ved bruk av valutakonto foretatt kontantstrømsikring av fremtidig kjøp av busser i euro hvor sikringsbokføring iht IFRS 9 er lagt til grunn. Innkjøp av euro ble gjort med hensikt å sikre valutarisiko gjennom sammenfallende levetid for sikringsinstrument og betalingstidspunkt. Euro kontoen vil kun bli brukt til kjøp av busser som inngår i den konkrete leveransen. Risikoeksponeringen selskapet opplever gjennom å anskaffe bussene i utenlandsk valuta vil dermed motvirkes av at beholdning valuta i bank har sammenfallende svingninger.

Sikringsinstrument	Dato anskaffet	Kurs	Beløp (TEUR)	Regnskapslinje	Balanse 31.12.2018	Endring
Euro beholdning	30.05.2018	9,515	43 000	Bank/kontant/fordring	28 000	-15 000

Siste kjøp av busser vil skje august 2019, og med det vil bankkontoen avsluttes. Verdi på utestående kjøp er sammenfallende med verdi på sikringsinstrumentet.

Ineffektivitet

Siden bankkontoen vil bli benyttet til å betale for bussene er det sammenfall levetid for sikringsinstrument og eksponering. Sikringsratio er 1. Tidsforskjellen mellom inngåelse av sikringsinstrument og betalingstidspunkt tilsier en liten ineffektivitet som resultatføres over utvidet resultat. Resultateffekten vises på egen konto i EK oppstilling/note ved at dette klassifiseres som sikringsreserve i egenkapitaloppstillingen. Ved sluttlevering av bussene aktiveres de til sikret kurs ved at sikringsreserve i egenkapitalen føres mot anskaffelseskost busser. Gjennomførte forskuddsbetalinger bokføres i NOK og klassifiseres på ordinær måte i balansen som forskuddsbetalinger.

Note 35

35. Hendelser etter balansedagen

Etter balansedagen er det ikke fremkommet forhold av vesentlig betydning for å kunne bedømme konsernets resultat og stilling.

NSB AS

Resultatoppstilling	Side	112
Balanse	Side	113
Kontantstrømoppstilling	Side	114
Egenkapitalutviklingen	Side	115
Noter	Side	116
1 Prinsippnoter for virksomheten i NSB-konsernet	Side	117
2 Aksjer i datterselskap	Side	117
3 Persontog virksomhet i Norden	Side	117
4 Segmenter og inntekter	Side	118
5 Leieavtaler	Side	119
6 Varige driftsmidler	Side	120
7 Investeringer i tilknyttede selskaper	Side	121
8 Investeringer i felleskontrollert virksomhet	Side	122
9 Beholdning varer	Side	122
10 Kundefordringer og andre fordringer	Side	123
11 Finansiell risikoanalyser	Side	123
12 Derivater	Side	124
13 Finansielle instrumenter etter kategori	Side	124
14 Kontanter og bankinnskudd	Side	125
15 Aksjekapital og overkurs	Side	125
16 Rentebærende gjeld	Side	125
17 Skatter	Side	126
18 Personalkostnader	Side	127
19 Pensjoner og lignende forpliktelser	Side	128
20 Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	Side	131
21 Andre avsetninger for forpliktelser	Side	131
22 Av- og nedskrivninger	Side	132
23 Andre kostnader	Side	132
24 Finansielle poster	Side	133
25 Forpliktelser fra finansieringsaktiviteter	Side	133
26 Nærstående parter	Side	134
27 Betingede utfall	Side	135
28 Periodisk vedlikehold	Side	135
29 Hendelser etter balansedagen	Side	135
Erklæring fra styret og daglig leder ved årsoppgjøret 2018	Side	136
Revisjonsberetning	Side	137

Resultatoppstilling

	Noter	2018	2017
Driftsinntekter	4	8 123	7 386
Lønn og andre personalkostnader	18	2 560	2 393
Avskrivninger og nedskrivninger	22	2 108	655
Andre kostnader	23, 26	3 788	4 578
Sum driftskostnader		7 594	7 015
Driftsresultat		528	371
Finansielle poster			
Finansinntekter	24	376	346
Finanskostnader	24	-159	-110
Netto finanskostnad pensjoner	19, 24	-29	-33
Urealiserte verdiendringer	24	-18	34
Sum finansielle poster		170	237
Resultat før skattekostnad		698	608
Skattekostnad	17	-110	-106
PERIODENS RESULTAT FOR VIDEREFØRT VIRKSOMHET		588	502
Periodens resultat tilordnes			
Aksjonærene i morselskapet		588	502
UTVIDET RESULTAT			
Årets resultat		588	502
Poster som ikke skal reverseres over resultatet			
Estimatavvik pensjoner	19	-287	-68
Skatt relatert til poster som ikke skal reverseres	17	53	6
Periodens totalresultat		354	440
Totalresultat tilordnes			
AKSJONÆRENE I MORSELSKAPET		354	440

Balanse

	Noter	31.12.18	31.12.17
EIENDELER			
Utsatt skattefordel	17	128	79
Varige driftsmidler	6	4 825	130
Investering i datterselskaper	2	2 356	1 086
Investeringer i tilknyttede selskaper	7	2	2
Finansielle anleggsmidler	13	247	4
Lån til foretak i samme konsern	10, 26	603	2 366
Sum anleggsmidler		8 160	2 366
Investering i felleskontrollert virksomhet	8	5	5
Beholdning komponenter	9	616	634
Kundefordringer og andre fordringer	10	883	912
Finansielle eiendeler	11	3 340	2 682
Kontanter og bankinnskudd	13, 14	1 530	1 458
Sum omløpsmidler		6 374	5 692
SUM EIENDELER		14 534	8 058
EGENKAPITAL OG GJELD			
Aksjekapital og overkurs	15	3 686	3 686
Annen, opptjent egenkapital		454	428
Sum egenkapital		4 140	4 113
Rentebærende gjeld	16	3 783	-
Pensjonsforpliktelser	19	1 691	1 557
Andre avsetninger for forpliktelser	21	247	276
Sum langsiktig gjeld		5 721	1 833
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld	20	3 265	1 852
Betalbar skatt	17	119	260
Rentebærende gjeld	16	1 290	-
Sum kortsiktig gjeld		4 673	2 112
SUM EGENKAPITAL OG GJELD		14 534	8 058

Oslo, 14. februar 2019

Konsernstyret i NSB

 Dag Mejdell / Styreleder Grethe Therese Thorsen Wenche Teigland Åsne Havelid Geir Inge Stokke

 Ove Sindre Lund Semming Semmingsen Jan Audun Strand Geir Isaksen / Konsernsjef

Kontantstrømoppstilling

	Noter	2018	2017
Årsresultat før skatt		698	608
Av- og nedskrivning i resultatregnskapet	22	1 247	44
Nedskrivning aksjer datter		21	-
Gevinst/tap på salg av varige driftsmidler og investeringseiendommer		-1	-
Gevinst salg av tilknyttet selskap	7	-4	-135
Forskjell kostnadsført og inn-/utbetaling pensjon	19	-154	-160
Netto endring i avsetninger for forpliktelser	21	-29	-20
Netto urealiserte verdiendringer	24	18	-34
Renteposter, periodisering		-101	-76
Endring arbeidskapital		1 521	-407
Betalte skatter		-235	-5
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter		2 982	-185
Investert i datterselskap	2	-1 260	-500
Tilgang/avgang i, og lån til, tilknyttet selskap	7	5	144
Endring i finansielle anleggsmidler		-623	-2 668
Kjøp av varige driftsmidler	6	-8	12
Salg av varige driftsmidler	6	11	-
Tilskudd av offentlige midler	6	-	12
Mottatt utbytte og konsernbidrag	24	128	45
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter		-1 747	-2 956
Mottatt avdrag konsernintern leaseforpliktelse		49	-
Betaling avdrag lease forpliktelse		-1 223	-
Innbetaling på lån til datterselskap	10	452	6 356
Nedbetaling av kort- og langsiktig lån	16	-	-1 966
Konsernbidrag betalt til datterselskap		-125	-752
Utbytte betalt til selskapets aksjonærer	15	-315	-
Netto kontantstrøm til finansieringsaktiviteter		-1 162	3 637
ENDRING I KONTANTER OG BANKINNSKUDD I PERIODEN		73	496
Kontanter og bankinnskudd ved periodens begynnelse	14	1 458	960
Valutagevinst/tap på kontanter og bankinnskudd		-0	2
KONTANTER OG BANKINNSKUDD VED PERIODESLUTT	14	1 530	1 458

Egenkapitalutviklingen

2018	Noter	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum
Egenkapital 1. januar 2018	15	3 686	428	4 113
Årets resultat		-	588	588
Fra utvidet resultat		-	-234	-234
Utbytte		-	-315	-315
Effekt av endret skattesats	17	-	-12	-12
EGENKAPITAL 31. DESEMBER 2018		3 686	455	4 140

2017	Noter	Innskutt egenkapital	Opptjent egenkapital	Sum
Egenkapital 1. januar 2017	15	5 144	1 321	6 465
Årets resultat		-	502	502
Fra utvidet resultat		-1 458	-1 320	-2 778
Effekt av endret skattesats	17	-	-62	-62
Utbetalt utbytte		-	-12	-12
EGENKAPITAL 31. DESEMBER 2017		3 686	428	4 113

Noter

Alle tall i årsregnskapet er i MNOK.

1. Generell informasjon og sammendrag av de viktigste regnskapsprinsippene
2. Aksjer i datterselskap
3. Persontog virksomhet i Norden
4. Segmenter og inntekter
5. Leieavtaler
6. Varige driftsmidler
7. Investeringer i tilknyttede selskaper
8. Investeringer i felleskontrollert virksomhet
9. Beholdning komponenter
10. Kundefordringer og andre fordringer
11. Finansiell risikoanalyser
12. Derivater
13. Finansielle instrumenter etter kategori
14. Kontanter og bankinnskudd
15. Aksjekapital og overkurs
16. Rentebærende gjeld
17. Skatter
18. Personalkostnader
19. Pensjoner og lignende forpliktelser
20. Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld
21. Andre avsetninger for forpliktelser
22. Av- og nedskrivninger
23. Andre kostnader
24. Finansielle poster
25. Forpliktelser fra finansieringsaktiviteter
26. Nærstående parter
27. Betingede utfall
28. Periodisk vedlikehold
29. Hendelser etter balansedagen

Konsernregnskapet ble vedtatt av konsernstyret den 14. februar 2019.

Note 1

1. Generell informasjon og sammendrag av de viktigste regnskapsprinsipper

Det vises til note 1 i NSB Konsern, med unntak av:

- a) Metode for innarbeidelse av tilknyttede og felleskontrollert virksomhet.

Tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter i NSB AS

Eierandeler i selskaper hvor NSB AS har betydelig, men ikke bestemmende innflytelse, og eierandeler i selskaper med felleskontrollert virksomhet, er behandlet etter kostmetoden. Med betydelig innflytelse menes normalt at selskapet eier mellom 20 % og 50 % av stemmeberettiget kapital.

Note 2

2. Aksjer i datterselskap

Det vises til note 2 i NSB Konsern.

Note 3

3. Persontogvirksomhet i Norden

Det vises til note 4 i NSB Konsern.

Note 4

4. Segmentinformasjon

Salgsanalyse per kategori	2018	2017
Transportinntekter	7 646	7 095
Andre driftsinntekter	477	291
SUM	8 123	7 386

Informasjon om viktige kunder

Selskapet har en kunde, staten ved samferdselsdepartementet, som står for mer enn 10 % av driftsinntektene (se note 26).

Selskapets inntekter og prinsipp for innregning fremkommer som følger :

Type	IFRS 15 behandling
Persontransport	Innregning i tråd med at tjenesten ytes (reisedato)
Servering og småsalg	Innregning i tråd med at tjenesten ytes
Avtaler med fylkeskommuner for inntektsavregning	Innregning i tråd med at tjenesten ytes (reisetidspunkt)
Trafikkavtale med Staten Norge og off kjøper utlandet	Innregning i tråd med at tjenesten ytes
Gebyrinntekter	Innregning i tråd med at tjenesten ytes
Andre tjenester - salg av ad hoc tjenester, leie lokaler mm	Innregning i tråd med at tjenesten ytes

Behandling i tråd med IFRS 15 har ikke gitt forskjell mot tidligere behandling.

Note 5

5. Leieavtaler

Spesifikasjon av periodens bevegelse	Gjeld	Eiendel
Inngående Balanse implementeringseffekt leieavtaler tidligere klassifisert operasjonell lease	5 858	5698
Inngående Balanse omklassifisering leieavtaler tidligere klassifisert som finansiell lease	-	-
SUM INNGÅENDE BALANSE RETT TIL BRUK EIENDEL / LEASING FORPLIKTELSE	5 858	5698
Avdrag	- 1191	-
Avskrivninger	-	-1 211
Tilgang og avganger	406	246
SUM UTGÅENDE BALANSE	5 073	4733
Rentekostnad leieforpliktelse utgjorde 115 MNOK for 2018. For effekter på eiendelene i balanse og resultatregnskap, se note 6 varige driftsmidler		
Gjeld innarbeidet i balansen	2018	2017
Kortsiktig gjeld	1 290	-
Langsiktige gjeld	3 783	-
SUM	5 073	-

Avstemming inngående balanse leasingforpliktelse	1-jan.-18
Operasjonell lease forpliktelse 31. Desember 2017	6 190
Diskonteringseffekt	-527
Diskontert operasjonell leieforpliktelse 1. januar 2018	5 663
Kortsiktige leieavtaler	-25
Førlengelsesopsjoner som rimelig sikkert vil bli utøvd	220
Leieforpliktelser innregnet 1. januar 2018	5 858

Andre opplysninger	2018
Leieavtaler ikke innregnet	
Kostnader knyttet til kortsiktige leieavtaler (med mer enn 1 måneds varighet)	27
Sum	27
Resultatregnskap	
Inntekter fra fremleie	55
Kontantstrøm	
Totale kontantstrømmer betalt for leieavtaler	1 384
Fremtidige betalinger	
Fremtidige leieavtaler som selskapet har forpliktet seg til	691

Note 6

6. Varige driftsmidler

	Maskiner og utstyr	Transportmidler	Anlegg under utførelse	Rett til bruk eiendel tog	Rett til bruk eiendel lokaler	Sum
Balanse 1. januar 2018						
Akkumulert anskaffelseskost	687	375	6	-	-	1 068
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-631	-307	-	-	-	-938
SUM	56	68	6	-	-	130

Regnskapsåret 2018						
Inngående balanse	56	68	6	-	-	130
Implementeringseffekt IFRS 16	-	-	-	4 858	840	5 698
Tilgang	-	-	8	246	-	254
Avgang	-14	-9	-	-	-	-23
Akkumulerte avskrivninger avganger	6	5	-	-	-	11
Overført mellom anleggsgrupper	8	-	-8	-	-	-
Årets avskrivninger	-23	-11	-	-1 094	-117	-1 247
SUM	33	53	6	4 010	723	4 825

Balanse 31. desember 2018						
Akkumulert anskaffelseskost	681	366	6	5 104	840	6 997
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-648	-313	-	-1 094	-117	-2 172
SUM	33	53	6	4 010	723	4 825

Avskrivningstid benyttet	5 - 30 år	5 - 30 år	1 - 6 år	1 - 20 år
--------------------------	-----------	-----------	----------	-----------

	Maskiner og utstyr	Transportmidler	Delleveranse tog	Anlegg under utførelse	Sum
Balanse 1. januar 2017					
Akkumulert anskaffelseskost	680	768	-	36	1 484
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-599	-493	-	-	-1 092
SUM	81	275	-	36	392

Regnskapsåret 2017					
Inngående balanse	81	274	-	36	392
Tilgang	-	-44	13	19	-12
Tilskudd av offentlige midler	-12	-	-	-	-12
Avgang	-1	-	-	-	-1
Akkumulerte avskrivninger avganger	1	-	-	-	1
Overført mellom anleggsgrupper	19	44	-11	-51	-
Overført til periodisk vedlikehold	-	-194	-	-	-194
Årets avskrivninger	-32	-12	-	-	-44
SUM	56	68	1	5	130

Balanse 31. desember 2017					
Akkumulert anskaffelseskost	687	375	1	5	1 068
Akkumulerte av- og nedskrivninger	-631	-307	-	-	-938
SUM	56	68	1	5	130

Avskrivningstid benyttet	5 - 30 år	5 - 30 år
--------------------------	-----------	-----------

Note 7

7. Investering i tilknyttede selskaper

	2018	2017
Balanseført verdi 1. januar	2	11
Avgang av tilknyttede selskaper	-0	-9
SUM BALANSEFØRT VERDI 31. DESEMBER	2	2

Selskapets eierandel på 33% av aksjene i Interoperabilitetstjenester AS ble solgt i januar 2018. Selskapet har i forbindelse med salget bokført en gevinst på 4 MNOK som er inkludert i finansinntekter i 2018.

Resultat, eiendeler og gjeld i de tilknyttede selskapene, hvorav ingen er børsnoterte, er følgende:

2018	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Års- resultat	Eierandel %
Interoperabilitetstjenester AS*	Oslo	-	-	-	-	33 %
Fjord Tours AS	Bergen	62	26	88	25	43 %
SUM		62	26	88	25	

*Selskapets aksjer i Interoperabilitetstjenester AS ble solgt i januar 2018.

2017	Registrert i	Eiendeler	Gjeld	Inntekt	Års- resultat	Eierandel %
Oslo S Parkering AS**	Oslo	-	-	43	28	25 %
Interoperabilitetstjenester AS	Oslo	12	7	22	1	33 %
Fjord Tours AS	Bergen	61	17	81	28	43 %
SUM		73	24	146	57	

**Selskapets aksjer i Oslo S Parkering AS ble solgt i desember 2017.

Note 8

8. Investering i felleskontrollert virksomhet

	2018	2017
Balanseført verdi 1. januar	5	5
SUM BALANSEFØRT VERDI 31. DESEMBER	5	5

NSB AS har følgende andeler i felleskontrollert virksomhet.

Felleskontrollert foretak:	Anskaffet	Kontoradr.	Stemme/ res. andel	Bokført egenkap.	Års- resultat	Balanse- verdi i selskapet 31. des
Flåm Utvikling AS	2013	Aurland	50 %	92	35	128
TOTALT				92	35	128

Tabellen over viser bokført egenkapital inklusiv årets resultat, årsresultat og bokført verdi (100 %).

Beskrivelse av virksomhetens art

Flåm Utvikling AS har i 20 år med NSB AS som leverandør av togtransporttjenester drevet reiselivsproduktet Flåmsbana. Flåm Utvikling AS skal drive produktutvikling, salg, markedsføring, kundeføring og merkevareutvikling samt utvikle grunnlaget for kommersiell helårsdrift av Flåmsbana. Flåmsbana er landets første helhetlige helårige fjell/fjord togdestinasjon.

Note 9

9. Beholdning varer

	2018	2017
Komponenter	616	634
SUM BEHOLDNING VARER	616	634

Note 10

10. Kundefordringer og andre fordringer

	2018	2017
Kundefordringer	380	472
Konserninterne fordringer	193	54
Avsetning for tap	-4	-3
Kundefordringer netto	569	523
Forskuddsbetalinger	210	273
Andre fordringer	104	116
SUM KUNDEFORDRINGER OG ANDRE FORDRINGER	883	912
Lån til selskaper i samme konsern	603	1 066
SUM	1 486	1 978

Bokført verdi av kundefordringer, forskuddsbetaling og andre fordringer tilsvarer virkelig verdi. Kundefordringer inneholder i hovedsak persontoginntekter.

Forfalte fordringer med fordeling etter forfallstidspunkt:	2018	2017
Forfalte fordringer på balansedagen	42	43
Fordringer forfalt med 0 - 2 mnd	36	39
Fordringer forfalt med 2 - 6 mnd	1	1
Fordringer forfalt med mer enn 6 mnd	5	3

Note 11

11. Finansiell risikostyring

Tabellen viser fremtidige forfall for selskapets kontraktuelle forpliktelser per 31. desember 2018:

Likviditetsrisiko	< 1 år	1-2 år	2-5 år	> 5 år
Kortsiktige forpliktelser	3 265	-	-	-
Leieforpliktelser tog	1 176	964	2 012	394
Leieforpliktelser eiendom	129	121	300	75
Varige driftsmidler	25	-	-	-

NSB vurderer maksimal kreditrisiko til å være følgende:	2018	2017
Bankinnskudd	1 531	1 458
Finansielle plasseringer	3 340	2 682
Kundefordringer og andre kortsiktige fordringer	883	912
SUM	5 754	5 052

Note 12

12. Derivater

Endringer av virkelig verdi på derivater:	2018	2017
Periodens endring av virkelig verdi	-	-786
Akkumulert endring av virkelig verdi	-	-

Note 13

13. Finansielle instrumenter etter kategori

Eiendeler 31. desember	Utlån og fordringer		Eiendeler til virkelig verdi over resultatet		Sum	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Finansielle anleggsmidler	4	4	-	-	4	4
Kundefordr. og andre fordringer (ekskl. forskuddsbetaling)	1 276	1 705	-	-	1 276	1 705
Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultat	-	-	3 340	2 682	3 340	2 682
Kontanter og bankinnskudd	1 530	1 458	-	-	1 530	1 458
SUM	2 810	3 167	3 340	2 682	6 150	5 849

Forpliktelser 31. desember	Andre forpliktelser til amortisert kost		Forpliktelse til virkelig verdi over resultatet		Sum	
	2018	2017	2018	2017	2018	2017
Finansielle leieavtaler	5 073	-	-	-	5 073	-
Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld (ekskl. lovpålagte forpliktelser)	3 115	1 733	-	-	3 115	1 733
SUM	8 188	1 733	-	-	8 188	1 733

Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet per 31. desember 2018:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler/ plasseringer:	3 340	-	-	3 340
SUM EIENDELER	3 340	-	-	3 340

For beskrivelse av nivåene benyttet i tabellen, se omtale i prinsippnoten.

Finansielle eiendeler og forpliktelser til virkelig verdi over resultatet per 31. desember 2017:

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Sum
Finansielle eiendeler/ plasseringer	2 682	-	-	2 682
SUM EIENDELER	2 682	-	-	2 682

Note 14

14. Kontanter og bankinnskudd

	2018	2017
Kontanter og bankinnskudd	1 530	1 458

Herav bundne skattetrekkmidler 111 MNOK (2017: 105 MNOK)

Note 15

25. Aksjekapital og overkurs

Det vises til note 20 i NSB Konsern.

Note 16

16. Rentebærende gjeld

	31.12.18	31.12.17
Langsiktige gjeld		
Leieforpliktelser IFRS 16	3 783	-
SUM	3 783	-
Kortsiktige gjeld		
Leieforpliktelser IFRS 16	1 290	-
Sum	1 290	-
SUM GJELD	5 073	-
Endringer av virkelig verdi på lån	2018	2017
Periodens endring av virkelig verdi	-	-812
Akkumulert endring av virkelig verdi	-	-
Selskapet har følgende uutnyttede lånefasiliteter	2018	2017
Flytende rente		
- Utløper innen ett år	50	50
- Utløper etter mer enn ett år	-	2 000
SUM	50	2 050

Fasiliteten som løper innen et år er en kassekreditt knyttet til toppkontoen i NSB-konsernets konsernkontosystem. Kreditten løper for ett år av gangen, og fornyes årlig.

Note 17

17. Skatter

Årets skattekostnad fremkommer slik:	2018	2017
Betalbar skatt	118	260
Endring i utsatt skatt	-8	-153
SKATTEKOSTNAD	120	138

Betalbar skatt i balansen fremkommer som følger:	2018	2017
Årets betalbare skattekostnad	118	260
BETALBAR SKATT I BALANSEN	118	260

Den faktiske betalbare skatten i balansen vil i hovedsak bli utlignet mot konsernbidrag som foreslås vedtatt i 2019.

Avstemming fra nominell til faktisk skattesats:	2018	2017
Årsresultat før skatt	698	608
Forventet inntektsskatt etter nominell skattesats (23/24 %)	161	146

Skatteeffekten av følgende poster:	2018	2017
Skattefritt utbytte	-13	-11
Andre ikke fradagsberettigede kostnader	50	-
Andre ikke skattepliktige inntekter	-47	-32
Virkning av endringer i skatteregler og -sats	-20	-19
Skatteeffekt konsernforskriften	-	22
For lite avsatt tidligere år	-21	-
Skattekostnad	110	106
Effektiv skattesats	16 %	17 %

Spesifikasjon av grunnlag for midlertidige forskjeller og underskudd til framføring:

2018	01.01.	Effekt prinsippendr.	Kjøp/salg av datterselsk.	Res ført i per.	Ført mot utvid. Res	Ført direkte mot EK	Konsbidrag	31.12.
Fordel (+) / Forpliktelse (-)								
Driftsmidler	-1 602	-	-	342	-	-	-	-1 260
Varer	1	-	-	-	-	-	-	1
Fordringer	-11	-	-	5	-	-	-	-7
Leieobjekt og forpliktelse	-	-	-	37	-	-	-	37
Verdiendring finansielle omløpsmidler	6	-	-	7	-	-	-	14
Pensjonsforpliktelse	1 517	-	-	-256	287	-	-	1 548
Avsetning for forpliktelser	511	-	-	-262	-	-	-	249
Gevinst- og tapskonto	-88	-	-	77	-	-	-	-11
Sum brutto midlertidige forskjeller	344	-	-	-50	287	-	-	581
Netto midlertidige forskjeller	344	-	-	-50	287	-	-	581
Netto utsatt fordel/forpliktelse	83	-	-	-11	66	-	-	134
Effekt endring skattesats	-	-	-	20	-13	-12	-	-6
Netto utsatt balanseført fordel/forpliktelse 22 %	83	-	-	8	53	-12	-	128

2017	01.01.	Effekt prin- sipp endr.	Kjøp/ salg av datter- selsk.	Res ført i per.	Ført mot utvid. Res	Ført direkte mot EK	Kons- bidrag	31.12.
Fordel (+) / Forpliktelse (-)								
Driftsmidler	-2 221	-	-	619	-	-	-	-1 602
Varer	-	-	-	7	-	-	-	12
Fordringer	-24	-	-	13	-	-	-	-11
Verdiendring finansielle omløpsmidler	23	-	-	-17	-	-	-	6
Pensjonsforpliktelse	1 555	-	-	-106	68	-	-	1 517
Avsetning for forpliktelser	396	-	-	115	-	-	-	511
Gevinst- og tapskonto	-18	-	-	-70	-	-	-	-88
Underskudd til fremføring	-	-	-	-	-	-	-	-
Annet	-	-	-	-	-	-	-	-
Sum brutto midlertidige forskjeller	-284	-	-	560	68	-	-	344
Netto midlertidige forskjeller	-284	-	-	560	68	-	-	344
Netto utsatt fordel/forpliktelse	-765	-	-	600	94	-	-	86
Effekt endring skattesats	-	-	-	19	-10	-12	-	-3
Netto utsatt balanseført fordel/forpliktelse 23%	-765	-	-	619	84	-12	-	83

Utsatt skatt nettoføres når selskapet har en juridisk rett til å motregne utsatt skattefordel mot utsatt skatt i balansen og dersom den utsatte skatten er til samme skattemyndighet. Følgende beløp har blitt nettoført:

Utsatt skattefordel	2018	2017
Utsatt skattefordel som reverserer om mer enn 12 måneder	406	467
Utsatt skattefordel som reverserer innen 12 måneder	3	3
SUM	409	470

Utsatt skatt	2018	2017
Utsatt skatt som reverserer om mer enn 12 måneder	-279	-385
Utsatt skatt som reverserer innen 12 måneder	-2	-7
SUM	-281	-391
UTSATT SKATT I BALANSEN	128	79

Note 18

18. Personalkostnader

	2018	2017
Lønn, inkludert arbeidsgiveravgift	2 254	2 059
Pensjonskostnader - ytelsesbaserte pensjonsordninger (note 19)	280	232
Andre personalkostnader	26	102
SUM	2 560	2 393

Lønn til konsernsjef og ledende ansatte er omtalt i noten for nærstående parter (note 26).

	2018	2017
Gjennomsnittlig antall årsverk	2 598	2 605
Gjennomsnittlig antall ansatte	2 998	2 993

Per 31. desember 2018 er det 2 633 årsverk og 3 024 ansatte.

Beregningen er basert på en vekting av faktiske antall årsverk gjennom året.

Note 19

19. Pensjoner og lignende forpliktelser

Generelt

Selskapet har pensjonsordninger knyttet til alder-, uføre- og etterlattepensjon for ektefelle og barn. Nedenfor følger nærmere beskrivelse av type ordninger og hvordan disse er organisert.

Ytelsesordninger i Norge

Selskapet har ved utgangen av året en kollektiv pensjonsordning som er organisert i Statens pensjonskasse (SPK) eller forsikringsselskap. Ordningen i selskapet tilfredsstiller kravene iht. Lov om offentlig tjenstepensjon. Ordningen dekker ytelser av pensjonsgrunnlag opp til 12G, og gir en alders- og uførepensjon på 66 prosent av pensjonsgrunnlag ved full opptjening. Forpliktelser gjennom disse ordningene dekker 2 595 aktive, 2071 pensjonister og 253 oppsatte rettigheter. Ordningene gir rett til definerte fremtidige ytelser som i hovedsak er avhengig av antall opptjeningsår og lønnsnivå ved oppnådd pensjonsalder. Pensjonsytelsene samordnes med folketrygdens ytelser, og vil også være avhengig av størrelsen på ytelsene fra folketrygden.

Selskapet har gjennom tariffavtale pensjonsforpliktelser i tilknytning til offentlig avtalefestet førtidspensjon (AFP). Forpliktelser gjennom denne ordningen dekker 2 595 aktive medlemmer.

Ytelsesbaserte tilleggsordninger for alders- og etterlattepensjon for toppledere er ikke fonderte og dekkes over drift.

Lukking ytelsesordning i enkelte selskap

Det ble i slutten av desember 2017 besluttet å lukke dagens pensjonsordning for NSB AS i SPK for de som er over 55 år ved utgangen av 2018. Alle yngre medarbeidere på lukketidspunktet vil få en oppsatt rettighet i SPK og fra 2019 en ny innskuddspensjonsordning. Sluttoppgjør etter omregning av ordningene til den enkelte medarbeider med konsekvenser for arbeidsgivers betalingsplikt er fra SPK uttrykt å ville foreligge i 4.kvartal 2019. Pensjonskostnad for 2018 og forpliktelse pr 31. desember 2018 er beregnet i samsvar med prinsipper iht IAS 19. Den balanseførte pensjonsforpliktelsen er beste estimat for selskapets forpliktelse hensyntatt estimert effekt av avvikling av ordningene. Avtalt kompensasjonsbeløp for medarbeidere som kommer dårlig ut ved avvikling av dagens pensjonsordning er tidligere kostnadsført med 78 MNOK.

Følgende tabell viser antall som er overført til innskuddsordning i 2018 inklusiv endringen med SPK ved årsskifte:

Antall ansatte som er overført til innskuddsordning i 2018	Antall aktive i ytelses-ordning per 31.12.18	Antall som overføres ny innskudds-ordning	Antall aktive i ytelses-ordning per 01.01.19
NSB AS	2595	1 769	826

Staten endret fra 1.1.2018 kriteriene for hvem som skal betale for påløpt reguleringsforpliktelse for ytelsesordninger i SPK og konsekvensene for endringen er inkludert i estimatavvikene under utvidet resultat. Endringen i den betalingsforpliktelsen for NSB AS er ikke inkludert i innregnet pensjonsforpliktelse for NSB AS da noe av denne i hovedsak blir dekket gjennom tilskudd fra staten oppdatert i nasjonalbudsjett for 2019. Etter eventuelt utkjøp av forpliktelsene i SPK er reguleringsansvaret for den avviklede populasjon endelig dekket.

Spesifikasjon av netto innregnet ytelsesbasert pensjonsforpliktelse	2018	2017
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	7 072	6 808
Virkelig verdi på pensjonsmidler	-5 420	-5 297
Netto pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i fondsbaserte ordninger	1 652	1 511
Nåverdi av opptjent pensjonsforpliktelse for ytelsesplaner i ikke fondsbaserte ordninger	39	46
NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE I BALANSEN	1 691	1 557
Endring i balanseført netto forpliktelse:		
Balanseført nettopensjonsforpliktelse 1. januar	1 557	1 649
Årets aktuarielle avvik	252	42
Årets pensjonsopptjening/økning forpliktelse	206	187
Netto finansposter pensjon	29	34
Avkortning/oppgjør	-11	9
Årets innbetaling til ordningene	-394	-364
Planendring under året	53	-
BALANSEFØRT NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE 31. DESEMBER	1 691	1 557
Pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet		
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	280	232
Sum årets pensjonsopptjening, resultatført som personalkostnad – se note 18	280	232
Årets finansposter pensjoner	29	33
SUM PENSJONSKOSTNAD YTELSESPLANER	309	265

Pensjonsforpliktelsen vil bli redusert med vel 4 700 MNOK i 2019 ved å kjøpe ut forpliktelsene i SPK knyttet til pensjonister og oppsatte rettigheter ved en estimert netto utbetaling på 1 278 MNOK. Vi får forslag til sluttoppgjør i 4. kvartal 2019, og endelig utbetalingstidspunkt blir deretter fastsatt.

Sensitivitetsanalyse ved endring i sentrale forutsetninger

Tabellen nedenfor viser estimat for potensielle effekter ved en endring i forutsetninger av vesentlig betydning for ytelsesbaserte pensjonsplaner i Norge. Faktiske resultater kan i vesentlig grad avvike fra disse estimatene.

	Diskonteringsrente		Årlig lønnsvekst		Økning i G	
	1 %	-1 %	1 %	-1 %	1 %	-1 %
Økning (+)/reduksjon (-) periodens netto pensjonskostnad angitt i %	(23-24 %)	22-23 %	21-22 %	(14-15 %)	15-16 %	(9-10 %)
Økning (+)/reduksjon (-) netto pensjonsforpl. per 31.12. angitt i %	(13-14 %)	17-18 %	7-8 %	(5-6 %)	10-11 %	(7-8 %)

Populasjonen er preget av høy pensjonistbestand og høy gjennomsnittsalder på de aktive som påvirker sensitivitetsanalysen.

De siste års års utvikling i pensjonskostnad og pensjonsforpliktelse viser følgende:

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Resultatregnskap						
Nåverdi av årets pensjonsopptjening	220	232	191	47	213	233
Effekt planendring	60	-	-	-	-	-205
Årets pensjonsopptjening, resultatført som personalkostnad	280	232	191	47	213	28
Netto rentekostnader pensjon	29	33	25	32	48	42
SUM PENSJONSKOSTNAD	309	265	216	79	261	70
Balanse						
Beregnet totale pensjonsforpliktelser	7 072	6 808	6 558	6 461	6 334	6 437
Pensjonsmidler	- 5 420	-5 297	-4 909	-5 051	-4844	-4 889
Beregnet netto pensjonsforpliktelse	1 652	1 511	1 649	1 410	1 490	1 548
Ikke resultatført estimatavvik (korridor)	39	46	-	-	-	-
NETTO PENSJONSFORPLIKTELSE I BALANSEN	1 691	1 557	1 649	1 410	1 490	1 548

Følgende parametre er benyttet ved beregningene for ytelsesordninger i Norge:

	2018	2017	2016	2015	2014	2013
Diskonteringsrente	2,85 %	2,50 %	2,60 %	2,70 %	2,80 %	3,90 %
Forventet avkastning	2,85 %	2,50 %	2,60 %	2,70 %	2,80 %	3,90 %
Gjennomsnittlig lønnsvekst	2,50 %	2,25 %	2,55 %	2,60 %	2,95 %	3,45 %
G-regulering	2,60 %	2,40 %	2,50 %	2,40 %	2,70 %	3,50 %
Korridor: % av max (PBO, pensjonsmidler)	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %	0,00 %
Årlig reg. av pensjoner under utbetaling	1,85 %	1,65 %	1,75 %	1,65 %	1,95 %	2,75 %
Gjennomsnittlig arbeidsgiveravgift faktor	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %	14,10 %

Forklaring valgte forutsetninger 31. desember 2018

Diskonteringsrente er fastsatt med grunnlag i obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) og utgjør 2,85 %. Det er vurdert at OMF-markedet representerer et dypt og likvid marked med relevante løpetider som kvalifiserer til referanserate iht. IAS 19.

Lønnsregulering for norske ordninger er i hovedsak beregnet som summen av forventet reallønnsvekst på 1 % (inkl karrieretillegg) og inflasjon på 1,5 % med noen individuelle tilpasninger. Regulering av pensjoner under utbetaling følger i hovedsak gjennomsnittlig lønnsvekst (tilsvarende G-regulering) fratrukket en fast faktor på 0,75 %.

For de demografiske faktorer er tariffene K 2013 og IR 73 lagt til grunn for fastsettelse av dødelighet og uførerisiko.

Gjennomsnittlig gjenstående levealder for en person som pensjonerer seg når han/hun fyller 65 år iht K2013 være:

Kvinne	23,5 år
Mann	20,5 år

Aktuarielle avvik for 2018 skyldes i hovedsak endring i økonomiske og aktuarielle forutsetninger.

Risikovurdering ytelsesbaserte ordninger

Gjennom ytelsesbaserte ordninger er selskapet påvirket av en rekke risikoer som følge av usikkerhet i forutsetninger og fremtidig utvikling. De mest sentrale risikoene er beskrevet her:

Forventet levetid

Selskapet har påtatt seg en forpliktelse til å utbetale pensjon for de ansatte livet ut. Økning i forventet levealder blant medlemsmassen medfører en økt forpliktelse for selskapene.

Avkastningsrisiko

Selskapet blir påvirket ved en reduksjon i faktisk avkastning på pensjonsmidlene, som vil medføre økt nettoforpliktelse.

Inflasjon- og lønnsvekstrisiko

Selskapets pensjonsforpliktelse har risiko knyttet til både inflasjon og lønnsutvikling, selv om lønnsutvikling er nært knyttet til inflasjonen. Høyere inflasjon og lønnsutvikling enn hva som er lagt til grunn i pensjonsberegningene, medfører økt forpliktelse for selskapet.

Note 20

20. Leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld

	2018	2017
Leverandørgjeld	176	167
Konsernintern leverandørgjeld	2 146	782
Skyldig offentlige avgifter	150	119
Annen kortsiktig gjeld (inkl. avsetning for forpliktelser)	2083	785
SUM	4 555	1 852

Sum leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld inneholder gjeld til nærstående parter for 2018: 59 MNOK (15 MNOK).

Bokført verdi av leverandørgjeld og annen kortsiktig gjeld tilsvarer virkelig verdi. Annen kortsiktig gjeld inneholder forskuddsbetalte inntekter, periodiserte personalkostnader og andre periodiserte kostnader.

Note 21

21. Andre avsetninger for forpliktelser

2018	Ventelønn, omstilling	Annet	Sum
Inngående balanse	275	1	276
Endret avsetning i året	-18	-1	-19
Benyttet i løpet av året	-10	-	-10
SUM	247	-	247

2017	Ventelønn, omstilling	Annet	Sum
Inngående balanse	295	1	296
Endret avsetning i året	78	-	78
Benyttet i løpet av året	-98	-	-98
SUM	275	1	276

Klassifikasjon i balansen	2018	2017
Andel langsiktig gjeld	247	276

Ventelønn

I forbindelse med stiftelsen av NSB AS ble selskapet påført forpliktelse til å refundere ventelønn til de som ble oppsagt på grunn av overtallighet før 1. januar 2005. NSB ble i den forbindelse kompensert for en begrenset beregnet forpliktelse som inngår i annen langsiktig gjeld i balansen.

Yrkesskade

Erstatning for yrkesskade som personer ble påført i perioden 1. januar 1990 frem til etableringen av NSB BA 1. desember 1996 dekkes av selskapet. Det er i regnskapet foretatt avsetninger til å dekke estimert forpliktelse basert på forventninger til saker som er under behandling, samt ikke rapporterte, men påregnelige saker. I 2018 er det blitt vurdert og klargjort for tilbakeføring av restavsetning.

Miljøforurensninger

NSB AS har som togoperatør et betydelig ansvar for forurensninger som skyldes virksomheten. Kjente forpliktelser er kvantifisert og avsatt i

regnskapet. Etter hvert som forholdene blir ryddet og klargjort tilbakeføres avsetningen mot erlagte kostnader. Beste estimat er benyttet.

Rettstvister

NSB AS er innblandet i tvister der en del av dem vil bli prøvd for rettsapparatet. I de tilfeller der det vurderes å foreligge sannsynlighetsovervekt og kvantifiserbar tapsrisiko, gjøres løpende avsetninger i regnskapet.

Omstilling

NSB-Konsern offentliggjorde en omstillingsplan i 2016. Formålet med omstillingen er å tilpasse seg de endringer som følger jernbanereformen. Restruktureringsavsetningen var på 192 MNOK ved utgangen av 2017 og 166 MNOK ved utgangen av 2018 og er hovedsakelig knyttet til nedbemanning som ble gjennomført i løpet av 2017 og 2018. Avsetningen per 31.12.2018 inkluderer i tillegg kompensasjon knyttet til endret pensjonsordning kostnadsført i 2017.

Note 22

22. Av- og nedskrivninger

	2018	2017
Årets avskrivninger varige driftsmidler (note 6)	1 247	44
SUM	1 247	44

Note 23

23. Andre kostnader

	2018	2017
Salgs- og administrasjonskostnader	1 020	1 026
Energi og brensel vedr. drift	288	201
Kostnader lokaler, leie maskiner, rep og vedlikehold	1 303	2 364
Andre driftskostnader	1 177	986
SUM	3 788	4 578

Spesifikasjon av revisjonshonorar total virksomhet (eksklusive mva.):	2018	2017
Lovpålagt revisjon	2	3
Andre tjenester utenfor revisjon	2	1
SUM HONORAR TIL REVISOR	4	4

Note 24

24. Finansielle poster

	2018	2017
Renteinntekter	94	163
Utbytte	58	45
Konsernbidrag	217	-
Gevinst ved salg av aksjer	4	135
Netto valutagevinster/tap	2	3
SUM	375	346
Rentekostnader	-128	-95
Andre finanskostnader	-29	-11
Netto valutagevinster/tap	-1	-4
SUM	-158	-109
Netto finansposter pensjon	-29	-33
Urealiserte verdiendringer	-18	34
SUM FINANSIELLE POSTER	170	237

Note 25

25. Forpliktelse fra finansieringsaktiviteter

	Leieforpliktelse	SUM
Forpliktelse 1. januar 2018	5 858	5 858
Kontantstrømmer fra finansieringsaktiviteter	-1 191	-1 191
Endringer uten kontanteffekt		
Tilgang finansielle forpliktelser	406	406
Forpliktelse 31. desember 2018	5 073	5 073

Note 26

26. Nærstående parter

NSB har følgende nærstående parter:

Eier

Som eier av NSB er staten ved Samferdselsdepartementet (SD) nærstående part. I tillegg vil andre virksomheter som eid av staten ved Samferdselsdepartementet være nærstående part med NSB.

Selskap i samme konsern

Alle datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollerte virksomheter som angitt i note 2, 7 og 8 samt andre konsernselskaper som er nærstående til disse selskapene, vil være nærstående parter av NSB.

Styret og ledende ansatte

Personer som inngår i konsernets ledelse eller styret er også nærstående parter av NSB.

Nedenfor følger oversikt over transaksjoner, mellomværende og sikkerhetsstillelser med nærstående parter:

	2018	2017
Salg av varer og tjenester		
Offentlig kjøp av persontrafikkjenester	3 514	3 222
Salg av andre varer og tjenester	308	743
Salg selskap i samme konsern	89	103
SUM	3 910	4 068
Kjøp fra selskaper i samme konsern	228	1 498
Kjøp av varer og tjenester	2 984	242
SUM	3 212	1 740

Mellomværende med nærstående parter som følge av kjøp og salg av varer og tjenester:

	2018	2017
Fordringer på		
Selskaper i samme konsern	193	54
Tilknyttede selskaper	2	23
Virksomheter eid av Samferdselsdepartementet	68	1
SUM	264	79
Gjeld til		
Selskaper i samme konsern	2 146	665
Tilknyttede selskaper	1	14
Virksomheter eid av Samferdselsdepartementet	58	14
SUM	2 205	693
Lån til		
Selskaper i samme konsern	603	1 066

Det er ingen lån fra nærstående parter.

NSB AS har stilt en morselskapsgaranti på 40 MSEK for sitt heleide datterselskap Svenska Tågkompaniet AB overfor Värmlandstrafik AB for konsesjon til å kjøre togtrafikk i Värmland i Sverige.

NSB AS har stilt en morselskapsgaranti på 150 MSEK for sitt heleide datterselskap Svenska Tågkompaniet AB overfor Norrtåg AB.

Ytelser til ledende ansatte og styret

Det vises til note 31 i NSB Konsern.

Note 27

27. Betingede utfall

Det vises til note 32 i NSB Konsern.

Note 28

28. Periodisk vedlikehold

Periodisk vedlikehold på leide tog	2018	2017
Inngående balanse (fordring) periodisk vedlikehold 1. januar	206	194
Årets påløpte vedlikeholdskostnad	-113	-101
Årets utførte periodiske vedlikehold	117	113
Endring avsetning	-195	-
BALANSEFØRT VERDI (FORDRING) 31. DESEMBER 2018	15	206

Som leietaker av tog er selskapet etter leieavtalen ansvarlig for å utføre noe tungt vedlikehold på leid materiell. Selskapet avsetter i regnskapet for beregnede påløpte kostnader for periodisk tungt vedlikehold for leid togmateriell. Avsetningen foretas med bakgrunn i leieavtalen basert på estimerte kostnader pr kjørte kilometer og selskapets rute- og vedlikeholdsplan. Kostnadene er estimert basert på avtaler med vedlikeholdsoperatører og erfaringer fra tidligere utført vedlikehold. Utført vedlikehold motregnes avsetningen. Ved tilbakelevering av togene vil Selskapet måtte kompensere eller motta kompensasjon fra utleier, basert på togenes vedlikeholdsstandard ved tilbakelevering. Vurderingene innebærer bruk av skjønn og estimater.

Note 29

29. Hendelser etter balansedagen

Det vises til note 35 i NSB Konsern.

Erklæring fra styret og daglig leder ved årsoppgjøret 2018

Styret mener etter beste overbevisning at konsernregnskapet og årsregnskapet for morselskapet for perioden 1. januar 2018 til 31. desember 2018 er utarbeidet i samsvar med IFRS som fastsatt av EU, med krav til tilleggsopplysninger som følger av regnskapsloven, og at opplysningene i regnskapet gir et rettvise bilde av selskapets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Styret mener at årsberetningen gir en rettvise oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til foretaket og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorene foretaket og konsernet står overfor.

Oslo, 14. februar 2019

Styret i NSB-konsernet

 Dag Mejdell / Styreleder Grethe Therese Thorsen Wenche Teigland Åsne Havnelid Geir Inge Stokke

 Ove Sindre Lund Semming Semmingsen Jan Audun Strand Geir Isaksen / Konsernsjef

Deloitte AS
Dronning Eufemias gate 14
Postboks 221 Sentrum
NO-0103 Oslo
Norway

Tel: +47 23 27 90 00
Fax: +47 23 27 90 01
www.deloitte.no

Til generalforsamlingen i Norges Statsbaner AS

UAVHENGIG REVISORS BERETNING

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert Norges Statsbaner AS' årsregnskap, som består av:

- selskapsregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper, og
- konsernregnskapet, som består av balanse per 31. desember 2018, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noteopplysninger, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening:

- er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter
- gir det medfølgende selskapsregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til Norges Statsbaner AS per 31. desember 2018 og av selskapets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.
- gir det medfølgende konsernregnskapet et rettviseende bilde av den finansielle stillingen til konsernet Norges Statsbaner AS per 31. desember 2018 og av konsernets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av selskapet og konsernet slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon omfatter informasjon i årsberetningen, redegjørelse om foretaksstyring og samfunnsansvar og annen informasjon i årsrapporten, bortsett fra årsregnskapet og den tilhørende revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet er ledelsen ansvarlig for å ta standpunkt til selskapets og konsernets evne til fortsatt drift, og på tilbørlig måte å opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet med mindre ledelsen enten har til hensikt å avvike konsernet eller å legge ned virksomheten, eller ikke har noe realistisk alternativ til dette.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av internkontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets og konsernets interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om selskapets og konsernets evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at selskapet og konsernet ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.
- innhenter vi tilstrekkelig og hensiktsmessig revisjonsbevis vedrørende den finansielle informasjonen til enhetene eller forretningsområdene i konsernet for å kunne gi uttrykk for en

Deloitte.side 3
Uavhengig revisors beretning - Norges
Statsbaner AS

mening om det konsoliderte regnskapet. Vi er ansvarlige for å lede, følge opp og gjennomføre konsernrevisjonen. Vi alene er ansvarlige for vår revisjonskonklusjon.

Vi kommuniserer med dem som har overordnet ansvar for styring og kontroll blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om andre lovmessige krav*Konklusjon om årsberetningen*

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og i redegjørelsene om foretaksstyring og samfunnsansvar om årsregnskapet og forutsetningen om fortsatt drift er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokførings-skikk i Norge.

Oslo, 14. februar 2019
Deloitte AS

Aase Aa. Lundgaard
statsautorisert revisor

Eierstyring og
selskapsledelse

1. Redegjørelse for eierstyring og selskapsledelse

Denne redegjørelsen er satt opp iht. inndelingen i norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse.

NSB AS og NSB-konsernet følger denne anbefalingen, men med avvik som følge av at selskapet ikke er børsnotert, er et statsaksjeselskap med staten som eeneier, og begrensninger i selskapets vedtekter.

Formålet med anbefalingen er at selskaper som er notert på regulerte markeder i Norge skal ha eierstyring og selskapsledelse som klargjør rolledelingen mellom aksjeeiere, styre og daglig ledelse utover det som følger av lovgivingen. God eierstyring og selskapsledelse vil styrke tilliten til selskapet blant aksjeeiere, i kapitalmarkedet og andre interessenter.

2. Virksomhet

NSB er et transportkonsern med aktivitet i Norge og øvrige nordiske land. Morselskapet NSB AS eies av staten ved Samferdselsdepartementet. Konsernets hovedkontor er i Oslo.

Selskapets virksomhet fremgår av vedtektene

- Selskapets samfunnsoppdrag er å sørge for effektiv, tilgjengelig, sikker og miljøvennlig transport av personer og gods.
- Selskapet skal drive persontrafikk med tog i Norge, transport av personer og gods i Norge og øvrige nordiske land samt virksomhet som står i naturlig sammenheng med dette.
- Virksomheten kan drives av selskapet

selv, av heleide datterselskaper eller gjennom andre selskaper det har eierandeler i eller samarbeider med. Selskapet kan drive virksomhet i øvrige nordiske land i den grad det bidrar til å styrke selskapets konkurranseevne på det norske markedet og/eller bidrar til å styrke selskapets evne til å løse de samfunnsmessige oppgavene som begrunner statens eierskap.

Konsernstyret evaluerer årlig strategi, mål og risikoprofil. Bærekraftperspektivet er integrert i konsernets strategi og styring.

3. Selskapskapital og utbytte

NSB AS er et statsaksjeselskap. Statsaksjeselskapene er aksjeselskaper hvor staten eier alle aksjene. Ansvarlig statsråd eller den han bemyndiger ivaretar aksjonærenes rettigheter på generalforsamlingen.

Av viktige særregler for statsaksjeselskaper er

- Generalforsamlingen er ikke bundet av styrets forslag til utbytte.
- Riksrevisjonen fører kontroll med forvaltningen av statens eierinteresser og har rett til å kreve de opplysninger den finner å ha behov for fra administrerende direktør, fra styret og fra revisor.

Regjeringen har lagt til grunn en forventning om 50 % utbytte av konsernets årsresultat etter skatt, men fastsettingen av utbyttet vurderes hvert enkelt år.

Det er ikke gitt styrefullmakt til å dele ut

utbytte eller å foreta kapitalforhøyelse.

4. Likebehandling av aksjeeiere og transaksjoner med nærstående

Selskapet har en aksjeklasse. Aksjene er ikke notert på børs, og det foregår ikke transaksjoner av aksjene.

Jernbanedirektoratet underlagt Samferdselsdepartementet og NSB AS har inngått avtale om offentlig kjøp av persontrafikkjenester for å sikre et togtilbud på strekninger som ikke er kommersielt lønnsomme, og som ikke er konkurranseutsatt. Tilsvarende har Samferdselsdepartementet inngått avtale med NSB's datterselskap NSB Gjøvikbanen AS om å trafikkere Gjøvikbanen. NSB-konsernet deltar i anbudskonkurranser om konkurranseutsatte jernbanepakker utlyst av Jernbanedirektoratet.

5. Fri omsettelighet

Det er ikke vedtektsfestet noen form for omsetningsbegrensninger.

6. Generalforsamling

Generalforsamlingen i NSB består av staten ved Samferdselsdepartementet. Departementet står for innkalling til generalforsamlingen. Ordinær generalforsamling avholdes hvert år innen utgangen av juni måned.

Styrets medlemmer, daglig leder og revisor har møterett på generalforsamlingen. De andre punktene i anbefalingen anses ikke som relevante med bakgrunn i selskapets eiersituasjon.

7. Valgkomité

Generalforsamlingen i NSB består av staten ved Samferdselsdepartementet. Generalforsamlingen har ikke oppnevnt en valgkomité.

8. Styrets sammensetning og uavhengighet

Styret velges av generalforsamlingen.

To eller tre styremedlemmer med varamedlemmer velges ved direkte valg av og blant de ansatte. Det er inngått avtale om ikke å ha bedriftsforsamling, og de ansatte velger ett styremedlem med varamedlem i tillegg til den representasjon som følger av forrige punktum.

Styret er sammensatt slik at det kan ivareta eiers interesser og selskapets behov for kompetanse, kapasitet og mangfold. Ledende ansatte er ikke medlem av styret, og eier ikke aksjer i selskapet. Informasjon om styremedlemmer er lagt ut på nsbkonsernet.no.

9. Styrets arbeid

Styret følger aksjelovens krav om å forvalte selskapets verdier på vegne av eierne. Styrets arbeid er fastsatt i egen instruks.

Styret har fastsatt egen instruks for konsernsjef.

Styret skal iht. vedtektene sørge for at selskapet tar samfunnsansvar.

Styret har etablert revisjonsutvalg og kompensasjonsutvalg.

Retningslinjer for behandling av ikke uvesentlige transaksjoner mellom selskapet og styremedlemmer/ledende ansatte er innarbeidet i konsernets etiske retningslinjer og instruksjoner for styre og daglig leder.

10. Risikostyring og internkontroll

Styret skal påse at det foreligger tilfredsstillende systemer for internkontroll av selskapets virksomhet, og at det regelmessig gjennomføres risikoanalyser med oppfølgende forebyggende tiltak og beredskapstiltak.

For å sikre helhetlig styring av selskapet er det utarbeidet et eget styringssystem, som omfatter ledelsesdokument, beredskapsplaner, sikkerhetsprosedyrer og prosesser for å styre og kontrollere virksomheten. Som en del av dette er det utarbeidet prinsipper, retningslinjer, rutiner, håndbøker og fullmaktsmatriser for å styre og kontrollere selskapets økonomi, regnskap og finansiering.

Det gjennomføres årlig risikoanalyser for konsernets aktiviteter, og det evalueres og iverksettes tiltak for å styre risikobildet. Styret gjennomgår årlig selskapets risikostyring og internkontroll.

11. Godtgjørelse til styret

Godtgjørelse til styre og ledende ansatte oppgis i note til årsregnskapet. Godtgjørelse til styret er ikke resultatavhengig, og styremedlemmene deltar ikke i insentiv- eller opsjonsprogrammer. Aksjonærvalgte styremedlemmer har normalt ikke

tilleggsoppgaver for selskapet.

12. Godtgjørelse til ledende ansatte

Styret tilsetter konsernsjef og fastsetter tilsetningsvilkårene for denne. Styret evaluerer årlig konsernsjefens arbeids- og lønnsvilkår, og gjennomgår betingelsene til øvrige ledende ansatte.

Styret har utarbeidet en erklæring om fastsetting av lønn og annen godtgjøring for ledende ansatte. Konsernsjef har fullmakt til å fastsette lønn og annen kompensasjon for selskapets /konsernets øverste ledelse innenfor statens «Retningslinjer for ansettelsesvilkår for ledere i statlige foretak og selskaper med statlig eierandel» og de prinsipper for lederlønn som er fastsatt av styret.

Styrets erklæring om lederlønn behandles som egen sak i generalforsamlingen.

Fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte er beskrevet i note til årsregnskapet.

13. Informasjon og kommunikasjon

Offentlig informasjon om konsernet gis av konsernets ledelse.

Gjennom vedtektenes § 10 har NSB en særskilt informasjonsplikt overfor eier om konsernets virksomhet.

Styret skal forelegge samferdselsministeren alle saker som antas å være av vesentlig samfunnsmessig eller prinsipiell betydning. Styret skal hvert år legge frem for samferdselsministeren en plan for

virksomheten med datterselskaper, som omfatter følgende forhold:

1. Statusbeskrivelse av markedet og konsernet, herunder utviklingen i konsernet siden den forrige planen ble lagt frem.
2. Hovedtrekk ved konsernets virksomhet de kommende år, herunder større omorganiseringer, videreutvikling og avvikling av eksisterende virksomheter og tjenester og utvikling av nye.
3. Konsernets investeringsnivå, vesentlige investeringer og finansieringsplaner.
4. Vurderinger av den økonomiske utvikling i planperioden.
5. Rapport om tiltak og resultater vedrørende selskapets samfunnsoppdrag og samfunnsansvar.

Revisors godtgjørelse fordelt på revisjon og andre tjenester er beskrevet i note til regnskapet.

Styret skal forelegge samferdselsministeren vesentlige endringer i slike planer som tidligere er lagt frem.

14. Selskapsovertakelse

Med bakgrunn i eiersituasjonen anses denne delen av anbefalingen ikke å være relevant for selskapet.

15. Revisor

Revisor velges av generalforsamlingen. Revisor fremlegger årlig en plan til styret for gjennomføring av revisjonsarbeidet. Revisor utarbeider årlig et brev til styret, som oppsummerer revisjon av selskapet og status vedrørende selskapets interne kontroll. Revisor har en gang i året et møte med styret uten at daglig ledelse er til stede. Revisor deltar på styremøter som behandler rapportering og andre spørsmål som styret skal uttale seg om. Revisor møter på generalforsamlingen.

Års- og bærekraftsrapport 2018

Redaktør: Elin Myrmel-Johansen

Design: Mads Kristiansen

Foto: Anton Soggiu, Mads Kristiansen

Øivind Haug

NSB-konsernet

Schweigaards gate 23, Oslo

Postboks 1800 Sentrum

0048 Oslo

Tel 23 62 00 00

NSB-KONSERNET

 nettbuss

 CargoNet